

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

**Industria mică
și valorificarea
resurselor locale**

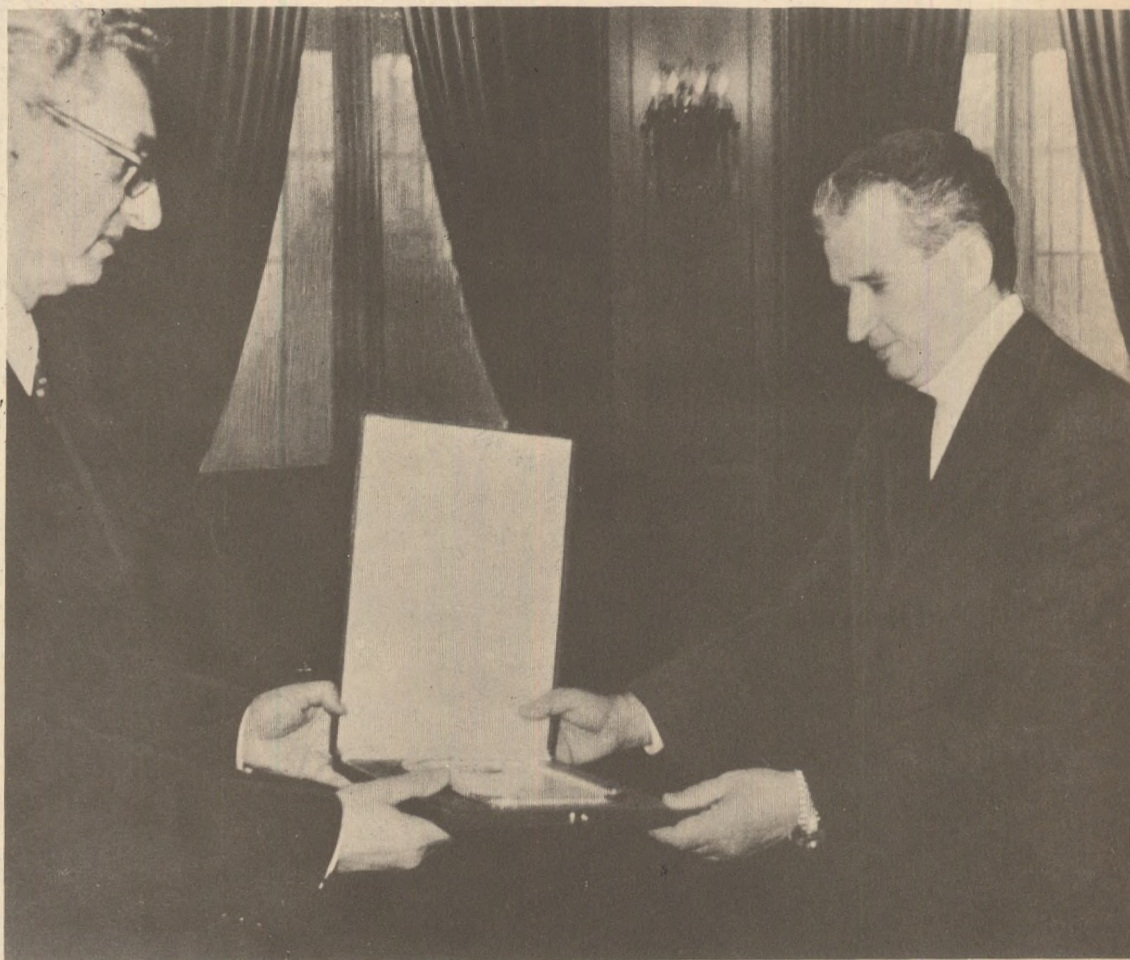
Numărul 6 ● vineri 11 februarie 1983

TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

i-a fost înmînată distincția omagială a Academiei „Simba”

cu prilejul împlinirii a 50 de ani de activitate revoluționară
și a aniversării zilei sale de naștere

Expresie a înaltei
prețurii față de
prodigioasa acti-
vitate internațio-
nală a președin-
telui României
socialiste, înflă-
cărat militant pen-
tru pace, prietenie
și colaborare în-
tre popoare

TOVARAȘUL NICOLAE CEAUȘESCU

a avut o întâlnire de lucru cu cadre de conducere și specialiști din cercetare, proiectare și producție din industria chimică și industria metalurgică

În cadrul amplului dialog de lucru au fost analizate rezultatele obținute în dezvoltarea, modernizarea și creșterea eficienței producției, măsurile ce se impun în continuare pentru îndeplinirea exemplară a planului cincinal, a programelor speciale adoptate de Conferința Națională a partidului

Exigențe ale înlăptuirii obiectivelor în domeniul dezvoltării bazei de materii prime și energetice

LA CONSĂTĂUIREA DE LUCRU de la C.C. al P.C.R. cu cadre de conducere, specialiști și muncitori din industria minieră și geologie, consătuire desfășurată la sfârșitul lunii ianuarie, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, arăta : „Dorim ca încă din acest trimestru să trecem la măsuri practice, organizatorice și tehnice, în vederea realizării prevederilor planului pe acest an — care reprezintă prevederile programelor elaborate și adoptate de Conferința Națională. Practic, la cărbune trebuie să realizăm o producție de 160—170 mii de tone pe zi. Actualmente, producția este în jurul a 130 000—136 000 tone. Deci, înseamnă să realizăm o creștere de circa 40 000 tone zi la cărbune. Trebuie să obținem o creștere puternică a producției de șisturi, ținând seama că în prima parte a acestui an trebuie să intre în producție și centrala pe șisturi bituminoase. Urmează să realizăm producția de cupru, de zinc, de plumb și de alte metale neferoase, producția de fier și de diferite argile și substanțe utile în domeniul minier“. Se pun astfel în evidență sarcini de cea mai mare însemnătate aflate în fața industriei miniere, obiective a căror îndeplinire este strict necesară progresului pe mai departe al economiei. Dar ce rațiuni esențiale fundamentează aceste sarcini, ce acțiuni trebuie întreprinse în vederea înlăptuirii lor ?

Cerință hotăritoare pentru asigurarea echilibrului dezvoltării

DUPĂ cum se știe, partidul nostru consideră că asigurarea într-o măsură tot mai mare din resurse interne a bazei de materii prime și energetice, utilizarea rațională a acestora sînt hotăritoare pentru dezvoltarea continuă și susținută a întregii economii. De punerea mai bună în valoare a resurselor interne, chiar a zăcămintelor cu conținut mai sărac de substanțe utile, depind realizarea actualului cincinal, crearea unei baze solide pentru activitatea viitoare. În acest context trebuie avute în vedere creșterea substanțială a volumului de rezerve puse în valoare, exploatarea rațională a zăcămintelor și creșterea randamentului în exploatare. Este vorba de asemenea — ne vom referi mai larg și la această problemă — de amplificarea sensibilă a gradului de valorificare a potențialului de resurse materiale și energetice al țării, pe toate aceste căi urmînd să se obțină importante economii valutare.

Așa cum demonstrează practica economică, în cadrul procesului de valorificare a resurselor în general și a celor de energie în special, de care dispune România, o atenție deosebită se acordă îmbunătățirii structurii balanței de energie. În deplină concordanță cu cerințele și condițiile specifice ale acestei etape de dezvoltare a țării, se prevede o creștere însemnată a ponderii cărbunelui la circa 65 la sută în producția totală de energie, în timp ce petrolul și gazele își vor reduce contribuția în mod simțitor. Alături de cărbuni, ca surse de energie vor fi utilizate și sisturile bituminoase. Ponderele centralelor electrice care vor funcționa pe bază de cărbuni și sisturi bituminoase va ajunge în anul 1985, la cel puțin 55 la sută. Va spori producția de energie electrică bazată pe valorificarea potențialului hidroenergetic și se va intensifica dezvoltarea noilor surse de energie : energia soarelui, a vîntului, hidrogenului, biogazului, biomasei,

apci termale etc. O direcție însemnată de acțiune o constituie, totodată, promovarea și generalizarea, pe întreg perimetrul industriei și economiei românești, a unor tehnologii economice în ce privește energia și resursele de materii prime, — evident, pe însuși fondul restructurării concepute în procesul dezvoltării — aplicarea unui regim sever de economisire în toate compartimentele economiei. Trebuie menționate și orientările privind dezvoltarea energeticii nucleare. La Cernavodă va fi amplasată o centrală dotată cu 5 grupuri de cîte 660 MW, iar centrala nuclearo-electrică din Moldova va avea 3 grupuri cu cîte 1 000 MW, din care un grup va fi pus în exploatare pînă în 1990. În Transilvania, se va construi un nou grup de centrale nucleare.

Să subliniem, în același timp că, pe baza obiectivelor prezente și de perspectivă ale dezvoltării bazei energetice și de materii prime, au fost elaborate Programul directiv de cercetare și dezvoltare în domeniul energiei pe perioada 1981—1990 și orientările principale pînă în anul 2 000, precum și programe speciale pe sectoare ale industriei extractive de materii prime. În cadrul acestor programe, așa după cum subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu „cercetarea geologică are un rol de o însemnătate deosebită în asigurarea economiei naționale, a patriei noastre cu surse de energie și cu materii prime din diferite domenii, atît pentru dezvoltarea forțelor de producție și întărirea bazei tehnico-materiale, cit și pentru creșterea bogăției naționale și ridicarea, pe această cale, a nivelului de trai material și spiritual al poporului“. Este deci necesară descoperirea în mai mare măsură de noi rezerve de materii prime și combustibili, creîndu-se posibilități suplimentare pentru sporirea producției în aceste sectoare.

O strategie complexă de exploatare a zăcămintului

PENTRU conturarea perimetrelor de noi zăcăminte de substanțe minerale utile, cercetarea geologică își va extinde practic sfera pe întreg teritoriul țării. Pentru fier se vor executa lucrări de deschidere și cercetare a zăcămintului Palazu-Mare, județul Constanța. Se vor efectua lucrări pentru punerea în valoare de noi rezerve de minereuri neferoase și auro-argintifere în zone din bazinele Baia Mare, Baia Borșa, Carpații Orientali, Munții Bihorului, Munții Poiana Ruscă, Banat și Dobrogea. În ceea ce privește substanțele nemetalifere, în acest cincinal producția de sulf va crește de cca. 6 ori, iar cea de caolin și dolomită de circa 5 ori. Vor fi introduse în circuitul economic noi resurse — aluviuni titano-zirconifere, pămînturi rare, săruri de potasiu și altele. Se vor pune în valoare noi rezerve de combustibili minerali — hidrocarburi, cărbuni, șisturi, resurse geotermice. Se va intensifica acțiunea pentru dezvoltarea lucrărilor de cercetare științifică și inginerie tehnologică privind forajul și extracția hidrocarburilor de la mare adîncime, valorificarea rezervelor de cărbune și șisturi combustibile situate în condiții grele de zăcămint, inclusiv prin procedee de gazeificare, extragerea și îmbogățirea minereurilor cu conținuturi scăzute.

Legate de preocupările pentru lărgirea bazei proprii de materii prime și energie se înscriu măsurile adoptate de condu-

ceea ce partidului și statului nostru pentru exploatarea judicioasă, eficientă a resurselor de care dispune România. Programul-directivă de cercetare și dezvoltare în domeniul energiei prevede sporirea factorului final de recuperare a țițeiului de la 31,5 la sută în 1979 la 38 la sută în 1986 și la circa 40 la sută în ultimul deceniu al secolului. Desigur, exploatarea rezervelor de combustibili în condiții geologice și hidrogeologice grele necesită eforturi de investiții și costuri de exploatare mai mari, ca și măsuri organizatorice adecvate, menite să compenseze pe cât posibil aceste eforturi sporite. Sînt necesare, de asemenea, tehnologii moderne, adecvate, cu eficiență corespunzătoare. Scăderea debitului pe sondă și procentul ridicat de impurități, de exemplu, determină revizuirea tehnologiilor de extracție, aplicarea unor procedee tehnologice avansate. Se va acționa, totodată, pentru perfecționarea unor metode termice de combustie subterană, de injecție cu abur și bioxid de carbon — care s-au dovedit eficiente în cazul zăcămintelor cu țiței viscos etc.

Alte însemnate măsuri în același domeniu al strategiei de exploatare al zăcămintului vizează mai ales: a) sporirea numărului de sonde în deplină corelație cu ritmul de epuizare a resursei de hidrocarburi. Aceasta deoarece se constată că nu s-a respectat corelația între evoluția declinului natural al zăcămintelor și creșterea numărului de sonde noi; b) mărirea producției medii de țiței pe sondă; deși România este considerată o țară cu experiență în domeniul extracției țițeiului, ca urmare a întârzierilor în extinderea metodelor intensive de exploatare, producția de țiței pe sondă este mai mică în comparație cu cele din țările cu resurse similare, ceea ce impune, firește, măsuri corespunzătoare, operative; c) creșterea adîncimii medii a sondelor forate și a metrilor forajului cu o instalație de foraj. Din acest punct de vedere, activitatea de foraj din țara noastră a marcat progrese relativ importante în ultimii ani în ceea ce privește metrii forajului cu o instalație de foraj. Astfel, realizările din țara noastră la acest indicator sînt de circa trei ori mai mici ca în S.U.A. și o dată și jumătate mai mici ca în R.F. Germania; d) perfecționarea și îmbunătățirea întreținerii și exploatării instalațiilor de foraj. Studiile întreprinse arată că numărul sondelor realizate cu o instalație de foraj în țara noastră este mai mic decît cel realizat cu aceleași instalații în alte țări ca de exemplu S.U.A. etc. Este o situație care conduce la un volum important al cheltuielilor de extracție. Pentru îmbunătățirea situației sînt inițiate măsuri privind extinderea sistemului de urmărire centralizată a funcționării sondelor în exploatare și construirea de instalații tehnice automatizate pentru captarea, păstrarea, separarea și transportul țițeiului și gazelor în sistem închis, în vederea reducerii pierderilor.

Sînt prevăzute măsuri tehnice și organizatorice la nivelul cercetării, proiectării și producției pentru atragerea în circuitul economic a unor resurse de materii prime cu conținut util scăzut și valorificarea complexă a minereurilor extrase. Ele decurg din perspectiva faptului că România, deși are o structură geologică complexă, pentru unele materii prime cerințele economiei naționale — cu mult mai mari în prezent decît în trecut — nu pot fi satisfăcute în întregime. În ceea ce privește rezervele de materii prime minerale trebuie subliniat faptul că avem de-a face cu o creștere a gradului de dificultate în evidențierea și exploatarea lor; multe din rezervele presupuse se situează în zone cu structură geologică mai complicată, la adîncimi mai mari, iar zăcămintele sînt de dimensiuni mai mici sau au conținuturi mai reduse în substanțe minerale utile. Această concluzie, desprinsă ca urmare a unor repetate studii efectuate de specialiști, conduce la intensificarea activității geologice pentru descoperirea și punerea în valoare a noi substanțe utile, presupune îmbunătățirea organizării ei, scurtarea perioadei de prospecțiuni și cercetare geologică, a perioadei de trecere de la faza de cercetare la punerea în valoare și exploatarea rezervelor. În același timp, prezintă o deosebită importanță elaborarea de noi tehnologii cu randament corespunzător privind valorificarea minereurilor și a altor substanțe utile amintite.

Promovarea tehnologiilor cu o înaltă eficiență

CUM SE proiectează exigențele respective în sectorul cărbunelui? Perfecționarea tehnologiilor în acest sector trebuie să asigure extinderea extracției din abataje frontale dotate cu

complexe mecanizate de susținere, tăiere, încărcare și transport, ca și creșterea volumului de lucrări de deschidere și pregătire a extracției executate mecanizat sau automatizat. Apare necesar să se introducă metodele noi în deschiderea lucrărilor miniere, astfel încît la minele cu adîncime de pînă la 600 metri durata lucrărilor să nu depășească un an de zile. Pentru asigurarea acestui obiectiv se impune ca încă din acest an industria constructoare de mașini să realizeze numărul necesar de utilaje și instalații. Pe această cale se vor crea condiții pentru asigurarea unei rezerve de circa 10—20 la sută în ceea ce privește frontul de lucru, rezervă necesară pentru a avea siguranța îndeplinirii planului. În sectorul extracției de cărbune va trebui să se realizeze o îmbunătățire substanțială în organizarea muncii atît la suprafață cît și în subteran, realizînd, pe lîngă creșterea producției de cărbune, și o mărire a productivității muncii. Analizele efectuate au evidențiat că, deși gradul de dotare cu echipamente mecanizate a exploatărilor de lignit este bun, se constată o utilizare insuficientă a acestora, în unele cazuri sub 30 la sută. De asemenea, în extracția hulei, productivitatea muncii calculată la numărul total al muncitorilor (subteran și suprafață) a rămas în ultimul deceniu practic neschimbată, în timp ce în toate țările europene s-au înregistrat creșteri importante. Chiar dacă ne-am limita doar la aceste două evidențe și se pun în lumină direcții importante de creștere a producției și a eficienței în producția de cărbune.

În sectorul minereurilor neferoase se impun, între altele, extinderea metodelor de mare productivitate (abataje în subetaje, cu înmagazinarea minereului etc.) pentru exploatarea în carieră a minereurilor cuprifere sărace, folosirea pe scară largă a mijloacelor mecanizate la efectuarea lucrărilor miniere și încărcarea materialului rezultat, măsuri de un conținut similar fiind prevăzute pentru sectorul minereurilor feroase etc. Un accent deosebit se va pune pe valorificarea complexă a minereurilor extrase. Programul-directivă de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducerea progresului tehnic prevede intensificarea cercetării și elaborării tehnologiilor de valorificare complexă a minereurilor feroase și neferoase, prin extragerea, alături de materialul de bază, și a celorlalte elemente însoțitoare ca vanadiu, galiu, cadmiu, telur și altele, precum și intensificarea recuperării metalelor din zguri, din produse secundare și uzate. Toate aceste măsuri preconizate sînt menite să asigure României baza de materii prime minerale pentru satisfacerea într-o proporție mereu crescîndă, din producția internă, a necesarului economiei, reducîndu-se corespunzător importul.

GOSPODĂRIREA JUDICIOASĂ a resurselor, analiza atentă a priorităților în ce privește consumul de materiale și energie, reconsiderarea tehnologiilor și structurilor sub raportul economisirii acestor resurse constituie cerințe ale dezvoltării actuale, urmărindu-se obținerea unui efect maxim cu un consum material și de energie mai scăzut. Aceste restructurări pe plan economic și tehnic sînt sintetice evidențiate de tovarășul Nicolae Ceaușescu astfel: „Un obiectiv de cea mai mare importanță al activității noastre trebuie să-l constituie, de asemenea, gospodăria judicioasă a materiilor prime și materialelor, reducerea consumurilor și respectarea normelor de consum stabilite, ridicarea nivelului tehnic și calitativ al tuturor produselor, sporirea eficienței întregii activități economice, soluționarea la un nivel tot mai înalt a problemelor comerțului exterior, și în special a problemelor exportului”. Economisirea materiilor prime minerale și energetice a impus și impune o reconsiderare a priorităților în dezvoltarea ramurilor economiei naționale. În acest sens documentele Congresului al XII-lea și ale Conferinței Naționale ale partidului prevăd asigurarea dezvoltării în ritm înalt a sectoarelor purtătoare ale progresului tehnic, ridicarea gradului de tehnicitate al tuturor ramurilor industriale, intensificarea procesului de restructurare a industriei, punîndu-se accentul pe sectoarele mici consumatoare de energie și materii prime. Totodată, paralel cu intensificarea dezvoltării sectoarelor de înaltă tehnicitate (mecanică fină, electrotehnică, electronică etc.) este necesar să se reducă consumurile în ramurile industriale mari consumatoare care dau produse cu grad mic sau mediu de tehnicitate. Sînt probleme asupra cărora vom reveni.

conf. dr. ing. Barbu Gh. PETRESCU

Acțiuni eficiente pentru punerea în valoare a noi resurse geologice

ÎN VEDEREA asigurării procesului de dezvoltare continuă a economiei noastre, înlăturării Direcțiilor trase de Congresul al XII-lea al P.C.R., a sarcinilor și indicațiilor recente Conferințe Naționale, o deosebită atenție se acordă lărgirii bazei proprii de materii prime minerale și energetice primare. În această vastă acțiune sarcini de mare răspundere revin activității de cercetare geologică pentru descoperirea și punerea în valoare a noi zăcăminte de substanțe minerale utile și găsirea de noi posibilități de valorificare complexă a întregului potențial național de rezerve.

Întreprinderea de prospecțiuni și exploatare geologică Suceava din Cîmpulung Moldovenesc desfășoară ample lucrări pentru identificarea și cercetarea zonelor din Carpații Orientali și Platforma moldovenească în vederea punerii în valoare a noi substanțe minerale utile feroase, neferoase, nemetalifere și combustibile. Ca urmare a activității desfășurate, unitatea s-a situat în cursul anului 1982 pe primul plan al întrecerii socialiste între întreprinderile de prospecțiune și exploatare geologică. Astfel, **planul pe 1982 a fost depășit în ceea ce privește creșterile de rezerve cu 120% la cărbune, 108% la minereuri feroase, 115% la minereuri neferoase, 227% la baritină, iar la lucrările fizice cu 112,5% la foraje cu sondeze, 108% la suitori, 105% la galerii, 127% la puțuri de cercetare.** S-au realizat suplimentar 4 000 m foraj cu sondeze, 1 000 m galerii și 150 m suitori; o reducere cu 2 mil. lei a costurilor de producție și beneficiu de peste 2,5 mil. lei. Aceste realizări au fost obținute ca urmare a unei bune organizări a muncii în comparație cu anii precedenți, extinderii formei de organizare și retribuție a muncii în acord global — pînă la nivelul secțiilor de producție — la peste 83% din totalul personalului muncitor, prin extinderea mecanizării încărcării miniere, precum și prin asigurarea unei asistențe tehnice sistematice și eficiente pe toate schimburile la activitatea minieră, de foraj, mecanică și laboratoare.

Pe baza programului de intensificare a cercetărilor geologice pe perioada 1981—1985 întocmit cu specialiștii din exploatarele Combinatului minier Suceava, în **primii doi ani ai cincinalului au fost predate în exploatare trei obiective geologice — Piriul Cîinelui (partea superioară), Leșu Ursului adîncime — Puț 6 (orizontul VI) pentru minereuri neferoase și Holdița pentru**

baritină. Prin completarea activității de prospecțiuni și aplicarea unor tehnologii și metode moderne, geologice și geochimice, prin eforturile proprii și conjugate cu unitățile de profil din Ministerul Geologiei (I.P.G.G. și I.G.G. București) au fost conturate noi zone de perspectivă și identificate acumulări de minereuri de mangan, fier, baritină, gresii și nisipuri silicoase, cărbune și alte substanțe minerale utile.

Pentru obținerea rapidă a rezultatelor necesare fundamentării fazelor superioare de cercetare și coordonare eficientă a lucrărilor a fost dezvoltat și dotat cu aparatură modernă laboratorul propriu al unității, care este în măsură să efectueze operativ și la nivel calitativ corespunzător toate analizele și determinările necesare cercetării geologice sistematice a zonelor de prospecțiune și stabilirii parametrilor calitativi ai rezervelor de substanțe minerale utile puse în evidență, în scopul valorificării lor complexe și complete. A fost dezvoltat, de asemenea, atelierul propriu de reparații și microproducție, care asigură reparațiile curente ale utilajelor și mijloacelor de transport, piesele de schimb și asimilarea unor piese, subansamble și utilaje necesare realizării în ritm susținut a lucrărilor miniere și de foraj, a transportului și organizării de șantier.

Rezultate bune s-au obținut pe linia stabilirii posibilităților de extracție, preparare și valorificare a zăcămintelor, în colaborare cu institutele de specialitate, de învățămînt superior și viitorii beneficiari, în vederea precizării celor mai adecvate metode de exploatare și a fluxului de preparare pentru creșterea gradului de recuperare a rezervelor și metalelor din minereuri. Pe această linie studiile de preparare în fazele de laborator, pilot și semiindustrială au demonstrat posibilitatea valorificării integrale a rezervelor de minereuri de fier de tip Delnița și a celor de mangan de tip Oița, direct în siderurgie, la aglomerare, fără cercetare prealabilă, a extragerii baritinei din gnaișele baritizate de la Aluniș-Chife etc.

În timpul executării lucrărilor de exploatare geologică principalele lucrări miniere de deschidere au fost realizate cu elemente constructive adecvate folosirii lor ulterioare în procesul de exploatare. Aceste lucrări, în valoare de circa 43 mil. lei, au fost predate — concomitent cu rezervele de minereu cuprifere și de baritină — ca mijloace fixe unităților de exploatare, contribuindu-se astfel la reducerea lucrărilor

de deschidere și pregătire și grăbirea intrării în exploatare a rezervelor.

Lucrările de cercetare geologică pentru anul 1983 și anii următori sînt fundamentate pe indicatorii din planul cincinal îmbunătățiti în conformitate cu Programul de valorificare superioară și dezvoltare a bazei de materii prime minerale și energetice primare, aprobat de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., examinat la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. cu cadrele din domeniul geologiei, mineritului și prelucrării substanțelor minerale utile. Potrivit Programului și indicațiilor date de către tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională, orientarea principală a activității geologice în acest cincinal o constituie **intensificarea cercetărilor pentru substanțe energetice primare — petrol, gaze, cărbuni, sisturi bituminoase —** în paralel cu extinderea investigațiilor pentru substanțe metalifere și nemetalifere, în concordanță cu sarcinile suplimentare de sporire a producției în acest domeniu. Conform prevederilor programului în care ne rogăsim cu sarcini concrete și pe care trebuie să le considerăm minime, am luat măsuri pentru intensificarea cercetării geologice la obiectivele generatoare de rezerve, pentru scurtarea duratei de exploatare în colaborare fermă cu unitățile pentru trecerea operativă la valorificarea acestora.

O atenție prioritară se acordă **cercetării de adîncime** prin executarea de puțuri de exploatare a zăcămintelor aflate în exploatare, unde au existat unele rămăneri în urmă în anii anteriori, pentru reevaluarea și creșterea rezervelor, respectiv a gradului de asigurare cu rezerve a unităților de exploatare existente, în paralel cu verificarea prognozelor în zone noi, pentru conturarea unor acumulări de substanțe minerale utile care să asigure cererea de noi capacități de producție în perspectivă. Acționînd pentru cunoașterea tuturor substanțelor minerale utile ale teritoriului țării, atît la suprafață cît și la mari adîncimi, au fost stabilite măsuri pentru aplicarea combinată a metodelor de prospecțiuni directă-geologică și geochimică și indirectă-geofizică; aceste metode și-au demonstrat eficiența în identificarea și selectarea

V. IGNAT

Întreprinderea de prospecțiuni și foraje geologice — Suceava

(Continuare în pag. 9)

ASIGURAREA ȘI PREGĂTIREA FORȚEI DE MUNCĂ DIN INDUSTRIA MINIERĂ

UNA din problemele vitale ce condiționează dezvoltarea în ritmuri înalte a economiei naționale o reprezintă, după cum este cunoscut, problema energiei. Pornind tocmai de la rolul primordial ce revine energiei în desfășurarea normală, eficiență a întregii activități economice și sociale, de la restricțiile înregistrate pe piața mondială, Congresul al XII-lea al partidului a trasat sarcina realizării, pînă în 1990, a independenței energetice a țării, a valorificării depline a resurselor interne.

În strategia asigurării independenței energetice, producția de cărbune — sporirea sa neîntreruptă — capătă un loc prioritar dat fiind că, la finele actualului deceniu, cea mai mare parte din energia electrică și termică va trebui realizată pe bază de cărbune. Alături de alți factori ce condiționează realizarea sarcinilor stabilite la producția de cărbune, asigurarea forței de muncă sub aspect numeric, structural și al nivelului de calificare dobîndește, în actualele condiții, o importanță deosebită. După cum sublinia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvîntarea rostită la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. cu cadre de conducere, specialiști și muncitori din industria minieră și geologie din luna ianuarie a.c. „trebuie ca, în cursul lunii februarie, să rezolvăm problema cadrelor, să asigurăm toată forța de muncă, dar pornind de la folosirea a ceea ce avem pînă acum, de la organizarea mai bună a activității întreprinderilor și sectoarelor și numai după aceea să apelăm la forța de muncă din alte sectoare”.

Pentru a analiza mai în profunzime procesul de asigurare a exploatărilor miniere cu forță de muncă ne-am oprit asupra unei zone economice și geografice determinate: bazinul Rovinari. Motivele acestei alegeri sînt multiple: importanța economică a exploatărilor miniere din bazinul Gorjului, care trebuie să alimenteze, printre altele, două dintre cele mai mari termocentrale ale țării, Turceni și Rogojelu; dezvoltarea impetuoasă pe care au cunoscut-o aceste exploatări într-un județ care pînă nu de mult avea unul dintre cei mai scăzuți indici de industrializare și urbanizare din țară, proces care a atras după sine și o redistribuire a forței de muncă și, mai mult, un aflus de populație din alte județe; în sfîrșit, foarte tînărul oraș Rovinari reprezintă și un important experiment social, concluziile desprinse urmînd a fi utilizate în proiectarea unor noi centre miniere. Să analizăm, în continuare, care sînt caracteristicile forței de muncă în bazinul Rovinari.

Stabilitatea — pirghie eficientă de asigurare cu forță de muncă

DUPĂ cum se știe, exploatările miniere de suprafață din această zonă necesită un mare volum de forță de muncă pe care județul Gorj nu a putut încă să-l asigure în întregime. În aceste condiții s-a apelat, pe de o parte, la recrutarea de forță de muncă din alte județe iar, pe de altă parte, la vaste acțiuni de intrajutorare muncitorească, întreprinși din țară detașînd oameni și utilaje în sprijinul întreprinderilor miniere din Gorj. Cu toate aceste eforturi considerabile și deși forurile locale de conducere au inițiat un program amplu de calificare, se apreciază că unele neîndepliniri de plan care se mai înregistrează încă în activitatea întreprinderilor miniere din zonă se datorează în parte deficitului, cantitativ și calitativ, al forței de muncă disponibile.

Investigația socio-economică pe care am desfășurat-o timp de mai mulți ani asupra forței de muncă din bazinul Rovinari ne-a condus la concluzia că asigurarea forței de muncă în concordanță cu obiectivele de producție stabilite presupune acoperirea nu atît a unui deficit absolut cît a unui deficit relativ de cadre calificate. Un argument în acest sens îl reprezintă fluctuația. Evidența intrărilor și ieșirilor din întreprinderile din

subordinea Combinatului minier Rovinari pe anul 1981 indică faptul că anual un sfert din forța de muncă a platformei își schimbă locul de muncă (ieșirile au reprezentat, în 1981, 25,8 la sută din totalul forței de muncă, intrările reprezentînd 31,9 la sută). Situația s-a menținut practic neschimbată și în cursul anului 1982, ceea ce exclude posibilitatea unei stări conjuncturale.

La aspectul amintit se adaugă și un altul: realizînd recensămîntul populației din Rovinari s-a evidențiat că 59 la sută din oamenii muncii din această localitate exercită în prezent altă profesie decît cea avută la locul de muncă anterior, din procentul de 41 la sută care nu și-au schimbat profesia majoritatea fiind cei care se află la prima angajare. Și, fapt deosebit de semnificativ, nu este vorba de o lipsă de calificare a forței de muncă, intrucît doar 15 la sută dintre cei care și-au schimbat profesia erau muncitori necalificați, 85 la sută avînd deja o calificare pe care pur și simplu au părăsit-o. Vom încerca să analizăm în continuare problema din această perspectivă, centrîndu-ne atenția nu atît asupra lipsei de forță de muncă, cît asupra instabilității și, în ultimă instanță, asupra utilizării ei neeficiente. Pentru aceasta este necesar să trasăm profilul socio-profesional și cultural al populației. Cu alte cuvinte, cine sînt „rovinărenii”?

Un sondaj efectuat în anul 1981 indica faptul că populația activă din localitate era alcătuită din 59 la sută gorjenii și 41 la sută persoane provenite din alte județe ale țării. În 1982, raportul s-a inversat: gorjenii reprezentau doar 40 la sută din populația orașului. Din punct de vedere al structurii ocupaționale, majoritatea o alcătuiesc muncitorii calificați (64 la sută din populația activă), cadrele cu studii superioare reprezentînd sub 5 la sută. Lor li se adaugă un procent destul de mare de muncitori necalificați (18 la sută). Toți aceștia sînt noi veniți, unii mutați doar de cîteva săptămîni, alții de cîteva luni, foarte puțini de peste un an.

Un element caracteristic al acestei populații este — așa cum arătăm — acela că 59 la sută dintre rovinărenii și-au schimbat, prin angajarea la locul de muncă actual, și profesia. Inițial am considerat că această situație se datorează faptului că întreprinderile de pe platformă au un profil relativ specializat, iar forța de muncă este foarte eterogenă ca proveniență și calificare, situație în care schimbarea profesiei are drept cauză necesitatea adaptării la nomenclatorul de meserii propriu unităților productive. Au fost examinate, în consecință, toate angajările de personal provenind din alte județe făcute în primele cinci luni ale anului 1982. Rezultatul?: doar 17 la sută își schimbaseră profesia, restul de 83 la sută lucrînd în specialitatea și calificarea pe care o avuseseră și înainte. Așadar, schimbarea profesiei este un fenomen care intervine masiv după stabilirea în platforma Rovinari (diferența de la 17 la sută la 59 la sută realizîndu-se, se pare, în timp). Avansînd în această direcție am analizat „intrările” și „ieșirile” pentru fiecare profesie pe ansamblul populației active din Rovinari (de exemplu, cîți indivizi au avut diverse alte calificări pe care și le-au părăsit pentru a deveni lăcătuși). Făcînd raportul între numărul „intrărilor” și numărul „ieșirilor”, rezultatul a fost surprinzător și edificator în același timp. Iată valorile acestui raport pentru cîteva din principalele profesii de pe platformă: mineri — 0,20, șoferi — 0,70, lăcătuși — 0,59, mecanici — 0,80, electricieni și electromecanici — 1. Mai mult decît atît: există lăcătuși care se califică șoferi, șoferi care se califică mecanici sau mineri, mecanici care se fac șoferi etc. Bineînțeles că, în cifre absolute, asemenea cazuri nu dețin ponderea ce mai mare; dar faptul că cifrele respective indică aceeași tendință ne îndreptățește să presupunem un fenomen mai general.

Acest fenomen „calitativ” este însoțit și de unul „cantitativ”: un mare număr de oameni ai muncii nu numai că și schimbă radical activitatea (în sensul că trec de la o anumită calificare la o cu totul altă calificare), dar și-o schimbă și des (în sensul că există o frecvență mare a schimbării locului de muncă). În acest sens, analiza prin sondaj a rutelor profesionale ne-a indi-

cal următoarea situație: în medie, probabilitatea ca un om al muncii să-și schimbe locul de muncă în decursul unui an este de 0,285.

Această probabilitate este neuniform repartizată pe clasele de vechime în câmpul muncii. Astfel, probabilitatea de schimbare pentru un individ avînd o vechime în câmpul muncii între 0—4 ani este de 2,4 ori mai mare față de medie, iar pentru un individ din categoria de vechime 5—9 ani, de 1,3 ori mai mare. Cu alte cuvinte, tendința de schimbare a locului de muncă este cu atît mai mare cu cît vechimea în câmpul muncii este mai mică și atinge proporții considerabile la tineri. Datele recensămintului efectuat au confirmat această tendință, aducînd o precizare în plus: frecvența schimbării locului de muncă este de peste două ori mai mare la tinerii proveniți din afara Gorjului față de tinerii din Gorj, fapt care, de altminteri, era previzibil. S-ar părea, astfel, dacă urmărim rutele profesionale ale acestor persoane care adesea traversează mai multe județe, că avem de-a face cu o populație cu tendințe „migratorii“^{*)}.

Argumente pentru valorificarea superioară a condițiilor locale

AJUNGEM astfel inevitabil să ne întrebăm de ce se petrec toate acestea. Pentru a afla un răspuns la această problemă trebuie cunoscute mai întîi procesele motivaționale ale celor implicați în acest fenomen. Ne vom opri, așadar, în continuare, asupra citorva aspecte de motivație a mobilității, apelînd în acest scop la mijloacele de investigare pe care le oferă științele sociale.

În primul rînd ne-am întrebât de ce și cum vin miile de oameni ai muncii din diferitele județe ale țării să se angajeze pe platforma Rovinari. Am efectuat în acest scop o serie de biografii sociale ale persoanelor venite din altă parte. În privința modalităților de venire în Rovinari, acestea au pus în evidență două mari categorii: a) una „formală“, prin reprezentanții ai întreprinderilor rovinărene trimiși să recruteze forță de muncă, prin anunțarea la ziar, la biroul „forță de muncă“, prin propaganda desfășurată la nivelul organizațiilor U.T.C. din județe etc.; b) alta „informală“, care îi cuprinde pe toți aceia care „au auzit“ despre Rovinari de la cunoștințele, rude etc. sau, de multe ori, de la un frate sau părinte, plecat „în explorare“ (de fapt numeroase familii vin și se instalează în „valuri succesive“).

Mai importantă pentru cercetarea de față este însă cunoașterea motivului pentru care au venit în Rovinari. Cu inevitabile nuanțe individuale, aproape toate motivațiile se încadrează în două mari categorii: muncă și locuință, la categoria „muncă“ intrînd în primul rînd disponibilitățile de locuri de muncă, apoi perspectiva unei retribuții bune, posibilitatea de calificare și promovare etc. Odată ajunși în Rovinari, ceea ce îi determină să rămînă sau să își schimbe locul de muncă și de rezidență, să se integreze sau nu, să adere efectiv la viața colectivității sau să rămînă pasivi este, într-o formulare globală, modul de satisfacere a unora din trebuințele și aspirațiile lor.

Investigînd un lot de subiecți domiciliați în Orașul Rovinari, am constatat următoarea situație: 23,5 la sută dintre subiecți se caracterizează printr-o stare de satisfacție medie, în timp ce cealaltă parte din eșantion exprimă o anumită stare de insatisfacție determinată mai ales de existența unui anumit decalaj între nivelul cultural ridicat, în continuă creștere al populației și dotările social-culturale existente, care, cu toate eforturile depuse pe plan local, se dovedesc încă insuficiente. Așadar elementele de insatisfacție nu sînt datorate cu nimic condițiilor de muncă: din eșantionul cercetat sînt foarte puțini aceia care apreciază condițiile de muncă drept nemulțumitoare și doar o singură persoană este nemulțumită de venit. Fără a intra în detalii, să subliniem faptul că discrepanțele cele mai mari între trebuințe și condiții au fost înregistrate pentru aspirațiile legate de creșterea și educarea copiilor, în ce privește relațiile civilizate între oamenii din localitate etc.

*) Un detaliu ne-a atras atenția în mod deosebit: o mare parte dintre recent angajații pe platforma Rovinari veneau direct de la Brașov, deși erau originari din alte județe ale patriei. Cu alte cuvinte, Brașovul, în căutare de forță de muncă, oferea condiții deosebite de calificare și promovare. Aceste deziderate odată atinse, „migrația“ continua, Brașovul servind, astfel, într-un fel, drept centru de recrutare și calificare a forței de muncă... pentru alte zone ale țării. Această situație era evidentă în 1981. În cursul anului trecut, pe măsură ce „faima“ Rovinarilor s-a răspîndit și s-a consolidat, tot mai mulți tineri vin direct aici. Si, se pare, Rovinari încep să joace, la rîndul lor, rolul de „trambulină“ pe care l-a avut anterior Brașovul.

Din toate acestea, esențialul este următorul: condițiile de muncă (retribuție, posibilități de promovare etc.), care au constituit mobilitatea care i-au atras inițial pe noi veniți, deși se păstrează la un nivel ridicat de importanță, nu mai sînt suficiente pentru a-i menține în continuare. Această situație exprimă caracterul dinamic al sistemului de aspirații propriu omului modern, în care un loc tot mai important revine aspirațiilor de ordin cultural. Or, din acest punct de vedere, cu toate rezultatele bune înregistrate pînă în prezent, există o serie de rezerve insuficient valorificate. Îmbunătățirea „condițiilor de muncă“ este o „funcție cu saturați“: dîncolo de un anumit nivel, ea nu mai poate funcționa ca pîrghie unică de stabilizare și integrare a forței de muncă.

Este evident astfel că asigurarea forței de muncă este atît o problemă economică cît și una socială, a cărei soluționare implică eforturile concertate ale factorilor de conducere din întreprinderi și ale forurilor de decizie în profil teritorial. Mergînd mai departe, a reduce acest „aspect social“ al asigurării forței de muncă la asigurarea de locuințe ar fi în cel mai bun caz simplist. Datele consemnate ne-au indicat că aproape toți rovinărenii consideră apartamentele de bloc care le-au fost oferite superioare locuințelor de unde veneau. Ceea ce nu îi împiedică însă să plece în proporțiile pe care le-am văzut.

Dar problemele sociale pe care le ridică o astfel de comunitate umană sînt, după cum s-a desprins în cursul investigației noastre, mult mai complexe. Să amintim, de pildă, faptul că media de vîrstă în Rovinari este sub 20 de ani (19,74), că numărul de familii constituite este relativ redus ceea ce pune dintr-o dată o serie de probleme particulare și deosebite față de o localitate cu distribuție demografică „normală“. Deși acest gen de particularități reflectă „viața privată“ a locuitorilor, în momentul în care devin fenomen de masă, ele afectează profund viața întregii colectivități. Acestea reprezintă alt aspect al instabilității de care aminteam anterior și constituie o componentă deloc neglijabilă a realității de ansamblu a populației.

Elementele analizate ne îndrituiesc să considerăm că ipoteza investigației potrivit căreia în bazinul Rovinari nu se asigură o utilizare deplină și eficientă a forței de muncă existente pe plan local se adevărește. Această constatare este importantă deoarece pe baza sa se determină măsurile și pîrghiile de acțiune. Astfel, dacă se apreciază doar că există un deficit de forță de muncă, eforturile se vor îndrepta precumpănitor spre recrutarea de forță de muncă, orientarea promoțiilor unor școli și licee profesionale avînd profilul profesiilor deficitare spre întreprinderile rovinărene, programe de calificare la locul de producție etc., într-un cuvînt acțiuni care presupun eforturi substanțiale din partea societății.

Dacă se are în vedere mai cu seamă caracterul relativ al deficitului, atenția se va îndrepta prioritar spre o mai bună utilizare a forței de muncă existente, aspect de mare însemnătate asupra căruia a stăruit în repetate rînduri secretarul general al partidului. În mod practic, ar urma să se acționeze în sensul mării stabilității în zonă a forței de muncă, ceea ce se poate realiza mai cu seamă prin integrarea acesteia, prin transformarea actualului profil al populației — populație cu tendințe „migratorii“ — într-o colectivitate încheată și stabilă. Mai departe, realizarea acestui deziderat necesită elaborarea pentru zona Rovinari, cu problemele ei specifice, a unei strategii sociale unitare și, mai ales, care să privească lucrurile în ansamblul lor, în interdependența aspectelor economice, sociale, culturale, motivațional-psihologice etc.

Asigurarea cu forță de muncă a întreprinderilor din zonă presupune — deopotrivă cu ridicarea continuă a gradului de calificare al lucrătorilor — o mai judicioasă utilizare a forței de muncă sub aspectul structurii profesionale și al nivelului său de calificare. În acest sens ar fi, credem, utilă organizarea unui „dispecerat al forței de muncă“ al bazinului Rovinari, cu menirea de a controla și orienta mobilitatea forței de muncă la nivelul întregii platforme. S-ar putea evita astfel, printre altele, ca muncitorii cu calificare să ajungă să-și schimbe profesiile între ei, după cum am văzut că se întîmplă uneori în prezent. Numai după ce aceste aspecte ar fi soluționate s-ar putea ajunge la o evaluare corectă a deficitului absolut de forță de muncă și, implicit, la o reevaluare a necesarului de forță de muncă detașată în prezent de la sute de întreprinderi din întreaga țară.

Vintilă MIHĂILESCU
Viorica NICOLAU

Realizarea ritmică, exemplară a sarcinilor de plan

Producție diversificată, de înalt nivel calitativ

AMPLIFICAREA laturilor calitative ale dezvoltării economico-sociale, cerință majoră în actuala etapă, impune mobilizarea eforturilor fiecărui colectiv de muncă pentru realizarea ritmică a producției fizice în condiții de înaltă calitate și eficiență, așa cum s-a subliniat la Conferința Națională a partidului.

Integrându-se în efortul general al economiei naționale, colectivul de oameni ai muncii de la **Întreprinderea mecanică Mirșa** a înregistrat în ultimii ani rezultate bune în îndeplinirea prevederilor de plan la principalii indicatori. Față de

nivelul din 1975 considerat ca 100, s-au înregistrat, în anii 1980 și 1982, următoarele creșteri: la producția netă — 37, respectiv 45; la producția marfă — 72, respectiv 194; la productivitatea muncii — 30, respectiv 50; la beneficiu — 40, respectiv 53.

În 1982, planul la producția fizică a fost realizat în proporție de 100%, producția netă 111,9%, producția marfă 105%, beneficiul 121,9%. Colectivul întreprinderii a reușit să îndeplinească planul și în prima lună a acestui an atît la indicatorii fizici, cît și la cei valorici și de eficiență.

SPECIALIZATA în fabricația mijloacelor de transport, întreprinderea din Mirșa realizează o gamă diversificată de astfel de produse atît pentru nevoile interne cît și pentru export. Ca urmare a măsurilor luate în anii din urmă pentru lărgirea activității de cercetare-proiectare, accelerarea procesului de asimilare a unei game largi de produse, pe componente și familii, au fost realizate 8 familii de mijloace de transport în 3—20 de variante fiecare (vezi tabelul).

Dezvoltarea actuală a întreprinderii este urmarea directă a indicațiilor prețioase date de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu prilejul vizitelor de lucru efectuate în unitatea noastră. Dacă ar fi să ne referim doar la vizita de lucru efectuată în anul 1981, este necesar să relevăm indicațiile date de secretarul general al partidului de a intensifica preocupările pentru di-

paralel cu sporirea mai accentuată a beneficiilor. Dacă luăm ca referință doar două din produsele intrate în 1982 în producția de serie (basculantele de 55 t cu șasiu rigid și autotrenurile pentru transportul transcontainerelor) eficiența asimilării acestora în fabricație este evidentă: **reducerea consumurilor de materiale cu 6 t produs în primul caz și sporirea beneficiilor cu 12 milioane lei în cel de-al doilea caz.**

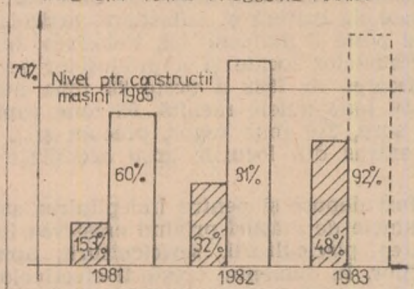
Paralel cu asimilarea produselor, o atenție deosebită a fost acordată mo-

care au ajuns în prezent, după circa 4 ani de la intrarea în fabricația de serie, la „a doua generație“, caracterizată prin greutate proprie redusă, sarcină utilă mai mare, confort și manevrabilitate sporite. Pe ansamblul întreprinderii, întreaga acțiune de asimilare și modernizare a produselor a avut ca efect în 1982 o însemnată economie de materii prime și energie: 610,4 t metal, 4 564 MWh și 5 232 tcc. În același timp, aceste preocupări au condus la creșterea accentuată a ponderii produselor

Gama produselor întreprinderii „Mecanica“-Mirșa

Denumirea familiei de produse	Caracteristica de diferențiere a produselor	U, M	Produsele familiei
Remorci agricole bascu-lante	Capacitatea de transport	t	3,5 (2 tipuri); 4,5 (7 tipuri); 6; 7; 8
Remorci rutiere	Capacitatea de transport	t	6; 8; 12 (3 tipuri)
Remorci rutiere bascu-lante	Capacitatea de transport	t	5 (2 tipuri); 8 (2 tipuri); 12
Semiremorci rutiere	Capacitatea de transport	t	10 (3 tipuri); 17; 21; 25; 42
Autobasculante pe auto-șasiuri ROMAN	Capacitate de transport		5,5 (2 tipuri); 6,5 (2 tipuri); 8,5 (4 tipuri); 10,5; 11; 16 (9 tipuri); 18; 20
Autovehicule pentru transport tehnologic	— ciment — nisip pentru turnătorii — bușteni — tocătură lemn — țevi — containere	t	4; 9; 10; 17 t 9; 8 t 15—18; 18—20; 25—30; t 20 t 12 t 10; 20; 30
Remorci pentru transport agabaritic (trailere)	Capacitatea de transport	t	20; 40; 46; 60; 67; 80; 120
Autobasculante grele	Capacitatea de transport	t	27 (2 tipuri); 50; 55; 100 (2 tipuri)
Tractoare grele industriale	Buldozer pe șenile Buldozer pe roți Încărcător frontal	putere motor putere motor volum cupă	CP 360; 550 CP 610 mc 10; 16; 20
Autoșasiuri pentru automaeatale	Capacitatea de ridicare a macaralei	t	80; 120

PONDEREA PRODUSELOR NOI SI REPROIECTATE DIN TOTAL PRODUCTIE MARFA

versificarea gamei de utilaje destinate **indeosebi marilor șantiere naționale și exploatărilor miniere de suprafață.** Prin mobilizarea capacității de creație tehnică a inginerilor și specialiștilor, prin promovarea unor soluții tehnologice moderne s-a reușit ca într-un timp relativ scurt să se realizeze proiectarea și execuția încărcătoarelor frontale cu cupe de 10 mc, 16 mc, 20 mc, a buldozerului pe pneuri cu motor de 600 CP și a buldozerului pe șenile cu motor de 550 CP.

Rezultatele bune obținute sînt, înainte de toate, urmarea preocupărilor susținute ale întregului colectiv pentru promovarea largă a progresului tehnic pentru modernizarea și asimilarea de noi sortimente. Astfel în anul trecut au fost introduse în fabricație un număr însemnat de produse noi (autobasculantele Roman cu motor de 256 CP, basculantele de 55 t cu șasiu rigid, autotrenurile pentru transportul transcontainerelor) și care, pe lîngă importanța lor economică la beneficiar au adus întreprinderii însemnate economii de materii prime.

dezmodernizarea continuă a celor din fabricația curentă. În acest sens, ca urmare a studiilor efectuate s-a trecut la re-proiectarea unora dintre acestea, ceea ce a permis îmbunătățirea caracteristicilor și performanțelor tehnice, reducerea greutății proprii și a consumului de energie, echiparea cu dispozitive care să conducă la mărirea valorii de întrebuințare etc. Exemplul cel mai elocvent în această direcție îl constituie familia autobasculanțelor grele, produse de mare complexitate și înalt nivel tehnic,

noi și reproiectate în totalul producției marfă (graficul).

ACESTE progrese nu s-ar fi putut realiza într-o perioadă relativ scurtă dacă în întreprindere nu s-ar fi inițiat din timp o serie de acțiuni organizatorice și tehnice. Avem în vedere, în-

Nicolae ROMAN

directorul Întreprinderii mecanice Mirșa

(Continuare în pag. 13)

Activitatea economică — preocupare de bază a consiliilor populare

Industria mică: valorificarea eficientă a resurselor locale

APLICAREA în viață a principiilor autoconducerii și auto-gestiunii economico-financiare în fiecare unitate administrativ-teritorială trebuie să asigure cadrul necesar exercitării depline, de către organele locale, a tuturor atribuțiilor și competențelor ce le revin. În acest cadru consiliilor populare, comitetelor și birourilor executive le revin sarcini și responsabilități multiple în buna desfășurare, la nivelul localităților, a activității economico-sociale, în valorificarea întregului potențial material și uman de care dispun municipiile, orașele și comunele.

Ideea subliniată — în repetate rânduri — de secretarul general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu privire la necesitatea situării activității economico-sociale la parametri de înaltă eficiență, prin atragerea în circuitul economic a tuturor resurselor de materii prime și materiale, folosirea într-un grad mai ridicat a resurselor locale, reintroducerea în procesul productiv a materialelor refolosibile impune creșterea în ritm susținut a industriei mici, care trebuie să aducă o contribuție tot mai însemnată la dezvoltarea generală a economiei, la satisfacerea, în condiții tot mai bune, a cerințelor de produse și prestări de servicii ale populației, la sporirea disponibilităților valutare ale țării. Iată de ce, încă de la apariția legii cu privire la dezvoltarea industriei mici, pe baza indicațiilor și orientărilor stabilite la cel de-al II-lea Congres al consiliilor populare, Consiliul popular al județului Neamț a stabilit un amplu program de măsuri vizând creșterea volumului producției și extinderea gamei produselor realizate de mica industrie, mai buna valorificare a resurselor de materii prime și materiale locale, dezvoltarea producției de artizanat, extinderea cooperării cu industria republicană, îmbunătățirea calității produselor, introducerea în fabricație a unor repere cu consumuri reduse de materiale, energie și combustibili, precum și creșterea numărului și diversificarea unităților prestatoare de servicii.

Diversificarea activităților — la baza sporirii producției și a eficienței

MĂSURILE întreprinse au permis ca în anul trecut prevederile de plan la producția industrială și prestări de servicii neindustriale să fie realizate în proporție de 110%, iar la prestări servicii 101,7%. Față de 1980, valoarea producției marfă industriale și a prestărilor de servicii neindustriale din industria mică a județului a înregistrat în 1982 o creștere de 45%, ceea ce reprezintă aproape 700 milioane lei. În același timp, planul fizic a fost îndeplinit în proporție de 287,5% la agregate minerale și 112,5% la confecții textile. Cu cele mai bune rezultate, pe 1982 s-au înscris unitățile Consiliului popular județean, care au îndeplinit planul la producția marfă în proporție de 127,5%, realizând în procent de 120% sarcina suplimentară aferentă perioadei.

Preocupările manifestate pentru diversificarea și extinderea gamei sortimentale s-au concretizat în cele peste 5 300 de produse realizate. Comparativ cu anul 1980, gama produselor fabricate în industria mică a județului a crescut cu 630 în unitățile cooperăției meșteșugărești, cu peste 100 la cele ale cooperăției de producție, achiziții și desfacerea mărfurilor și cu 65 în unitățile Consiliului popular județean, ca urmare atât a dezvoltării unităților existente, cât și a înființării de noi secții și ateliere de producție. Numai în 1982 s-au înființat în județ 110 noi secții de producție și prestări de servicii către populație.

Dinamica realizărilor obținute de industria mică și prestările de servicii industriale din județ înscrie cifre semnificative în ceea ce privește dezvoltarea acestor activități în unită-

țile Consiliului popular județean care, de la o valoare a producției de 239 milioane lei în anul 1980, a ajuns în prezent la o producție de 531 milioane lei. Dacă în 1980, numai 12 consilii populare aveau organizate asemenea activități, dintre care doar la o singură comună se realizau produse industriale, în prezent funcționează pe lângă 40 consilii populare unități de mică industrie și prestări de servicii, la 17 dintre acestea realizându-se produse sau prestări industriale.

Aplicarea măsurilor stabilite cu prilejul Consfătuirii ce a avut loc la C.C. al P.C.R. în mai 1982 a condus și în județul Neamț la diversificarea activităților de industrie mică și a prestărilor de servicii, valorificarea fructelor de pădure și plantelor medicinale din flora spontană și cultivată, dezvoltarea pisciculturii, sericiculturii și a cultivării ciupercilor. Măsurile stabilite de Comitetul executiv al Consiliului popular județean prin programe speciale au determinat mai buna organizare și desfășurare a acestor activități, mobilizarea și creșterea responsabilității tuturor unităților administrativ-teritoriale, a întreprinderilor și instituțiilor în realizarea acestor sarcini. De asemenea, a fost dezvoltată cooperarea cu unitățile republicane, producându-se piese și subansamble necesare întreprinderilor mecanică „Ceahlăul” din municipiul Piatra Neamț, „Volvatir” din orașul Tîrgu Neamț și Combinatului de lianți și azbociment din orașul Bicaz.

Se produc, în prezent, în județ, peste 73 mii mc prefabricate din beton armat, 8,6 milioane cărămizi, peste 500 tone var, 370 mii mc agregate minerale de carieră și balastieră, articole de uz casnic în valoare de peste 9 milioane lei. Folosirea, într-o măsură mai mare, a resurselor locale și a produselor secundare a asigurat valorificarea în 1982 a peste 78 tone nuiele de alun și mesteacăn, 50 tone nuiele răchită, 65 tone papură, 80 tone stof, 215 tone sorg, 219 tone rogoz, precum și a 535 tone material lemnos extras din locurile greu accesibile ale pădurilor.

Eforturi sporite au fost depuse și pentru îndeplinirea sarcinilor cuprinse în programele de măsuri privind creșterea iepurilor de casă, dezvoltarea pisciculturii, sericiculturii, apiculturii, cultivarea ciupercilor. În domeniul creșterii efectivelor și a producției de carne de iepure, atât pentru consumuri proprii, cât și pentru fondul de stat, s-a realizat pînă în prezent un efectiv matcă de peste 29 000 femele, din care 14 000 la gospodăriile populației, obținându-se 550 000 capete iepuri și livrindu-se la export — pînă în prezent — o cantitate de peste 60 tone carne. Deși consiliile populare au realizat un efectiv matcă de 5 700 capete, depășindu-și sarcinile ce le reveneau cu aproape 10%, există încă posibilități de sporire a numărului acestora, avînd în vedere că nu toate consiliile populare comunale au organizat, cu efective complete, toate cele 3 module de creștere a iepurilor, prevăzute în programul adoptat.

În anul trecut s-au realizat 16 tone ciuperci cultivate în unitățile agricole de stat, în cele cu consumuri colective și în alte unități. De asemenea, s-au obținut 2 282,2 tone fructe de pădure, dintre care 570 tone vișine și cireșe recoltate din zonele extravilane, păduri și zonele drumurilor. S-au colectat, totodată, după specificul sezonului și al zonelor județului 521 tone plante medicinale. În același timp, s-a acționat cu mai multă responsabilitate și pentru amenajarea suprafețelor prevăzute și popularea cu pește a luciului de apă existent în județ, dezvoltarea sericiculturii și apiculturii, domenii în care nu se realizează încă tot ceea ce ne-am propus, în cea mai mare parte datorită lipsei de interes manifestată de unele unități.

Importanța social-economică a dezvoltării micii industrii se concretizează și în creșterea eficienței activității desfășurate în această direcție în unitățile administrativ-teritoriale. Edificator, în acest sens, este faptul că — în perioada 1980—1982 — încă 15 consilii populare din județ și-au asigurat resursele ne-

cesare autofinanțării, iar în unitățile de industrie mică din teritoriul lucrează în prezent 23,8 mii cetățeni, ceea ce reprezintă 16,3% din totalul personalului muncitor încadrat în județ. În realizarea producției s-a folosit — într-o mai mare măsură — munca la domiciliu, îndeosebi la executarea obiectelor de artizanat, cusături populare și țesături cu specific local.

Perfecționarea cadrului organizatoric

DESIGUR, semnificația realizărilor obținute se regăsește în viața de zi cu zi a orașelor și satelor județului nostru, în asigurarea în proporție sporită a necesarului de produse pentru cetățeni, în atragerea unui număr mai mare al acestora la activitățile productive din industria mică, al cărei volum de producție a ajuns la finele anului trecut la peste 2,1 miliarde lei. Pornind de la experiența dobândită până în prezent, și pe baza hotărârilor și sarcinilor reieșite din lucrările Conferinței Naționale a partidului, Comitetul executiv al Consiliului popular al județului este preocupat în permanență de găsirea unor noi soluții pentru perfecționarea activității de industrie mică, pentru rezolvarea problemelor cu care se confruntă unitățile și consiliile populare care își aduc contribuția la dezvoltarea acestui sector.

Acțiunile întreprinse încă din anul trecut, precum și în prima parte a lui ianuarie a.c. au făcut posibilă obținerea unor rezultate bune în prima lună din 1983. Astfel, numai la nivelul consiliilor populare planul pe luna ianuarie 1983 la producția marfă a fost îndeplinit în proporție de 102%, iar la export și investiții 100%. Ținând seama de creșterile de plan pe acest an comparativ cu 1982 (producția marfă industrială și prestări servicii neindustriale 5,4%, prestări servicii 12,1%, export 10,6%) precum și de sarcinile noi puse în fața industriei mici în perioada următoare Consiliul popular al județului Neamț a trecut cu hotărâre la aplicarea unor noi măsuri pe termen lung de îmbunătățire a activității și controlului în acest important sector pe plan local. În acest sens am considerat necesar ca încă de la începutul anului să trecem la reorganizarea activității de urmărire și control a sectorului de industrie mică prin constituirea la nivelul Consiliului popular județean a unui colectiv specializat care să coordoneze întreaga muncă în acest domeniu.

Considerăm, totuși, că s-ar impune crearea, la nivelul consiliilor populare județene, a unor compartimente specializate care să se ocupe de identificarea resurselor materiale, asimilarea de noi produse și diversificarea gamei de prestări, prospectarea pieței și a cerințelor populației, asigurarea desfășurării. În atribuțiile unui asemenea compartiment ar urma să intre și efectuarea calculului privind consumul specific pe produs, inclusiv consumul energetic, stabilirea normei de producție sau a normei de timp în funcție de care să se determine nivelul retribuției, efectuarea analizei de preț a produselor — în general, toate operațiunile care să determine eficiența economică a activității de mică industrie.

De asemenea, pentru dezvoltarea în continuare a industriei mici, ar fi necesară perfecționarea actualului cadru organizatoric de participare a unităților de industrie mică la aprovizionarea cu materiale refolosibile și care constituie materia primă de bază în procesul de producție. În același sens, este

necesară aplicarea deplină a prevederilor articolului 26 din Legea cu privire la dezvoltarea industriei mici, astfel încât micii meșteșugari să fie aprovizionați mai operativ cu materiile prime necesare.

Intruși și județul Neamț, ca de altfel multe dintre județele țării, dispune de mari resurse de fructe de pădure sau cultivate, ne-am propus ca în perioada următoare să asigurăm valorificarea superioară a acestora, atât pe piața internă cât și la export. În afara fructelor și legumelor ce se comercializează în stare proaspătă, se va asigura un grad ridicat de valorificare a acestora prin producerea de concentrate destinate exportului sau folosirea în economia națională pentru producerea de sucuri și băuturi răcoritoare. În acest scop, ar fi necesar ca Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini să introducă în fabricație liniile tehnologice destinate producerii acestor concentrate, asimilarea unor asemenea instalații fiind relativ simplă.

Având în vedere exigențele sporite formulate de conducerea superioară de partid și de stat, marile responsabilități ce revin consiliilor populare în organizarea și desfășurarea în condiții optime a activității de industrie mică și prestărilor de servicii, în dezvoltarea continuă a acestora, am înființat în acest an o întreprindere de producție industrială și prestări servicii, având ca obiect executarea de bunuri de consum și produse specifice industriei mici, realizarea de prestări de servicii pentru unitățile socialiste și pentru populație. Noua întreprindere, constituită prin concentrarea activității de producție și prestări servicii din cadrul întreprinderii județene de gospodărie comunală și locativă și a secției ce funcționează în prezent în subordinea Consiliului popular al comunei Vinători-Neamț, va asigura realizarea unui volum de producție însumând aproape 90 milioane lei.

Preocupările de perspectivă vizează, totodată, și valorificarea, prin unități proprii, a unor resurse locale cu pondere în județul nostru. Astfel, în prezent, se recoltează și se conservă mari cantități de plante medicinale necesare economiei naționale sau destinate exportului. Procesul de uscare și conservare generând, însă, pierderi de substanțe active, diminuează eficiența economică. Cum activitatea de preparare a unor substanțe medicamentoase cunoaște o veche tradiție în județul nostru, cu sprijinul Ministerului Sănătății și centralelor de specialitate acționăm pentru organizarea fabricației acestora în județ, precum și pentru extragerea, din cetina de brad, a uleiurilor eterice, reziduurile tehnologice rezultate putând contribui, într-o măsură sporită, în furajarea efectivelor de animale.

Acestea sînt cîteva din acțiunile care ne preocupă și pe care, pentru înlăptuirea sarcinilor trasate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, le dorim cât mai grabnic materializate, astfel încît consiliile populare din județul Neamț să-și exercite plenar atribuțiile ce le revin în dezvoltarea industriei mici și prestărilor de servicii, latură prioritară a activității practice a organelor locale ale puterii de stat, domeniu de o deosebită importanță pentru manifestarea spiritului gospodăresc, a eficienței folosirii resurselor fiecărei localități.

Valerian GAINA

prim-vicepreședinte al Comitetului executiv al Consiliului popular al județului Neamț

Punerea în valoare a noi resurse geologice

(Urmare din pag. 4)

zonelor de perspectivă și de interes economic, pentru trecerea la exploatarea preliminară și de detaliu. Asigurarea unei cercetări unitare, neîntrerupte, complete și complexe a tuturor zonelor de interes, a formațiunilor metamorfice, sedimentare și eruptive din zona cristalino-mezozoică, zona flișului, zona mio-pliocenă și eruptivul neogen ale Carpaților Orientali centrali, ca și a celor asociate formațiunilor sedimentare ale Platformei Moldovenești va determina identificarea tuturor substanțelor minerale utile pe care le ascund. Se va acorda o atenție deosebită fundamentării științifice a proiectării în toate fazele de cercetare, prelucrării

și valorificării complexe, rapide și eficiente a rezultatelor.

În perioada 1983—1985 vor fi date în circuitul economic cincisprezece obiective față de patru obiective în cincinalul 1976—1980. Acestea vor fi reprezentate prin opt exploatări noi și șapte dezvoltări în extinderea unor zăcăminte în exploatare, însumînd importante volume de rezerve de cărbuni, mine-reuri feroase, minereuri neferoase și de substanțe metalifere.

Pentru realizarea în ritm susținut a cercetării ne preocupăm permanent de creșterea vitezelor de înaintare la lucrările miniere și de foraj, în condițiile folosirii intensive și raționale a utilajelor și materialelor, ale unui regim strict de economisire a materiilor pri-

me, combustibililor și fondurilor puse la dispoziție, în scopul obținerii unei eficiențe sporite a cercetării, a unui cost cât mai redus al tonei de rezervă exploatare. O atenție deosebită se acordă pregătirii profesionale a personalului muncitor și promovării cercetării științifice proprii sau în colaborare cu institutele de cercetare și de învățămînt superior.

Participînd cu toată forța de muncă și capacitatea creatoare la marea acțiune de valorificare superioară și largirea bazei proprii de materii prime, oamenii muncii din cadrul I.P.E.G. „Suceava” — Cîmpulung Moldovenesc nu-și vor preceupeți eforturile pentru ca bogățiile subsolului să fie puse în evidență și valorificate la termene cât mai scurte, aducînd astfel un aport tot mai mare la dezvoltarea în ritmuri înalte a economiei, la prosperitatea națiunii noastre socialiste.

AUTOGESTIUNEA ÎN ÎNTREPRINDERI: RĂSPUNDERI, ACȚIUNI, REZULTATE

Programele speciale adoptate de Conferința Națională a P.C.R. — în acțiune

RANDAMENT FINANCIAR MAXIM PENTRU FIECARE LEU CHELTUIT

ÎN STRATEGIA noastră economică pe prim plan se situează creșterea continuă a eficienței economice și pe această bază sporirea susținută a venitului național, izvorul de alimentare a fondurilor necesare dezvoltării economico-sociale și ridicării standardului de viață al întregului popor.

Măsurile de amplificare a eforturilor pentru realizarea unei înalte eficiențe, cerință calitativă a actualei etape de dezvoltare, de tip intensiv, a economiei noastre, își găsesc reflectarea în **Programul privind reducerea suplimentară a costurilor și cheltuielilor materiale în perioada 1983—1985, perfecționarea sistemului de planificare, evidență și calculare a costurilor de producție și de stabilire a prețurilor.** Pornind de la necesitatea creșterii competitivității economiei noastre și a reducerii la minimum a influențelor crizei economice mondiale Programul pune accentul pe scăderea costurilor de producție, îndeosebi pe seama reducerii consumurilor materiale pe unitatea de produs, pe creșterea gradului de utilizare a materialelor recuperabile și re folosibile și sporirea productivității muncii ca mijloace principale de realizare a unei înalte eficiențe, de obținere a unui venit național suplimentar. Sarcinile privind reducerea mai accentuată a costurilor sînt fundamentate pe programele speciale privind: reducerea suplimentară a consumurilor de materii prime, materiale și energie pentru anul 1983; intensificarea recuperării și valorificării resurselor materiale recuperabile, pieselor și subsansamblelor uzate și a resurselor energetice secundare în anul 1983; creșterea productivității muncii, organizarea și normarea științifică a producției și a celorlalte activități.

În concordanță cu aceste programe urmează ca în următorii trei ani să se realizeze însemnate reduceri suplimentare de costuri față de prevederile existente și anume: 9,7 miliarde lei în 1983, 32,2 miliarde lei în 1984 și 49,5 miliarde lei în 1985, în total circa 91,4 miliarde lei. Efortul de reducere a costurilor va crește, în această perioadă, de la 86,2 miliarde lei la circa 177,6 miliarde lei, practic mai mult decît o dublare a prevederilor actuale. O mare parte din efortul suplimentar de reducere a costurilor este plasată în anii 1984—1985, astfel că anul 1983 devine hotărîtor în asigurarea condițiilor tehnice și tehnologice care să creeze o bază solidă, certă, pentru scăderea substanțială a costurilor în perioada imediat următoare.

Importanța economico-financiară și

socială a acestei acțiuni de interes național face ca această sarcină de mari dimensiuni să devină o cauză comună a tuturor oamenilor muncii care sînt chemați să pună în evidență întreaga capacitate în gospodărirea cu eficiență maximă a fondurilor materiale, financiare și umane de care dispun unitățile economice.

În coloanele „Revistei economice”, ca și în alte publicații, au fost reflectate pe larg căile și mijloacele specifice pentru realizarea unui volum suplimentar de economii la costurile de producție. Totodată, colectivele de oameni ai muncii desfășoară o amplă acțiune de identificare a tuturor posibilităților de sporire a eficienței întregii activități, a rentabilității și a beneficiului, a contribuției la obținerea unui plus de venit național. De aceea, în articolul de față ne propunem să adîncim analiza obiectivului final al acestei acțiuni prin prisma consecințelor favorabile economico-financiare și sociale ale scăderii costurilor de producție.

Micșorarea cheltuielilor pe fiecare unitate de produs

REDUCEREA costurilor pe unitatea de produs pe seama scăderii consumurilor specifice dă posibilitatea ca din aceleași materii prime, materiale, combustibili și energie să se realizeze o producție suplimentară, ceea ce are ca efect direct sporirea produsului social și a venitului național. Aceasta se reflectă în scăderea ponderii cheltuielilor materiale în produsul social, indicator care exprimă eficiența producției sociale; un efect similar se obține și în cazul obținerii aceleiași producții dar cu un volum mai redus de cheltuieli materiale. Referindu-se la această problemă importantă a economiei noastre tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia la Conferința Națională că „trebuie să acționăm cu mai multă fermitate pentru creșterea mai puternică a produsului social, a venitului național, pentru reducerea ponderii cheltuielilor materiale, creșterea producției nete, a venitului național — singura cale de asigurare a mijloacelor necesare dezvoltării societății și ridicării bunăstării poporului”.

Acest factor este de natură să stimuleze eforturile pentru sporirea venitului național, întrucît cea mai mare parte revine celor care au participat direct la obținerea lui, astfel că are loc o înabinare armonioasă a interesului general de creștere a eficienței economice, cu interesele fiecărui colectiv de

oameni ai muncii de dezvoltare, în continuare, a economiei și de ridicare a nivelului de trai.

O parte însemnată din unele materii prime necesare economiei provin din import, astfel că orice cantitate economisită are ca efect o reducere a efortului valutar pentru efectuarea importului; în cazul în care din aceeași cantitate de materii prime se realizează o producție suplimentară destinată exportului, se înregistrează o creștere corespunzătoare a încasărilor valutare. Cît de importantă este acțiunea de reducere a consumurilor specifice pe unitatea de produs, ce economii valutare se pot realiza pe această cale, rezultă din exemplele prezentate în tabelul nr. 1.

Pentru a ilustra importanța punerii în valoare a posibilităților largi de care dispune economia noastră de a reduce unele importuri de materii prime și materiale, prezentăm în tabelul nr. 2 efectul scăderii consumurilor specifice la unele produse finite.

Reducerea cheltuielilor materiale, obiectiv important al etapei actuale, impune analiza critică a greutății fiecărui produs fiind seama de realizările pe plan mondial, asimilarea de produse cu consumuri mai reduse sau cu caracteristici tehnico-funcționale superioare care asigură o scădere a consumului de materii prime, materiale, combustibili și energie pe unitatea de efect util, creșterea gradului de utilizare a materialelor recuperabile și re folosibile. Totodată, îmbunătățirea

Tabelul nr. 1

Echivalentul în dolari pentru fiecare 1 000 tone materii prime din import economisite

Tiței	240 mii \$
Minereu de fier	38 ..
Staniu	13 000 ..
Ferowolfram	13 000 ..
Nichel	4 200 ..
Cupru	1 700 ..
Plumb	780 ..
Zinc	730 ..
Cauciuc natural	1 000 ..
Bumbac	1 950 ..

calității producției va duce la mărirea competitivității produselor românești, la creșterea eficienței exportului și sporirea resurselor valutare în condițiile reducerii importului de materii prime și materiale.

Identificarea tuturor posibilităților de reducere a consumurilor de materii prime, materiale, combustibil și energie necesită concentrarea eforturilor tutu-

ror oamenilor muncii, conlucrarea permanentă între toți factorii de răspundere, un rol determinant revenind cercetării, proiectării și compartimentelor tehnice din întreprinderi. Rezolvarea problemelor complexe legate de reducerea greutateii produselor concomitent cu sporirea fiabilității acestora, promovarea pe scară largă a progresului tehnic urmărind creșterea gradului de valorificare a materiilor prime și materialelor, reducerea substanțială a consumurilor tehnologice, asimilarea de noi produse cu caracteristici similare celor provenite din import, ridicarea nivelului de pregătire profesională a tuturor participanților la procesul de cercetare-proiectare-produție necesită un efort de gândire și inițiativă colectivă.

Creșterea rentabilității și a beneficiilor

REDUCEREA costurilor de producție, pe căi economice, contribuie la sporirea rentabilității și a masei beneficiului, bază sigură pentru constituirea fondurilor proprii de dezvoltare și cointerese. Aceasta dă posibilitatea unităților economice să-și îndeplinească exemplar obligațiile față de bugetul de stat, bănci și furnizori, să-și asigure în permanență capacitatea de plată, să reducă volumul creditelor bancare și în mod corespunzător al dobinzilor suportate.

Aplicarea unor măsuri ferme pentru reducerea suplimentară a costurilor de producție va duce la obținerea de beneficii peste plan, din care cea mai mare parte (până la 65%) rămân la dispoziția unităților economice pentru sporirea fondurilor proprii de dezvoltare și cointerese (potrivit legii, din beneficiile peste plan o cotă de până la 25% este destinată stimulării oamenilor muncii care au participat direct la obținerea lor), ceea ce întărește răspunderea colectivă și individuală în gospodărirea cu eficiență maximă a resurselor materiale, financiare și umane, în folosirea integrală a capacităților de producție și creșterea calității producției.

Încadrarea riguroasă în normele de consum de materii prime, materiale, combustibili și energie, fundamentate științific, utilizarea în producție a unor materiale înlocuibile, reducerea pierderilor pe timpul manipulării, depozitării și transportului produselor, intensificarea recuperării și refolosirii materialelor și pieselor de schimb reprezintă sarcini de maximă însemnătate pentru toate colectivele de oameni ai muncii. În anul 1983, ca urmare a reducerii costurilor de producție (inclusiv sarcina suplimentară), nivelul rentabilității în industria republicană va crește cu 2,5 puncte.

Realizarea obiectivului privind sporirea rentabilității și a beneficiului va stimula puternic creșterea mai accentuată a productivității muncii prin mai buna organizare a producției și a muncii, prin mecanizare și automatizare, folosirea tehnologiilor moderne. De aceea, realizarea unei rentabilități ridicate, a unor rezultate financiare superioare de către fiecare întreprindere pe seama utilizării tuturor posibilităților de reducere a costurilor este nu numai o obligație derivând din lege, dar și un mijloc de cointerese a unităților

Tabelul nr. 2

Efectul reducerii consumurilor specifice

Acțiune	Efect
Laminarea la toleranțe negative a tablelor, profilelor și țevilor asigură o economie de	225 mii tone metal
Creșterea coeficientului de scoatere a oțelului în producția de laminat asigură o economie de	peste 210 mii tone metal
Micșorarea grosimii foliilor de polietilenă asigură, din aceeași cantitate de polimeri prevăzută în plan, o producție suplimentară de	250 mil. mp
Reducerea grosimii materialului lemnos folosit la fabricarea mobilei, fără afectarea ca-	1,5 mil. mp cherestea 1,6 mil. mp PAL
lității, duce la o reducere a consumului cu	2,0 mil. mp placaje
Subțierea grosimii hirtiei și a cartoanelor duce la sporirea suprafeței obținute din aceeași cantitate de celuloză, ceea ce reduce consumul cu	300 mii mc masă lemnoasă (în echivalent)
Recuperarea a numai 40% din bateriile electrice uzate asigură	400 tone zinc

economice în sporirea fondurilor proprii, a gradului de autofinanțare a tuturor unităților economice, în creșterea fondului de participare a oamenilor muncii la realizarea producției, a beneficiilor și la împărțirea beneficiilor. Aceasta este de natură să contribuie la aplicarea în condiții mai bune a principiilor noului mecanism, la întărirea autoconducerii muncitorești și a gestiunii economico-financiare. Totodată, reducerea suplimentară a costurilor de producție, creșterea rentabilității și a beneficiilor sporesc resursele financiare ale țării, consolidează echilibrul material, financiar și valutar, întăresc moneda națională.

Asigurarea unei evoluții controlate a costurilor și prețurilor

REDUCEREA costurilor de producție, îndeosebi a cheltuielilor materiale, este o condiție hotărâtoare în asigurarea unei evoluții corespunzătoare a nivelului general al prețurilor. Această evoluție a fost strict controlată și încadrată în limitele stabilite prin plan.

Deși uneori s-a pus semnul egalității între stabilitatea prețurilor și imobilismul acestora, cu consecințele cunoscute, evoluția prețurilor scoate în evidență capacitatea economiei noastre de a resorbi, în mare parte, influențele asupra costurilor determinate de diverși factori interni sau externi. Modificările de prețuri care au intervenit în special în ultimii ani au fost impuse de creșterea prețurilor externe la materii prime, de necesitatea creării tuturor condițiilor pentru stimularea dezvoltării mai rapide a producției de materii

prime, combustibili și energie și a sporirii producției agricole. Influențele respective nu au fost preluate integral în prețuri, ci numai partea care nu a putut fi recuperată prin reducerea costurilor de producție. După unele calcule estimative numai în anii 1981—1982 s-a obținut un volum cumulativ de economii de circa 40 miliarde lei, din care circa 25 miliarde lei din reducerea cheltuielilor materiale. În condițiile în care reducerile de costuri planificate nu se aveau în vedere la dimensionarea prețurilor, ar fi fost necesare modificări de proporții ale unor prețuri. De aceea, conducerea de partid a stabilit din timp măsuri pentru limitarea efectului modificării prețurilor la unele materii prime, combustibili și energie asupra prețurilor produselor finale. În acest mod influențele asupra prețurilor de desfacere cu amănuntul, a investițiilor, eficienței exportului, precum și asupra costurilor în agricultură, transporturi, construcții-montaj și în alte sectoare au fost de volum mai redus. Semnificative sînt în acest sens prevederile Decretului nr. 456/1982 prin care au fost modificate prețurile unor materii prime din import, influențele respective urmînd a fi recuperate, în primul rînd, prin reducerea suplimentară a costurilor, ceea ce a permis menținerea prețurilor produselor rezultate din prelucrarea acestora. Totodată, potrivit legii, la stabilirea prețurilor de producție nu au fost avute în vedere costurile marginale ale unor întreprinderi care, datorită slabei gospodării, au realizat costuri ridicate. Această contribuție la întărirea răspunderii pentru înlăturarea unor astfel de situații necorespunzătoare, pentru atingerea la termen planificate a parametrilor prevăzuți și încadrarea în costurile planificate.

Programul de reducere suplimentară a costurilor în perioada 1983—1985 aprobat de Conferința Națională a partidului face parte integrantă din măsurile pentru creșterea continuă a eficienței economice, pentru resorbia prin efort propriu a influențelor din prețuri și retribuții, cu efecte favorabile asupra nivelului tuturor categoriilor de prețuri. Această acțiune de importanță națională impune participarea activă a tuturor oamenilor muncii la stabilirea și aplicarea de programe concrete care să dea un nou impuls creșterii eficienței producției.

Așezarea întregii activități economice pe principiile autoconducerii și auto-gestiunii impune creșterea eficienței producției, cerință obligatorie pentru aplicarea noului mecanism economico-financiar. Realizarea Programului de reducere suplimentară a costurilor necesită introducerea unui regim sever de economii în toate sectoarele, obținerea unui randament financiar maxim al fiecărui leu cheltuit. La înfăptuirea acestui proces calitativ, cu consecințe favorabile economice, financiare și sociale trebuie să participe, așa cum s-a subliniat la Conferința Națională, toți oamenii muncii care, în calitatea lor de proprietari, producători și beneficiari poartă întreaga răspundere pentru sporirea avuției naționale, mai buna gospodărire a proprietății socialiste și creșterea eficienței economice în toate sectoarele de activitate.

Gh. NICOLESCU

Campania agricolă de primăvară

Conservarea și îmbunătățirea potențialului productiv al terenurilor

UN IMPERATIV de căpetenie pentru agricultura țării noastre, pentru întreaga economie națională îl constituie folosirea rațională a pământului. Trebuie să se acționeze cu toată hotărârea pentru conservarea și mărirea potențialului productiv al terenurilor. În acest sens, au fost elaborate programe de ameliorare și îmbunătățiri funciare, de oprire a eroziunii solului și de creștere a potențialului său productiv. Este necesar, astfel, să se acorde o atenție deosebită valorificării superioare a tuturor terenurilor agricole, inclusiv a celor izolate, în așa fel încât, în campania de primăvară din acest an, agricultura să dispună de o suprafață productivă sporită.

Dificultățile în cultivarea terenurilor în parcele izolate sînt cauzate, de regulă, de o multitudine de factori: condiții nefavorabile de relief și climatice, fertilitate scăzută, insuficiența forței de muncă pentru punerea lor în valoare. Însă neluarea în calcul a acestor categorii de terenuri — pe lângă faptul că privează economia de un plus de produse agroalimentare — implică riscul degradării lor. Pe de altă parte, cultura acestor suprafețe nu trebuie să urmărească numai creșterea producțiilor, ci și conservarea mediului.

În zonele colinare, pe terenuri argiloase, cultura cerealelor poate fi practică cu bune rezultate în rotație cu culturi furajere și îngrășăminte verzi, în condițiile unor aporturi consistente de substanță organică și unei fertilizări echilibrate cu îngrășăminte minerale, care influențează favorabil bilanțul humic.

Din unele experiențe a rezultat că practicarea culturilor furajere reprezintă cea mai bună soluție pentru zonele colinare atît din punctul de vedere al productivității, cît și în ce privește protecția și conservarea fertilității solului. Se poate afirma că pășunile și fînețele — constituite din graminee și leguminoase — asigură o bună aprovizionare a solului cu substanță organică (lucerna lasă în sol 60 kg de rădăcini și 15 kg de părți aeriene la fiecare sută de kilograme de furaj recoltat), contribuind, de asemenea, la îmbogățirea solului în elemente nutritive și la ameliorarea structurii acestuia.

Ameliorarea potențialului productiv al terenurilor se poate realiza în condiții de **eficiență maximă** prin pășuni naturale. Aceasta deoarece pășunile nu necesită lucrări periodice, ceea ce determină acumularea unei cantități importante de materie organică — ca urmare a acumulărilor continue de resturi vegetale — și împiedică procesul de degradare a terenului.

Un loc de seamă în îmbunătățirea potențialului productiv al terenului îl ocupă și culturile furajere (pășuni și fînețe cultivate). Rezultatele obținute în producție demonstrează capacitatea unor specii de plante furajere de a ameliora structura și permeabilitatea solului, de a reține apa din precipitații.

Dacă în alegerea plantelor am utiliza **criteriul fertilității solului** (în sensul sporirii conținutului în elemente nutritive), fără îndoială că ar trebui să preferăm plantele din categoria leguminoaselor. Însă această alegere nu întotdeauna este cea mai convenabilă, întrucît leguminoasele au o longevitate redusă, nu se pretează în condiții eficiente la efectuarea pășunatului, există unele greutăți la recoltare etc. De aceea, în multe situații este necesar să se asocieze (sau chiar să se înlocuiască) aceste culturi cu specii de graminee — mai productive, rezistente la pășunatul animalelor și cu aport sensibil la îmbunătățirea structurii fizice a solului. Este, deci, indicat ca în cadrul suprafețelor ocupate cu culturi furajere să se meargă pe linia utilizării unor culturi furajere polifice. Aceasta ar contribui la o mai bună utilizare a azotului, protecția împotriva eroziunii și îmbunătățirea fertilității solului. Studii efectuate în diferite țări ale lumii ajung la concluzia că pe astfel de terenuri este necesar să fie limitate pe cît posibil culturile agricole anuale, în scopul de a se evita lucrarea prea frecventă a solului.

De o importanță deosebită sînt și **tehnicele de cultură**, în-deosebi modul de cultivare și fertilizare. În cazul pășunilor și fînețelor artificiale, lucrările mai mult sau mai puțin profunde mobilizează resursele nutritive acumulate în sol, dar contribuie în același timp și la rapida degradare a substanței organice. Ca atare, asemenea lucrări trebuie să fie limitate în timp și adîncime. În multe cazuri, trebuie evitată aducerea la suprafață a unor straturi de sol inert. În acest sens se recomandă folosirea de utilaje care nu întorc solul. Practic, unei mai mari longevități a culturii îi corespunde aproape întotdeauna o mai

bună fertilitate a terenului. Trebuie subliniată necesitatea ca lucrările solului să fie corelate cu sistematizarea regimului hidric, în scopul de a se păstra calitățile terenurilor și de a se realiza un pat germinativ corespunzător plantelor ce urmează a fi cultivate.

Modul în care sînt semănațe plantele furajere asociate are și el o influență asupra calității solului. Literatura de specialitate consemnează rezultate favorabile în ceea ce privește **practicarea semănatului în rînduri alternate**. Această metodă reduce competiția interspecifică, favorizează instalarea rapidă și asigură o protecție inițială eficientă a solului. Totodată, se recomandă și practicarea unei asocieri temporare de acoperire, cu cereale sau leguminoase anuale, deoarece conferă fîneței o mai mare independență și o mai mică vulnerabilitate în faza de început.

Unul din factorii de bază în ameliorarea solului îl reprezintă **fertilizarea**. Cel mai indicat ingredient este **gunoiul de grajd**; însă se poate recurge și la îngrășăminte minerale dizolvate în apa de irigații, ca și la împrăștierea dejecțiilor animalelor aduse la păscut. În cazul fertilizării cu îngrășăminte minerale este necesar să se **țină seama și de raportul realizat între plantele graminee și cele leguminoase**. Așa, de pildă, pentru a favoriza leguminoasele sînt necesare aporturi substanțiale de fosfor și potasiu, limitînd dozele de azot; cînd se cultivă în porție mai mare gramineele, se recurge la fertilizarea cu azot, la care plantele reacționează printr-un spor de producție considerabil.

Cercetări efectuate în Anglia au dus la concluzia că producția unei culturi ce urmează după o fîneață este mai mică dacă fîneața este valorificată prin cosit, decît atunci cînd a fost pășunată — probabil și datorită faptului că pășunatul asigură și un aport de substanță organică, prin dejecțiile animalelor.

În cazul exploatării prin cosire, se impune să se acorde mai mare atenție **frecvenței coaselor**. O frecvență mai mare este suportată mult mai bine de graminee decît de leguminoase. Acestea din urmă, ca urmare a unor cosiri dese, pier mult prea devreme, ceea ce influențează negativ atît raportul dintre grupele de plante, cît și nivelul conținutului de azot din sol. Cu aceleași efecte se soldează și coasele tîrzii, în toamnă, mai ales cînd sînt realizate la o înălțime mică deasupra solului.

În ce privește **sistemul de exploatare prin pășunat**, două elemente influențează fertilitatea solului: încărcătura de animale pe unitatea de suprafață și modalitățile de pășunat. S-a constatat că folosirea la pășunat a unui număr prea mare de animale (mai ales în cazul ovinelor) se soldează cu sărăcirea solului, fie datorită distrugerii structurii sub impactul aglomerației de copite, fie ca urmare a reducerii aparatelor epigeice ale plantelor. La fel de dăunătoare este și subîncărcarea unei pășuni, mai ales atunci cînd este vorba de bovine întrucît acestea selectează în mod riguros plantele, existînd riscul ca structura floristică să se modifice în favoarea speciilor vegetale refuzate de animale. Or, de obicei, aceste plante nu aduc nici un aport la ameliorarea solului. Relativ la modul de practicare a pășunatului, pășunatul liber (în care animalele au la dispoziție o mare parte din suprafața pășunii) se impune a fi limitat, în favoarea pășunatului rațional.

Amploarea proceselor de eroziune atinge adeseori proporții inadmisibile. În țara noastră, din suprafața totală agricolă de circa 15 milioane de hectare, terenul afectat de diferite procese de eroziune reprezintă o treime. În ce privește terenul arabil, suprafața afectată de eroziune (2 milioane de hectare) constituie o cincime din total.

Eroziunea poate fi însă determinată și de practicarea unei agriculturi iraționale. Nu mai există nici un dubiu că **lucrările agricole prea frecvente micșorează capacitatea de conservare a terenului și creează posibilitatea de acțiune a apei, a curenților atmosferici și a altor factori naturali**.

În țara noastră, începînd din acest an, în cadrul îmbunătățirii sistemului de mașini este prevăzută realizarea de mașini agregat, mașini combinate, în vederea efectuării simultane a unui număr cît mai mare de lucrări agricole; aceasta nu numai că reduce durata lucrărilor, dar evită totodată trecerea de mai multe ori a tractoarelor, care afectează structura solului

— avantaj ce se adaugă celor privind reducerea consumului de carburant, creșterea productivității și a eficienței economice.

Diminuarea progresivă a conținutului în substanță organică al solului este evidentă în condițiile când îngrășămintele organice sînt valorificate necorespunzător. Refacerea potențialului productiv al pămîntului, ca și păstrarea celui existent, este o acțiune de durată, care necesită un volum important de investiții și de forță de muncă. Iată de ce se impune elaborarea unor **tehnologii de conservare și administrare a materialului organic**, astfel încît acesta să poată contribui eficient la creșterea potențialului productiv al terenurilor agricole. O diminuare importantă a conținutului solului în substanță organică poate fi înregistrată, chiar atunci cînd aporturile de îngrășăminte organice au o cadență anuală, dacă pe suprafața respectivă este practică monocultura. Se impun **rotații adecvate ale culturilor**, din care să nu lipsească plantele furajere.

Practicarea pășunatului pe un teren care, înainte de a fi cultivat cu specii furajere, a fost afectat timp de mai mulți ani unor culturi anuale și a suportat lucrările tradiționale se poate solda cu distrugerea avansată a structurii. Comparativ, pășunile mai vechi (chiar în condițiile unei încălziri mai mari cu animale) își refac ușor structura, datorită unui conținut mai ridicat în substanță organică.

Formarea **cruste** pe terenurile agricole este un fenomen dăunător și foarte frecvent, îndeosebi pe terenurile lutoase. Crusta formată are o influență negativă asupra producției, întrucît împiedică germinația semințelor și răsărirea plantelor. Mai complicată este problema atunci cînd crusta se formează (îndeosebi pe terenurile cu un conținut ridicat de lut sau nisipuri fine) în cadrul stratului inferior al solului. Permeabilita-

tea unei astfel de cruste este destul de redusă, împiedicînd dezvoltarea rădăcinilor în adîncime.

Prevenirea distrugerii structurii solului impune să se evite — cînd terenul este umed — nu numai lucrările agricole specifice sezonului, dar și trecerea de utilaje grele sau de animale scoase la pășunat. Perioada în care se pot efectua pe cîmp lucrări agricole poate crește considerabil prin **eliminarea cit mai grabnică a excesului de umiditate, ca și printr-o bună sistematizare a terenului**, mai ales cînd nu prezintă concavități.

Un rol deosebit în conservarea terenurilor în pantă au substanțele chimice folosite pentru stabilizarea structurii. Aplicarea lor este foarte utilă în cazul unor pante puternic afectate de eroziune, sau acolo unde se formează crustă superficială.

Lucrările solului se determină în funcție de natura terenului, de cultura ce urmează a ocupa suprafețele, de condițiile climatice, de cantitățile de îngrășăminte organice etc. În cazul porumbului, de exemplu, multe lucrări pot fi înlocuite prin utilizarea erbicidelor. Și alte culturi agricole — soia, griul, orzul, ovăzul etc. — se pretcază la **efectuarea unui număr mai redus de lucrări ale solului**. Experiențele efectuate în unele țări au demonstrat că nu rareori producțiile obținute pe terenurile unde s-au efectuat un număr redus de lucrări sînt mai mari decît în situația în care se lucrează în mod obișnuit. Desigur, efectuarea unor lucrări tradiționale nu trebuie neglijată în totalitate, întrucît în cazul unui climat mai arid rămîn utile pentru combaterea buruienilor și pentru asigurarea pătrunderii rădăcinilor în profunzime

dr. Gh. N. IOSIF
N. GIURGEA

Producție diversificată

(Urmare din pag. 7)

deosebi, **gradul înalt de modernizare a producției, de tipizare constructivă a majorității reperelor și subsansamblelor**. Existența unei asemenea organizări a procesului de fabricație a permis reducerea cu 1—3 luni a perioadei de proiectare a noilor tipuri de produse, reutilizarea în mare măsură a multor repere și subsansamble tipizate (de pildă: osii, suspensii, sisteme de direcție, basculare, frinare și semnalizare pentru familiile de remorci și semiremorci, motoare, convertizoare de cuplu, cutii de viteză, transmisii cardanice, punți motoare, reductoare conice și planetare etc.), organizarea fabricației în mod centralizat.

Complexitatea și gradul înalt de tehnicitate al produselor realizate au impus totodată **asimilarea unei game variate de tehnologii atât pentru prelucrările prin așchiere cit și pentru sectoarele calde**. Dintre acestea exemplificăm: executarea danturilor conice în arc de cerc, găurirea adîncă pe mașini-unelte universale adaptate corespunzător, realizarea jenților triplex utilizate la osia tipizată pentru familia de trailere, prelucrarea pieselor complexe pe mașini cu comandă numerică, prelucrarea staționară a suprafețelor de revoluție în carcase mari cu mașini specializate, sertizarea furtunelor hidraulice de înaltă presiune, debitarea reperelor din tablă pe mașini automate oxigaz cu capete multiple și copiere optică, sudarea automată și semiautomată sub strat de flux și în mediu protector a subsansamblelor de la autobasculantele grele ș.a. Prin introducerea noilor tehnologii s-a avut în vedere atît obiectivul direct al ridicării performanțelor tehnico-funcționale ale produselor realizate, cit și unul complementar, dar foarte important, de reducere a consumurilor de materii prime, energetice și a cheltuielilor materiale în general. Numai prin extinderea călirii în mediu sintetic, care are efecte directe asupra creșterii fiabilității produselor, s-a obținut o re-

ducere a cheltuielilor materiale de 800 mii lei/an, în timp ce prin extinderea utilizării stațelor deschise s-a realizat o economie de 105 t tablă/an.

ACTIVITATEA desfășurată pînă în prezent nu a epuizat nici pe departe cîmpul larg al rezervelor disponibile. Am putea spune chiar că acestea constituie și în prezent un punct de referință pentru sporirea substanțială a rezultatelor economice. De altfel, sarcinile noi puse în fața întreprinderii — în 1983, comparativ cu anul trecut, producția netă urmează să crească cu 4,9%, iar producția marfă cu 5,2% — impun mobilizarea exemplară a eforturilor întregului colectiv pentru aplicarea celor mai eficiente soluții.

Concomitent cu creșterea cantitativă a producției, prevederile de plan pe acest an au în vedere și diversificarea mai accentuată a produselor, ridicarea calității și competitivității lor. Ținînd seama de orientările stabilite privind creșterea ponderii produselor noi și re-proiectate la sfîrșitul anului 1985 la 70% se acționează în continuare pentru menținerea unui grad ridicat de înnoire a producției, prin impulsivitatea activității compartimentelor de cercetare — proiectare. Pentru acest an se află în proiectare și asimilare produse cum sînt: remorci agricole multifuncționale, semiremorci basculante pentru transportul cimentului în vrac cu sarcini utile de 30 t, buldozere pe șenile de 300 CP, autosasiuri pentru transportul instalațiilor de foraj, trailere de 360 t etc.

În același timp, în atenția colectivului se situează **promovarea masivă în producție a unor noi tehnologii moderne de fabricație** care vor conduce la reducerea în mare măsură a dependenței întreprinderii de importurile de licențe și tehnologie. Este vorba de introducerea noilor tehnologii de detensionare a construcțiilor sudate prin vibrații, de execuție a dulapurilor de automatizare pentru autobasculantele Diesel electrice, de realizare a jenților pentru anvelope de 16×20 etc. Dacă luăm în considerare numai eficiența ultimelor

două tehnologii, rezultă o economie antecalculată de peste 7 milioane lei.

Preocupări deosebite sînt prevăzute și pentru **creșterea prin autofilare a gradului de dotare a întreprinderii cu standuri de probă**, în vederea testării mai bune a calității și a fiabilității produselor. În perioada imediat următoare vor fi puse în funcțiune standurile de probă pentru verificarea punților motoare în sarcină, a subsansamblelor premontate, camera climatică pentru verificarea produselor în condiții care reprodus situații de exploatare reală înțilnite la beneficiarii interni și externi etc. și care vor întregi gama celor existente în exploatare în acest moment.

Măsurile stabilite în acest an au fost selecționate și grupate în programe speciale privind creșterea productivității muncii, asimilarea de produse noi și modernizarea celor existente, reducerea cheltuielilor materiale și a costurilor pe fiecare produs, diminuarea importurilor, lărgirea exporturilor etc. Aplicarea în practică a măsurilor incluse în aceste programe, la termenele stabilite, așa cum de altfel s-a stabilit și la recenta adunare generală a oamenilor muncii, va conduce la un important salt calitativ al întreprinderii, la creșterea prestigiului produselor cu marca de fabricație I.M. Mirșan.

Întrucît la realizarea gamei produselor participă și un important număr de colaboratori, dorim să relevăm și unele carențe care se cer grabnic soluționate. Ne referim la dificultățile ce le înfrîmînăm în finalizarea la termen a unor produse din lipsa unor repere și subsansamble care ar trebui livrate pentru perioadele contractate de către diverși colaboratori. Așa este cazul cu motoarele termice de la întreprinderile „Automecanica” și „23 August” din București, articole tehnice de cauciuc de la unitățile specializate aparținînd de centralele industriale din București și Pitești etc. Considerăm că, prin acțiuni comune, situațiile semnalate vor fi complet remediate, astfel încît ritmicitatea livrărilor să ajute întreprinderea la onorarea în termen a cerințelor beneficiarilor.

Serviciile de consum pentru populație în 1983

ANALIZA corelată a factorilor de creștere a nivelului de trai, în cadrul Conferinței Naționale a partidului, a condus la identificarea de noi resurse ce trebuie mobilizate de către organele puterii și administrației de stat, în cadrul atribuțiilor sporite pe linia autoconducerii și autoaprovizionării locale.

„Programul privind autoconducerea și autoaprovizionarea teritorială pentru asigurarea populației cu produse agroalimentare, industriale și prestările de servicii în perioada 1983—1985”, adoptat în acest sens, reunește într-un cadru unitar sarcinile de deosebită răspundere care revin organelor locale, ministerelor și organizațiilor centrale pe linia creșterii producției și consumului de mărfuri și servicii, perfecționării rețelei de distribuție.

Dintre noile criterii care trebuie să stea la baza dezvoltării prestărilor de servicii, corespunzător cerințelor și exigențelor etapei actuale de dezvoltare economică a țării, subliniem ca deosebit de importante următoarele:

Avantajele rețelei operative, la domiciliul clientului

1. CENTRUL DE GREUTATE în politica de dezvoltare a serviciilor trebuie să treacă, în cele mai multe cazuri, de la axarea pe dezvoltarea rețelei înțeleasă ca o creștere a numărului de unități și suprafețelor de servire, la dezvoltarea rețelei exprimată prin **„număr de lucrători care prestează efectiv serviciile”**, inclusiv cei care se deplasează la domiciliul solicitantului pentru aceasta.

Este cu totul în contradicție cu spiritul modern de desfășurare a prestărilor de servicii, ca o bună parte din timpul de lucru, prestatorii de servicii (în special în cazul reparațiilor de articole de uz casnic, instalații, reparații de clădiri ș.a.m.d.) aceștia să-l petreacă în unitățile rețelei, în timp ce clienții așteaptă reparațiile la domiciliu. În dezvoltarea acestor servicii se impune apelarea cu mai multă încredere la metode moderne de organizare a rețelei de servicii „fără rețea” în sens tradițional, ci ca echipă de servicii constituită din tehnicieni care se deplasează — pe baza unui grafic optimizat în spațiu și timp — la domiciliul clientului, cu toate sculele necesare efectuării intervenției utilizând biciclete, triciclete. De exemplu, o cerere deosebit de intensă de servicii din cele mai diferite profile (timplari, lăcătuși, tinichigii, instalatori, zidari, zugravi, vopsitori, ș.a.) este în zonele noilor cartiere de locuințe care nu și-au organizat încă propria rețea de servicii, dar unde încep să se mute locatarii. Pentru a economisi timpul cetățeanului, nevoit în astfel de situații să se deplaseze pe distanțe mari, supraaglomerând mijloacele de transport pentru cele mai simple intervenții, se poate avea în vedere realizarea unor ateliere mobile, cu profil multivalent, care să satisfacă această cerere specifică (rulote de tipul celor utilizate de comerțul mobil). O asemenea soluție își poate dovedi eficacitatea și pentru prestații în mediul rural, prin organizarea deplasării de astfel de ateliere mobile, după un itinerariu dinainte stabilit și riguros respectat (pentru profile ca reparații de aparate de uz casnic, radio, televizoare, etc.).

Promovarea unei concepții de organizare care înlătură dependența dintre existența unui spațiu de profil (să nu uităm că sînt sute de profile de servicii) și prestarea efectivă a unui serviciu, într-un anume microraión sau zonă a orașului presupune și perfecționarea activității dispeceratelor pentru prestările de servicii. Nici extinderea activității acestora nu pune problema unor spații noi, ci în primul rînd, posibilitatea accesului telefonic ușor și, în al doilea rînd, a modificării conținutului muncii, inclusiv sub aspectul exigențelor profesionale pentru această muncă. Este vorba de planificarea riguroasă de

către dispecerat a deplasărilor personalului de servire în teritoriu, după un „drum critic” (gruparea comenzilor pe străzi, cartiere, zone) corelat cu orele solicitate de clienți. O astfel de planificare operativă nu exclude, în cazul marilor orașe, posibilitatea utilizării prelucrării automate a datelor, ceea ce implică însă ca și disciplina muncii să fie de rigurozitate matematică.

Tot în ideea apropierei prestărilor de domiciliul beneficiarului, fără a se recurge la căutarea de noi spații pentru lărgirea rețelei, se poate avea în vedere extinderea experienței pozitive în realizarea unei oferte complexe de servicii complementare sau înrudite în cadrul actualelor unități. În București există, numai la Uniunea cooperativelor metal, chinie, lemn construcții, 20 de asemenea unități mixte, cu câte 2—4 profile de servicii desfășurate în același spațiu, cu efecte pozitive atât asupra eficienței exploatării suprafețelor, cât și pentru timpul clientului.

Pentru acoperirea cererii în momente de vîrf — de exemplu spălatul și gresatul autoturismelor în timpul verii — se pot organiza puncte de întreținere cu caracter sezonier, în aer liber, fără construcții speciale, eventual în preajma stațiilor PECO sau alte locuri desemnate de administrația locală.

Crearea unor posibilități de închiriere a sculelor și mașinilor pentru prestarea unor servicii de beneficiar însuși, ca și creșterea ofertei de astfel de unelte, scule, mașini în rețeaua comercială conduc, așa cum vom vedea în continuare, la revitalizarea autoconsumului de servicii.

Economisirea directă și indirectă de materii prime, energie, manoperă

2. UN AL DOILEA CRITERIU care intervine în prezent în orientarea dezvoltării serviciilor este **economia de materii prime, energie, manoperă**. Așa cum a subliniat în repetate rânduri tovarășul Nicolae Ceaușescu, cea mai importantă sursă de aprovizionare cu materii prime și energie este economisirea lor.

În acest sens, prelungirea duratei de viață a bunurilor de folosință îndelungată pentru un beneficiar sau pentru un al doilea beneficiar, în urma reparației capitale executată de unitățile de servicii, poate contribui la mai buna satisfacere a cererii de consum a populației, pornind de la același volum al materiilor prime și energiei consumate în acest scop.

Fiabilitatea bunurilor de folosință îndelungată din dotarea populației (numai în intervalul 1966—1981 s-a mărit cu 6 milioane de aparate de radio, 5,3 milioane de televizoare, 3,8 milioane de frigidere, 2,8 milioane de mașini de spălat, 625 000 de autoturisme ș.a.) este condiționată, în primul rînd, de calitatea asigurată din fabricație de producător bunurilor respective, de asigurarea pieselor de schimb în cantități suficiente, rînd, dar și de calitatea service-ului executat în unitățile de servicii ale producătorului sau în unitățile subcontractante pentru servicii — ale cooperației sau micii industrie locale. Imaginea de marcă a unei întreprinderi include și modul în care reușește să presteze — direct sau indirect — servicii pentru bunurile produse de ea. Poziția de furnizor unic pentru piața internă a o serie de întreprinderi constructoare de mașini, ce livrează populației bunuri de folosință îndelungată, nu trebuie să le diminueze interesul față de buna comportare a produselor în exploatare, inclusiv în perioada post-garanție.

Între producător și prestatorul de servicii trebuie să existe o permanentă colaborare și sprijin reciproc. Astfel, în măsura în care producătorul nu reușește să asigure piesele de schimb în volumul și gama necesară, unitățile de mică industrie pot organiza producția pentru astfel de piese. Astfel, pentru o serie

de aparate, scule, dispozitive pe care industria republicană nu le poate asigura rețelei de service, trebuie să se studieze realizarea lor prin autototare de către mica industrie. În ceea ce privește însă îndrumarea tehnică, formarea tehnicienilor de service, sprijinul producătorului poate fi extins.

Economia de materii prime și energie se realizează și prin reutilizarea unor subsansamble și piese de schimb (obținute prin colectarea de bunuri de uz îndelungat de la populație), prin reciclarea de îmbrăcăminte și încălțăminte, uzată, mobilier, materiale de construcții rezultate din demolări, materiale secundare din industrie. În București, Uniunea cooperativelor metal-chimie-lemn-construcții și-a creat în anul 1982 un număr de 73 de unități și puncte pentru achiziția, recondiționarea și valorificarea bunurilor de folosință îndelungată. Astfel, achiziția aparatelor audio-vizuale se face prin 29 de unități, care fie că le valorifică integral, în urma reparării, fie că le dezmembrează și valorifică sub forma unor subsansamble recondiționate. Achiziția în vederea recondiționării, de aparate de uz casnic ca: frigider, mașini de spălat, aspiratoare, mixere, roboți de bucatărie, etc. se face prin 19 unități de prestări. Piese de schimb necesare recondiționării se asigură prin dezmembrarea unora din bunurile achiziționate, creându-se astfel un stoc minim de piese de schimb, care condiționează continuitatea activității de prelucrare și recondiționare. Activități similare se desfășoară în sectorul mobilei, ceasornicăriei, auto-moto-velo.

De remarcat este faptul că aceste noi activități suferă încă de o insuficientă publicitate în rândul populației, fapt ce ne-a determinat să dăm, în caseta alăturată, câteva din noile profile de servicii ale acestei uniuni cooperatiste. În anul 1983, rețeaua de achiziție se va extinde cu alte 10 unități de acest gen, concomitent cu organizarea a 4 unități specializate în recondiționarea de piese de schimb pentru articole electrotehnice, electronice, ceasornicărie și auto-moto-velo.

Contribuție la dezvoltarea multilaterală a localităților

3. UN AL 3-LEA CRITERIU, desprins din legitățile specifice economiei noastre, de **dezvoltare multilaterală, armonioasă a tuturor localităților țării**, vizează echiparea prioritara cu dotări de servicii a noilor cartiere ale orașelor, a localităților mici și centrelor muncitorești, extinderea ei în mediul rural. Opțiunea pentru denaturalizarea în continuare a consumului de servicii (de întreținere a locuinței, instalațiilor, tâmplărie, lăcătușerie, tinichigerie, dulgherie, agricole etc) sau stimularea autoconsumului desigur că ar comporta o discuție specială, în sensul limitelor economice pînă la care pentru societate este rentabil sau nu transferul lor spre o grupă specializată a populației active.

Există, în realitate, un raport foarte elastic de substituere a unor asemenea servicii prin unități de închiriere a sculelor și mașinilor necesare desfășurării acestor servicii (închirierea cu ora sau cu ziua a unor mașini și aparate de prelucrare metalelor, a unor betoniere manuale, accesul contra cost la ateliere de strungărie, sudură ș.a.m.d.).

Chiar și în mediul urban, alternativa este atrăgătoare și cu mult mai economică pentru societate (de exemplu, accesul contra taxă orară la o mașină de spălat automată de mare capacitate, la un atelier de tâmplărie sau lăcătușerie etc.). Întrucât există încă importante deosebiri între județe în ceea ce privește numărul unităților de prestări de servicii, este esențial ca decizia autoconducerii locale privind modul de satisfacere optimă a cerințelor de servicii ale populației să se ia pornind de la studierea specificului local — în ceea ce privește structura cererii, puterea de cumpărare, amplasarea — ca și a intereselor societății în ceea ce privește economia de muncă vie și muncă trecută (utilizarea forței de muncă, a clădirilor, a materiilor prime și energiei).

Creșterea în perspectivă a timpului liber de care se vor bucura oamenii muncii din țara noastră creează condiții materiale ca să aibă loc și un proces invers, de revenire la auto-producție și autoconsum, pentru unele categorii de servicii, la

Noi profile de servicii în cadrul Uniunii cooperatiste „Metal-chimie-lemn-construcții”

COOPERATIVA „INSTALATORUL”

- Proiectarea și executarea de instalații pentru asigurarea apei calde menajere, folosindu-se panouri solare;
- Spălarea chimică a instalațiilor de încălzire centrală;
- Executarea instalațiilor de încălzire centrală cu cazane cu combustibil solid;
- Intreținerea și repararea cazanelor de încălzire centrală pe bază de abonament.

COOPERATIVA „RADIO-PROGRES”

- Confectionarea și montarea pe bază de comandă a unor produse electronice unicate, de uz personal și gospodăresc (interfon, orgă de lumină, aprindere electronică);
- Intreținerea și repararea antenelor colective TV;
- Repararea ceasurilor electronice;
- Repararea jocurilor electronice, încorporate în aparate TV etc și a celor adaptate pentru TV;
- Înregistrări de casete și benzi magnetice;
- Intreținerea și repararea televizoarelor pe bază de abonament.

COOPERATIVA „ARTĂ ȘI PRECIZIE”

- Confectionat produse decorative (de podabă) din metal comun-argintate.

COOPERATIVA „AUTOMECANICĂ”

- Poansonarea numărului de înmatriculare pe gențile autoturismelor;
- Închirieri de biciclete;
- Repararea și montarea instalațiilor antifurt la autoturisme (împreună cu Cooperativa „Radio-Progres”).

COOPERATIVA „METALO-CASNICĂ”

- Reparații mașini de tricelat;
- Confecții huse port-bagaj auto.

execuția în propria gospodărie a unor prestații. Economisții și sociologii din numeroase țări studiază în prezent problema valorificării optime a bugetului de timp liber, pe măsură ce aceasta crește, ca urmare a creșterii productivității muncii sociale, indicând o posibilă revenire la bricolajul în gospodărie, ca cea mai rațională soluție din punct de vedere economic, psihosociologic, și ca o alternativă pentru un sector terțiar suprادیimensional.

Exceptând cele 40 000 de ore de muncă calculate de J. Fourastié, omul societății viitoare, intrind din imperiul necesității în imperiul libertății, va putea să revină la un mod de viață mai apropiat de natura sa, îmbinând armonios activitatea fizică cu cea intelectuală. Sarcina noastră este de a începe de pe acum să venim în întâmpinarea acestor tendințe ale evoluției societății, mai ales că din punct de vedere ecologic să pare că este singura soluție.

Datele statistice evidențiază că dinamica procesului de urbanizare în țara noastră, creșterea densității populației urbane nu se pot întotdeauna realiza concomitent cu creșterea numărului de unități de servicii în cadrul unui perimetru construit (de exemplu, în județe cu grad de urbanizare de peste 50 la sută, gradul de dotare cu unități de servicii de consum este relativ mai scăzut decât în unele județe cu grad mai redus de urbanizare — sub 30 la sută). Astfel, în județele Brașov, Brăila, Cluj, Constanța, Hunedoara, Sibiu, Timiș, cu grad de urbanizare mai ridicat, numărul unităților de prestări de servicii pentru populație la 1 000 de locuitori era, în 1981, în medie cu 65 la sută mai mic decât în județele cu un grad mai redus de urbanizare cum sînt: Bistrița-Năsăud, Botoșani, Dimbovița, Olt, Sălaj, Suceava, Vrancea.

Această situație indică independența relativă a volumului prestărilor față de numărul unităților de prestări din teritoriul rezervele de dezvoltare pe cale intensivă a acestei activități.

Prevederile din planul național unic de dezvoltare economico-socială a țării pe 1983, de creștere cu 12% a volumului prestărilor de servicii, respectiv la 32,1 miliarde lei, asigură cadrul unui progres neîncetat în acest an a serviciilor, ca importantă componentă a politicii partidului de creștere a nivelului de trai.

dr. Gh. TEODORAȘCU

Stocuri

ARTICOLUL „Îmbunătățirea aprovizionării tehnico-materiale, rezervă de creștere a eficienței producției” – apărut în nr. 26/1982 al „Revistei economice”, mi-a sugerat următoarea întrebare: în cazul valorificării stocurilor supranormative și fără mișcare sau chiar al unor eventuale vânzări din stocurile curente, cum se recuperează cheltuielile de aprovizionare și în baza căror reglementări?

În „Regulile de bază pentru planificarea, evidența și calcularea costurilor producției industriale”, printre cheltuielile care nu se includ în costul planificat și efectiv al producției figurează și cheltuielile de transport-aprovizionare aferente materialelor vindute ca atare (neprelucrate) care se recuperează de la cumpărători, potrivit prevederilor legale. Aceste prevederi legale invocate în aceste reguli nu se cunosc, după opinia mea, și ar fi necesară o clarificare în ceea ce privește modul de percepere separat pentru: vânzările din stocurile supranormative și fără mișcare către bazele de aprovizionare tehnico-materială prin intermediul cărora s-au achiziționat materialele respective sau direct către alte unități; vânzările din stocurile curente în cazul când sînt admise direct beneficiarilor.

În legătură cu această temă propun ca biroul executiv al consiliului oamenilor muncii din unitate să aibă dreptul, la propunerea directorului adjunct comercial și contabilului șef, să aprobe valorificarea stocurilor devenite disponibile și prin alte unități, dacă centralele industriale, respectiv coordonatorii de balanță nu au stabilit alți beneficiari sau bazele de aprovizionare tehnico-materială nu comunică dorința de a prelua materialele respective în termen de 30 zile de la înaintarea listelor. Motivez propunerea mea de fapt că unele sectoare, de exemplu cooperativele meșteșugărești, ar putea prelua și prelucra multe din aceste stocuri, realizându-se astfel o lichidare operativă a imobilizărilor.

Mircea NICOLAE

Cooperativa „Constructorul” — Sibiu

Titlu executoriu

În cadrul controlului ulterior al stărilor de plată a retribuiției uneori se constată plăți eronate, în special la drepturile stabilite în raport cu retribuiția tarifară, în care se includ unele sporuri ce nu se acordă în mod constant. Problema care se ridică în legătură cu plățile eronate este aceea a titlului executoriu. Unii metodologi consideră că nu este necesară emiterea unui titlu executoriu (decizie de imputare sau angajament) deoarece este cunoscut faptul că în cadrul noului mecanism economic care impune autogestiunea și autocontrolul se înțelege că trebuie eliminat formalismul, un control eficient însemnând, în primul rînd, prevenirea, îndrumare și tragerea la răspundere a celor ce produc pagube avutului obștesc. O altă categorie de metodologi, mai formalisti, consideră că trebuie să se emită titlu executoriu pentru fiecare caz în parte, indiferent de sumă, deoarece oferă celui în cauză cale de atac în termenul prevăzut de lege. Această soluție este criticabilă pentru următoarele aspecte: cel în cauză are posibilitatea de a contesta

în termen legal, decurgînd de la luarea la cunoștință prin însăși semnarea statului de plată, despre imputarea sumei; procedura căii de atac rămîne pur formală și inutilă deoarece articolul 106 din Codul Muncii îl obligă la restituire, iar contestația ar rămîne nulă de drept.

Intrucît această problemă depășește sfera de principiu, propun ca organele în drept să se pronunțe pentru o rezolvare uniformă a acestei situații.

Virgil SCĂRLĂTESCU

Întreprinderea de utilaj greu Craiova

ECOURI

Preț

ÎN legătură cu nota intitulată „Industria mică”, apărută în nr. 37/1982 al „R.E.”, la rubrica „Cititorii au cuvîntul”, menționăm că potrivit reglementărilor legale în vigoare, prețurile de livrare între unitățile socialiste, ale pieselor și subsansamblelor recondiționate se stabilesc la cel mult 80% din nivelul prețului aceluși produs în stare nouă, iar prețul cu amănuntul cel mult la nivelul prețului produsului nou. Aceste nivele maxime se pot atinge numai în cazul în care produsele recondiționate li se asigură integral parametrii tehnico-constructivi și funcționali ai produselor în stare nouă. În celelalte cazuri — în care se încadrează și acele piese sau subsansamble drept bune, dar care nu asigură integral parametrii celor noi — prețurile se stabilesc la nivele mai mici, în funcție de gradul în care piesele și subsansamblele recondiționate realizează parametrii tehnici, constructivi și funcționali prevăzuți în actele de calitate ale produselor în stare nouă.

Pe această cale, deci, se realizează, pe de o parte, stabilirea unor prețuri de valorificare care să stimuleze recondiționarea tuturor pieselor și subsansamblelor uzate, apte pentru asemenea operațiuni, iar pe de altă parte se cointerează beneficiarii de a-și procura asemenea produse la prețuri mai scăzute. Totodată, reglementările legale în vigoare au în vedere stimularea utilizării de piese și subsansamble recondiționate la fabricarea altor produse, cu prețuri existente. Astfel, în cazul în care prin utilizarea de piese și subsansamble recondiționate se mențin integral parametrii tehnici, constructivi și funcționali avuți în vedere inițial la stabilirea prețurilor produselor respective, unitățile economice vor aplica, în continuare, potrivit legii, aceste prețuri. Diferența dintre contravaloarea pieselor și subsansamblelor noi — incluse inițial în antecalculația care a stat la baza aprobării prețului la produsele respective — și valoarea pieselor și subsansamblelor recondiționate este menită să acopere atît eventualele cheltuieli suplimentare care pot apare în asemenea situații, cît și să constituie beneficiu suplimentar pentru unitatea economică utilizatoare.

În situația în care piesele și subsansamblele recondiționate se utilizează la fabricarea de produse noi, la stabilirea prețurilor se iau în calcul, potrivit reglementărilor legale, la valoarea de piesă și subsansamblu nou. În legătură cu aceasta, menționăm următoarele: în aceste cazuri

manopera ce se include în calculația de preț trebuie dimensionată la nivelul necesar realizării produsului finit din materiale, piese și subsansamble în stare nouă. Pe această cale — includerea în calcul a materialelor, pieselor și subsansamblelor recondiționate la prețul celor în stare nouă, deși au fost cumpărate la prețuri mai mici — se acoperă eventualele operațiuni în plus și se asigură unității producătoare un beneficiu suplimentar stimulat.

În situația produselor noi la care prin utilizarea materialelor refolosibile nu li se asigură parametrii tehnici prevăzuți în actele de calitate, prețul de includere în calcul va fi la un nivel mai redus, în proporția nerealizării parametrilor respectivi, iar manopera va fi dimensionată la nivelul necesar prelucrării acestor materiale refolosibile.

Reglementările în vigoare asigură cadrul legislativ necesar desfășurării unei activități coresponsabile. Eventualele abateri în aplicarea reglementărilor existente sau neînțelegerea lor temeinică pot constitui, intradevăr, obstacole în realizarea scopurilor urmărite prin legislație. Ca urmare, se impune accentuarea muncii de instruire a cadrelor care au atribuții în aplicarea acestor reglementări, precum și întărirea controlului și activității de sprijin în acest domeniu atît din partea organelor UCCECOM, cît și a celor ale Comitetului de Stat pentru Prețuri.

În ce privește perfecționarea, în continuare, a reglementărilor existente, vom acorda atenția cuvenită propunerilor concrete ce vor fi făcute în acest scop.

Ion TULPAN

președintele Comitetului de Stat pentru Prețuri

Calitate

A FOST examinat cu mult interes articolul „Diversificare și calitate — exigențe ale producției moderne” publicat în numărul 38/1982 al „Revistei economice”. În articol se abordează cele mai actuale probleme ale producției în diferite sectoare de activitate. În acest cadru se poate arăta că la unitățile din București și zonele limitrofe în anul 1982 am realizat un număr de peste 100 produse noi, într-o diversitate de desene și poziții coloristice, din care 70% reprezintă țesături ce poartă pecetea reinnoirii produselor. Și în viitor vom acționa în același spirit, avînd în atenție realizarea unor produse cu un consum redus de materii prime, fără însă a știrbi din calitatea țesăturilor.

Pe linia îmbunătățirii calității firelor și țesăturilor vom imprima o exigență sporită, pornind de la pregătirea fabricației, de la seria zero pînă la controlul final. Vom acționa astfel pentru a se asigura o reglare corectă a mașinilor, în funcție de caracteristicile sortimentelor ce le realizăm, ne vom ocupa de pregătirea oamenilor, a specialiștilor și personalului de execuție, distinct și diferențiat, în funcție de etape tehnologice și de condițiile ce încumbă destinația produselor.

Constantin POPESCU

director general
Centrala industriei bumbacului

Pagină realizată de
Emil ZAMFIRESCU

Adunările generale ale oamenilor muncii

PRIORITATE ABSOLUTĂ: UTILIZAREA CU ÎNALTĂ EFICIENȚĂ A MATERILOR PRIME

APLICAREA indicațiilor concrete pe care secretarul general al partidului le-a dat lucrătorilor din industria textilă, cu privire la **sporirea producției** — pentru acoperirea necesarului intern de bunuri de consum, a altor nevoi ale economiei naționale și pentru creșterea livrărilor pe piața externă — în condițiile valorificării judicioase a materiilor prime și **diminuării importului** a antrenat, la întreprinderea bucureșteană „Suveica”, efortul comun al cadrelor de conducere, al celor de concepție și al executanților de la diferite faze ale proceselor tehnologice. Rezultatele prezentate la recenta adunare generală a reprezentanților oamenilor muncii oferă o imagine doar parțială — prin întinderea perioadei la care se referă — a efectelor economice ale principalelor acțiuni întreprinse:

- reproiectarea a 10 articole de larg consum din nomenclatorul de fabricație al întreprinderii. 8 dintre acestea, pentru care s-au încheiat testările efectuate de institutul de cercetări și s-a primit avizul beneficiarilor, au fost introduse în fabricație cu o jumătate de an în urmă. În condițiile unui plus de calitate, produsele respective au — comparativ cu cele pe care le-au înlocuit — o greutate pe metru pătrat cu 15% mai mică;

- înlocuirea bumbacului din import cu fire sintetice — poliestere și poliamidice — filamentare și filate la fabricarea unor articole tehnice. Gama rezolvată în anul trecut cuprinde 39 de sortimente, la care gradul de înlocuire atinge 50% — introducerea lor în producție urmînd a se face pe măsura culegerii și interpretării datelor asupra experimentărilor ce se fac în prezent la 77 de unități utilizatoare;

- diminuarea cu circa 30% a masei pe unitatea de suprafață la unele țesături tehnice din bumbac (35 realizate pînă acum, altele în curs de definitivare a tehnologiei) prin modificarea fineții firelor;

- reducerea consumurilor de coloranți la prosoape prin folosirea țesăturii colorate pe urzeală albă ș.a.

Unor astfel de măsuri li se datorește principalul aport la costul anual al economiilor de materiale — 18,8 tone de fire, 12 tone de amidon etc. — realizate în condițiile depășirii nivelului planificat la producția fizică, marfă, netă, onorării integrale a contractelor la export și obținerii unui volum suplimentar de beneficii de 21 milioane de lei (30,8% peste plan).

Analizînd însă activitatea prin prisma imperativelor și exigențelor actuale ale economiei naționale, formulate de Conferința Națională a partidului, adunarea generală a apreciat că există importante rezerve pentru creșterea eficienței, prin întărirea autoconducerii și autogestiei, prin accentuarea răspunderii colective și individuale față de resursele de producție, față de proprietatea socialistă, față de planul și angajamentele întreprinderii — indicatorii pe 1983 marcînd sporuri substanțiale față de anul precedent și impunînd, așa cum s-a subliniat în darea de seamă a consiliului oamenilor muncii și în dezbateri, concentrarea atenției asupra exploatării intensive a utilajelor și asupra valorificării superioare a materiilor prime.

Sintetizînd, pe probleme, concluziile rezultate din lucrările adunării generale, se desprind pentru colectivul întreprinderii următoarele priorități și căi de rezolvare:

- **identificarea și punerea în valoare a resurselor încă nefolosite.** Față de posibilitățile existente, angajamentul ca 5% din valoarea producției marfă să o reprezinte produsele noi și reproiectate apare ca minimal, mai ales corelîndu-l cu obiectivul de a spori cu peste 4 procente volumul producției nete. Se estimează la 4 milioane de lei efectul economic ce va fi obținut prin crearea și introducerea în fabricație a noi articole de țesături cu greutate redusă. Atelierului de inginerie tehnologică

și revine nu numai principala responsabilitate în stabilirea și folosirea a noi modalități de reducere a consumurilor, ci și rolul de a antrena participarea celorlalte compartimente, de a completa și eleva potențialul propriu prin încurajarea și orientarea inițiativei de masă. Adică: să lanseze idei noi pentru modernizarea produselor și creșterea eficienței, să propună teme de inovații, să colaboreze mai strîns cu compartimentele economice — care, la rîndul lor, să se integreze mai îndeaproape în problemele producției. Este necesară o preocupare imediată pentru a da structurii sortimentale a fabricației din 1983 o încărcătură cit mai mare de creație proprie, pentru creșterea rentabilității, pentru mărirea competitivității ofertei la export (notăm că în anul trecut, datorită necorelării dintre structura efectiv contractată cu partenerii externi și cea stabilită prin plan, îndeplinirea volumului de export a solicitat o depășire disproporționată a cantității fizice de produse livrate);

- **imprimarea la nivelul fiecărui loc de muncă a spiritului de economii, a spiritului inițiativei** „Gram cu gram se strînge tona”, pentru a cărei extindere efectivă încă mai este loc. Șefii de secție, de ture, maștrii, membrii comisiei de resort a C.O.M. trebuie să fie purtători activi ai acestei atitudini, pe care să o propage și să o impună. Degradările de materii prime pe ciclul de la descărcare pînă la ultima fază de finisare, procentul de capete și fișii (ce poate fi încă redus), canetele scoase din mașini înainte de terminarea firului, cele pătate de ulei, murdărirea capetelor de țesături la manipulare sau la reparații sînt rezultatul unor neglijențe care costă și care, însumîndu-se, dezchilibrează balanța între cantitățile de fire intrate și cele de produse livrate. Dintre măsurile propuse am reținut: valorificarea capetelor fișiiilor de la metrajele prosp, prin confecționarea de prosoape de dimensiuni mici; înscrierea metrajului la 3 cm de la capătul bucăților; completarea atribuțiilor șefilor de formații de lucru cu sarcini concrete privind buna gospodărire a materialelor și reducerea consumurilor;

- **eliminarea defectelor de calitate, care generează irosirea de materii prime sau diminuarea încasărilor prin bonificații.** Îmbunătățirea indicatorilor de calitate în 1982, față de cei din anul precedent și față de nivelul planificat, nu înseamnă că s-a atins plafonul posibilităților. Întrucît unii furnizori nu asigură întotdeauna constanța calității materiilor prime livrate, pînă la rezolvarea acestei dificultăți obiective întreprinderea trebuie să se adapteze situației, în sensul ca șefii de secții să aleagă, din setul de tehnologii, pe cele care corespund caracteristicilor firelor de care dispun. Adunarea generală a cerut compartimentului C.T.C. să accentueze caracterul preventiv al controlului pe tot circuitul tehnologic, comisiei pentru calitatea producției și eficiența economică — să efectueze sondaje pentru a găsi cele mai adecvate metode de prevenire a defectelor. În programul unitar sînt prevăzute măsuri de ordin tehnic (întocmirea tehnologiilor de vopsire a firelor pe clase de coloranți, îmbunătățirea calității suportului textil destinat fabricației benzilor transportoare pentru industria minieră ș.a.), ca și privind calificarea, policalificarea și creșterea îndemînării executanților (vor fi cuprinși în forme de perfecționare profesională 670 de lucrători, mai cu seamă din rîndul celor implicați în producția pentru export, va fi reinstruit și testat personalul C.T.C. — în special cel de la controlul final);

- **reducerea în continuare a consumului de combustibil și energie electrică** (economii în 1982: 155 mii mc, respectiv 175 MWh). Măsurile aprobate de adunarea generală au în vedere, printre altele: recuperarea căldurii din gazele arse; punerea în funcțiune a instalațiilor solare pentru prepararea apei calde la două unități ale întreprinderii; întocmirea bilanșurilor energetice; montarea de limitatoare de mers în gol la războaiele de țesut, la mașinile-unelte și la transformatoarele de sudură de la atelierul mecanic. De asemenea, prin folosirea puțurilor proprii se va putea micșora cu o cincime consumul din rețeaua urbană de apă potabilă.

Participanții la adunarea generală au cerut consiliului de conducere ca, implicînd mai îndeaproape reprezentanții oamenilor muncii și comisii pe domenii în fundamentarea și aplicarea hotărîrilor sale, să organizeze valorificarea superioară a potențialului tehnic și uman, pentru creșterea continuă a eficienței economice a activității. O mare parte din lucrătorii întreprinderii și-au exprimat de pe acum dorința de a contribui la constituirea fondului de dezvoltare; volumul depunerilor ca părți sociale, aprobat de adunarea generală pentru acest an, este de un milion de lei. Un argument în plus pentru întărirea răspunderii de proprietari și producători față de buna gospodărire a patrimoniului unității, față de munca întregului colectiv și a fiecărui om, față de rezultatele ei.

Adrian RUSU

Funcționalitate optimă a secțiilor și atelierelor

INDUSTRIEI lemnului îi revin, în lumina documentelor Conferinței Naționale a partidului, sarcini importante în legătură cu realizarea unei producții de calitate superioară, lărgirea exportului, reducerea consumurilor, creșterea eficienței economice. La nivelul fiecărei întreprinderi, îndeplinirea acestor obiective, realizarea ritmică a planului, folosirea cât mai bună a dotării tehnice și a potențialului uman sînt condiționate în mod hotărîtor de modul în care se desfășoară activitatea secțiilor și atelierelor, de modul în care, în cadrul acestora, se asigură organizarea corespunzătoare a producției și a muncii.

În acest sens am purtat discuții cu șefi de secție din unități ale industriei lemnului, participanți la programele organizate de Centrul de perfecționare a cadrelor din Bușteni al M.I.L.M.C., solicitîndu-le opinia asupra necesităților și posibilităților de îmbunătățire a organizării și conducerii la acest eșalon de bază al producției. În cele de mai jos prezentăm unele probleme asupra cărora au fost exprimate puncte de vedere identice sau similare, precum și concluzii desprinse din investigații proprii în diferite întreprinderi ale sectorului.

CONSTITUIREA secțiilor din întreprinderile de prelucrare a lemnului s-a făcut după două criterii: unul tehnologic — grupa de produse; unul dimensional — numărul minim de ateliere sau formații de lucru (stabilit în conformitate cu prevederile Decretului Consiliului de Stat nr. 162/1973).

Dacă limita dimensională minimă a secției este dată, în schimb limita maximă variază de la o întreprindere la alta, fără o logică organizatorică și economică riguroasă. Găsim secții cu 200 pînă la 800 de lucrători, care realizează producții globale anuale de la 25 la 150 milioane de lei, avînd deseori aceeași structură de personal.

Majoritatea celor pe care i-am consultat au considerat că — în condițiile structurii actuale — secțiile mari sînt dificil de condus, se adaptează mai greu la cerințele unei producții eficiente, nu prezintă mobilitatea necesară realizării producției pentru export (caracterizată prin importante variații sortimentale și cantitative de la o perioadă la alta), costurile de producție sînt mult mai mari comparativ cu cele înregistrate de secțiile de mărime mijlocie.

• Diversitatea comenzilor primite de la partenerii străini impune, pe de o parte, secții care să-și poată modifica după necesitate organizarea procesului de muncă, iar pe de altă parte ca lucrătorii să cunoască meseria în complexitatea ei, pentru a fi capabili oricînd să realizeze la performanțe ridicate orice operație.

Opinia ce predomină este că **mărimea optimă a secției pentru fabricarea mobilei corespunde unei producții de circa 50 milioane lei/an și unui efectiv de 300—400 lucrători.** Producția pentru export se cere a fi organizată în secții separate de cele care lucrează pentru piața internă. Un exemplu de acest fel îl constituie secția „Bihoreanca” din cadrul C.P.L. Oradea, profilată numai pe export și care, fără a avea o dotare cu performanțe ridicate, își realizează ritmic planul, este bine condusă și gospodărită de către șeful secției.

Se pare că secțiile mari sînt mai eficiente acolo unde și cînd se produc un număr restrîns de sortimente de mobilier, în serie deosebit de mare, asigurîndu-se în acest mod un proces continuu, specializat pe locuri de muncă și, bineînțeles, cu productivități mari și costuri reduse.

Secțiile mari trebuie structurate pe ateliere cu indicatori proprii, pentru a se putea coordona în mod corespunzător activitatea formațiilor de muncă.

REFERITOR la structura organizatorică se ridică și problema necesarului real de personal de conducere și de specialitate. Uneori el se rezumă la șeful secției, care conduce și organizează întreaga activitate. Alte subunități au, în afara șefului de secție, și unul sau doi ingineri (subingineri), șefi de ateliere, care adesea îndeplinesc de fapt atribuții de tehnologi, fiindcă nu întotdeauna au autoritatea corespunzătoare responsabilității impuse de această funcție. Unele secții mari sînt organizate pe schimburi, avînd și un șef de secție coordonator. În ce privește gestiunea, sînt secții care au buget propriu de cheltuieli, precum și secții pentru care întreaga evidență financiar-contabilă se ține centralizat la întreprindere.

O astfel de diversitate a formulelor nu-și găsește o justi-

ficare de esență. Credem că s-ar impune stabilirea unor structuri de organizare, care — păstrînd o elasticitate de adaptare în funcție de diferiți factori (cum ar fi mărimea secției ș.a.) — să creeze totuși o anumită unitate a sistemului și, totodată, să asigure șeful de secție condiții pentru a conduce eficient, urmărind atingerea obiectivelor prioritare ale acesteia, cum ar fi: realizarea producției fizice planificate cu folosirea optimă a fondurilor fixe și a forței de muncă, încadrarea în termenele de livrare stabilite pe comenzi, diminuarea consumurilor materiale și energetice, îmbunătățirea parametrilor calitativi ai produselor, încadrarea în bugetul propriu de cheltuieli. Cadrele de conducere și de specialitate din secție trebuie: să participe la elaborarea propunerilor de plan, a programelor de fabricație, asigurînd urmărirea lor pe flux; să organizeze procesul de producție după metode moderne; să aducă o contribuție proprie la găsirea unor soluții îmbunătățite prin care să se reducă atît munca trecută, cît și munca vie încorporată în produs; să se ocupe de selecția, pregătirea și perfecționarea forței de muncă și condițiile de muncă, de motivarea lucrătorilor, de întărirea ordinii și disciplinei tehnologice și de muncă, în scopul utilizării complete a cunoștințelor, energiilor și talentului fiecărui lucrător; să gospodărească eficient resursele.

Secția trebuie să fie o subunitate deschisă, dinamică, în stare să se adapteze rapid la evoluția pieței, dovedind posibilități de asimilare a noului în funcție de cerințele etapei.

(Legat de aceasta, se pare că în concepția unor șefi de secție s-a înrădăcinat ideea că toate comenzile trebuie să li se asigure dinainte pe un an întreg, cu toate detaliile, atît pentru intern cît și pentru export. Ni se pare că aceasta este o viziune conservatoare, în condițiile cînd piața oferă numai parțial asemenea informații. Calitățile unui conducător apar cu adevărat atunci cînd el găsește soluții pentru a face față cerințelor momentului, prin adaptări organizatorice.)

POATE șeful secției să acționeze optim în domeniile citate și în altele, pe care nu le-am mai menționat? Desigur că da, dacă nu este reținut prea mult de activități colaterale, care îi răpesc din timpul de muncă — și dacă are cu cine să se ajute, pentru a nu se găsi într-o continuă alertă, ocupîndu-se exclusiv de problemele imediate ale producției.

Pentru aceasta, inginerii tehnologi pe care îi are în subordine trebuie să facă tehnologie, să se ocupe de organizare, nu să alerge pentru rezolvarea problemelor de aprovizionare puse de maiștri. Ar trebui să avem în întreprinderi linii tehnologice model — etalon — sau chiar locuri de muncă etalon, unde să se lucreze după metodele indicate de inginerul specialist în tehnologie și organizare.

Am pus mai multor șefi de secție întrebarea: **ce elemente de nouitate ați introdus în subunitatea dv. în ultimii cinci ani?** Mai mult de jumătate dintre ei nu au avut ce să răspundă. Și destul de puțini au putut exemplifica ce au citit în ultima vreme din literatura de specialitate și ce aplică din aceasta. Sînt șefi de secție (mai ales acolo unde evidența contabilă este ținută la întreprindere) care nu știu cum se reflectă rezultatele producției în indicatorii financiari ai secțiilor, cum se autogestionează acestea. Ei știu numai că trebuie să realizeze o anumită producție fizică și o anumită valoare. Or, a nu cunoaște efectul înseamnă a nu răspunde obiectivului fundamental al întreprinderii, de a fi eficientă.

O explicație — rămîne de văzut cît de reală — se găsește ușor: „nu avem timp să ne ocupăm de organizare, de economicitate, de pregătire profesională, de nouăți, fiindcă ne ocupăm de aprovizionare, cooperare, ședințe, evidențe...”

Ce ar fi de făcut pentru remedierea situației?

În primul rînd, **șeful de secție trebuie să-și îndeplinească pe deplin rolul, să-și exercite în întregime atribuțiile**, acordîndu-i-se autoritate la nivelul responsabilității pe care o are.

În al doilea rînd, **secția de producție trebuie să aibă cadre care să se ocupe de tehnologie, de organizare și să fie plătite în funcție de rezultatele reflectate în indicatorii tehnico-economici ai secției.** Aceste cadre ar putea fi redistribuite din alte compartimente. Îndeosebi secțiile mari au nevoie de un inginer care să se ocupe numai de probleme de organizare (a nu se înțelege normare), să acționeze și să răspundă de organizarea producției și a muncii, să găsească noi soluții de raționalizare și utilizeze cît mai eficientă a forței de muncă. La secții trebuie încadrați ingineri cu ambiție profesională, responsabilitate și dorință de afirmare.

Sintetizînd: mărimea și structura de organizare a secțiilor trebuie reconsiderate, iar personalul lor de conducere și de specialitate să aibă sarcini și răspunderi precise, selecționarea făcîndu-se nu numai după nivelul de pregătire confirmat de diplomă, ci în primul rînd după competența efectivă, dovedită și continuu amplificată prin preocuparea pentru perfecționare.

dr. Remus MICU

1933 — glorioasă pagină din epopeea revoluționară și patriotică a istoriei moderne românești

ÎNCEPUTUL deceniului al patrulea al secolului nostru s-a definit, pe drept cuvânt, în istoria României ca o perioadă de mari convulsii economice, de acerbă confruntări politice. Criza economică cuprinsese țara, pe fundalul crizei economice mondiale din 1929—1933. Măsurile guvernărilor pentru a arunca urmările crizei pe seama oamenilor muncii, extinderea plăgii șomajului, limitarea drepturilor democratice, pătrunderea tot mai accentuată a capitalului străin în economie, care a dus la creșterea dependenței țării față de monopolurile imperialiste, au lezat puternic clasa muncitoare, țărâimea, categorii sociale mijlocii și părți însemnate ale intelectualității. O îngrijorare profundă stârnea instaurarea la cirna Germaniei a fascismului hitlerist, care amenința pacea, securitatea europeană, valorile statornicite prin tratatele post-belice de pace, care consfințiseră legitimitatea firească a statelor naționale formate sau desăvârșite în centrul și sud-estul Europei în respectiva perioadă. Orizonturile istoriei lăsau să se întrevadă grave evenimente, atât pentru România, îndeobște pentru țările mici, cât și pentru ansamblul continentului.

În aceste circumstanțe de incertitudine și imprevizibil, de mari dificultăți pentru țară, pentru masele muncitoare, poporul nostru a găsit calea și resursele pentru a face față greutăților prin acea viguroasă forță a înnoirii istorice ieșite din rîndul său — Partidul Comunist Român — care a detașat, din păienjenişul situațiilor și evoluțiilor social-politice, ceea ce era esențial, ceea ce era viabil indicînd modalitățile de acțiune menite să ducă la reușită. Este perioada în care P.C.R. — principala organizație politică a clasei muncitoare — își întărește legăturile cu muncitorimea, cu alte categorii sociale, dezvoltă colaborarea cu celelalte forțe democratice ale țării, desfășoară o stăruitoare activitate pentru organizarea luptelor de clasă, îmbogățește cu noi forme organizatorice și de acțiune revoluționară mișcarea noastră muncitorească. În împrejurările specifice acelor ani, și-a verificat eficiența de luptă crearea comitetelor de acțiune, a comitetelor de grevă, alcătuite din comunisti, socialiști, social-democrați și muncitori fără de partid, pe baza cărora s-a realizat unitatea de acțiune a muncitorilor, indiferent de apartenență politică. Se ilustra puternic și de această dată ideea că, în fiecare moment de tensiune istorică, muncitorimea a făcut front comun, a acționat ca o singură forță pentru interesele maselor largi, ale națiunii române.

Acesta este fundalul pe care s-au desfășurat puternicele acțiuni ale muncitorilor petroliști și feroviarilor din anul 1933, punct culminant al luptelor revoluționare muncitorești din România anilor 1929—1933. Ele au cuprins, într-o unică mișcare, toate marile centre muncitorești din țară, au angrenat mii și mii de oameni ai muncii, demonstrînd înalta combativitate revoluționară, patriotismul fierbinte al muncitorimii române. Atunci, în februarie 1933, Valea Prahovei, centrul petrolier al României. Uzinele „Grivița” din București, ca și Iași, Pașcani, Tîrgu-Mureș, Cluj, Timișoara și alte orașe, formau punctele de interes politic al țării, de unde se lansă adevăratul mesaj al depășirii vitregiilor care se abătuseră asupra clasei muncitoare, a României. Toemai de aceea, luptele muncitorilor petroliști și cefești s-au bucurat de o largă solidaritate din partea muncitorilor, a celorlalți oameni ai muncii din București și din celelalte centre ale țării.

Are o semnificație deosebită faptul că, în această ardentă revoluționară, în timpul desfășurării lor și, mai ales, al memorabilelor acțiuni de solidarizare a muncitorimii cu conducătorii luptelor, în cursul procesului antimuncitoresc de la Craiova din vara anului 1934, s-a afirmat înăru militant comunist Nicolae Ceaușescu, care și-a manifestat încă de atunci energia, dinamismul și tenacitatea, devotamentul față de interesele poporului și ale țării, calități ce-i sînt caracteristice.

Deși reprimată în mod sîngeros, sute și sute de militanți revoluționari fiind arestați, luptele eroice ale muncitorilor petroliști și feroviarilor au constituit un moment nou în dezvoltarea mișcării revoluționare de la noi, în afirmarea forței și capacității Partidului Comunist Român de organizator și conducător al luptei clasei muncitoare, al poporului împotriva exploatării, pentru apărarea libertăților democratice, a intereselor naționale ale României. Aceste lupte au avut o profundă înrîurire asupra vieții politice și sociale din țara noastră, dînd o puternică lovitură claselor exploătătoare. Așa cum a apreciat secretarul

general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, „în bătăliile de clasă purtate în anii 1929—1933, clasa muncitoare, în frunte cu partidul comunist, s-a afirmat cu putere pe arena istoriei ca cea mai înaintată forță a societății românești, avîngarda luptei întregului popor împotriva pericolului fascist, pentru drepturi economice și politice, pentru democrație, independență și suveranitate națională”.

În cursul desfășurării luptelor, precum și în perioada care le-a urmat, au crescut rîndurile partidului, în special din masele cele mai combative ale clasei muncitoare, a sporit rolul elementelor muncitorești în partid, în conducerea sa. S-a extins influența partidului în mase, s-a ridicat prestigiul său politic și s-a îmbogățit experiența lui revoluționară. În vîltoarea luptelor s-au format și s-au călit numeroși activiști și militanți revoluționari, cadre legate de clasa muncitoare, de interesele și năzuințele poporului nostru, care au jucat un rol important în organizarea și conducerea luptelor de clasă din anii următori împotriva pericolului fascist, pentru apărarea libertăților democratice, a independenței și suveranității naționale.

Clasa muncitoare din România se mîndrește cu pagina glorioasă de luptă înscrisă în ianuarie—februarie 1933 de detașamentele petroliștilor și feroviarilor români, o primă ridicare de anvergură în apărarea independenței și suveranității naționale împotriva ingerințelor monopolurilor occidentale în viața internă a țării și una dintre primele mari ridicări ale proletariatului pe plan european împotriva pericolului real pe care-l reprezenta hitlerismul după preluarea puterii în Germania și instituirea celui de al Treilea Reich ca înfrunțare a celei mai crude dictaturi și a celui mai mare inamic al păcii. Depășind cadrul unei simple ridicări pentru satisfacerea revendicărilor economice și politice proprii, luptele de clasă din România au adus la ordinea zilei probleme majore ale vieții politice internaționale, care priveau interesele fundamentale ale maselor largi de oameni ai muncii din numeroase țări. Clasa muncitoare din diverse țări, opinia publică internațională au apreciat conținutul antiimperialist și antifascist al luptelor muncitorești române ca un aport însemnat la cauza luptei generale pentru apărarea suveranității asupra bogățiilor și resurselor naționale, pentru apărarea păcii.

Pe de altă parte, evenimentele politice din România, din ianuarie—februarie 1933, au fost înțelese și apreciate, în același timp, ca un apel al muncitorimii române, adresat clasei muncitoare internaționale, forțelor democratice și progresiste, de a se ridica la luptă împotriva pericolului pe care îl reprezenta acapararea puterii politice de către naziștii în Germania, ca un protest vehement față de politica agresivă, revanșardă și revizionistă a statelor fasciste.

Bătăliile de clasă din perioada crizei economice și, mai ales, cele din ianuarie—februarie 1933, la baza cărora a stat unitatea de acțiune și de luptă a muncitorimii, au înarmat Partidul Comunist Român cu o bogată experiență revoluționară în acțiunea de apărare a intereselor fundamentale ale oamenilor muncii. Această experiență a fost fructificată în următoarea perioadă de aspre confruntări, în care clasa muncitoare se va afirma tot mai puternic ca cea mai înaintată forță socială, iar partidul său revoluționar ca garantul opțiunilor sale ferme pentru o Românie liberă, democratică, independentă.

Privite în perspectiva evoluției istorice, luptele petroliștilor și cefeștilor din ianuarie—februarie 1933 au constituit și o ripostă dîră dată organizațiilor reacționare de dreapta, ridicînd pe o treaptă superioară lupta împotriva amenințării fasciste. Sub puternica înrîurire a luptelor revoluționare din ianuarie—februarie 1933, în țara noastră s-a dezvoltat un proces de maturizare politică a maselor populare, de polarizare a lor în jurul forțelor organizatoare și dinamizatoare a luptei antifasciste a pericolului fascist, care începuse să devină o realitate.

Descifrînd de la început esența ultrareacționară și antinațională a fascismului, ațit din interior, din partea organizației teroriste, fasciste Garda de fier — agentura hitlerismului, cît și din afară, unde Reich-ul nazist pregătea acțiuni agresive care puneau în primejdie independența națională și unitatea Româ-

dr. Gheorghe SURPAT

(Continuare în pag. 24)

NOUA REVOLUȚIE INDUSTRIALĂ (II)

TINÎND seama de evoluția istorică, în analiza și aprecierile sale cu caracter decizional societatea trebuie să aibă în vedere noile realități, iar oamenii politici și oamenii de știință în loc de a se opune unor tendințe cât se poate de evidente, au datoria să le promoveze în mod conștient, să le deschidă drum cu toată fermitatea. Răspunderea oamenilor de știință și a intelectualității tehnice este enormă, la fel ca și aceea a oamenilor politici, chemați să conducă destinele omenirii.

Vorbind despre răspunderea oamenilor de știință români, despre afirmarea superiorității socialismului, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea : „Nu vom putea afirma această superioritate atâta timp cât nu ne vom afla în primele rinduri ale luptei pentru o știință înaintată și o tehnică avansată, pentru o înaltă productivitate a muncii”.¹⁾

O politică științifică insuficient elaborată, unilaterală, și evaluată mai mult când este greșită (chiar dacă nu pe de-a-entregul), poate avea repercusiuni negative, chiar dintre cele mai grave pentru o țară, pentru societate. Înfăptuirea RST, a celei de a doua revoluții industriale — în condițiile crizei economice mondiale, ale creșterii interdependențelor, a complexității și a incertitudinilor — reprezintă o garanție sigură a rezolvării problemelor globale, a căror acuitate este deocamdată în accentuare. S-ar putea spune că problema problemelor, problema globală cea mai importantă dintre toate problemele globale, este aceea a înfăptuirii celei de a doua revoluții industriale pe plan mondial. Fiind vorba de o problemă globală, rezolvarea ei depinde de efortul tuturor ; efort din care nici țara noastră nu poate lipsi, deoarece numai în acest fel ne vom putea situa în rîndul țărilor avansate. Se poate presupune că, odată cu înfăptuirea celei de-a doua revoluții industriale, societatea va putea trece pe o treaptă superioară a dezvoltării sale, spre o societate a belșugului, societate despre care mințile cele mai luminate ale omenirii au visat, au gândit și au vorbit de-a lungul secolelor, societate lipsită de exploatare și opresiune. de discriminare și înstrăinare, societatea comunistă. Dacă prima revoluție industrială a creat baza materială adecvată societății capitaliste, a doua revoluție industrială creează, în mod obiectiv, baza materială adecvată societății comuniste.

Este un fapt că nu toată lumea înțelege importanța realmente covârșitoare, istorică, a noii revoluții tehnologice, a marilor și profundelor schimbări ce au loc sub ochii noștri în dezvoltarea științei, tehnologiei, a forțelor de producție. Sînt exprimate felurite rezerve față de nou, variate poziții, care dăunează foarte mult rezolvării unui mare număr de probleme ale mersului înainte, ale progresului.

Nu e cazul să ne referim aici la exemple. Ele sînt cunoscute. **Noile probleme** (criza alimentară, de materii prime, criza energetică, criza ecologică, pentru a nu le aminti decît pe acestea) nu se pot rezolva cu metode vechi, cu tehnologii depășite. **Noile probleme se pot rezolva numai prin metode noi, prin tehnologii noi, de vîrf.** Nu se poate merge înapoi, oricît de comodă și promițătoare ar părea la prima vedere o asemenea „soluție”, ci numai înainte. Omenirea (afară de marile cataclisme naturale) n-a mers niciodată înapoi. Linia ascendentă a societății umane este o realitate indiscutabilă. Dacă în trecut, poate, au existat drumuri, cărări pe care se putea merge înapoi, astăzi acest

lucru este exclus. Se cere totodată adăugat că nici măcar mersul înainte nu pare a fi suficient dacă această mișcare nu se efectuează într-un ritm corespunzător. Cel care merge înainte pe direcția justă și în ritm susținut va câștiga „bătălia”. Cel care merge doar pe drumuri de mult bătătorite va rămîne inevitabil în urmă. Or, astăzi, orice rămînere în urmă poate deveni catastrofală.

Lupta se dă, în fond, pe două fronturi. Pe de o parte, în domeniul cercetării și introducerii în procesele de producție și în viața de toate zilele a rezultatelor obținute de noile cercetări, și, pe de altă parte, se dă o luptă, cîteodată aprigă, împotriva tuturor mentalităților retrograde, a comodității parazitane, împotriva ignoranței și incompetenței.

Asemenea fenomene există, firește cu intensități diferite, în numeroase țări. În acele țări unde holărîrea de a dezvolta și aplica noile tehnologii este mai fermă desigur că și rezultatele sînt mai palpabile. Pe acest drum merge și trebuie să meargă în continuare cu toată fermitatea și țara noastră.

Pe bună dreptate a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu, că este obiectiv necesar „să promovăm o gîndire mai îndrăznească, mai revoluționară în știință, pentru că numai așa vom putea ține pasul cu uriașele descoperiri care au loc în lume, vom putea face să crească contribuția științei și tehnicii românești, atît la progresul societății noastre, cît și la știința și civilizația mondială”.²⁾

Pentru țările în curs de dezvoltare sau mai puțin dezvoltate problema introducerii noilor tehnologii, a tehnologiilor nemecanice, bazate deci pe formele nemecanice ale mișcării materiei a fost și este o problemă vitală. Ceea ce, firește, nu înseamnă renunșarea la tehnologiile mecanice. Îmbinarea, în aceste țări, a celor două tehnologii, punînd totuși accentul pe cea nouă, este un imperativ al vremurilor. Există pericolul ca decalajul existent și pînă acum între țările puternic dezvoltate și cele în curs de dezvoltare în loc să se reducă să se adîncească și mai mult în viitor dacă introducerea noilor tehnologii de vîrf va întîrzia să se producă.

În ce privește aprecierea realităților din țările capitaliste, perspectivele de evoluție ale acestora, trebuie pornit de la constatarea că cele mai puternice au avut și continuă să aibă și astăzi un avans asupra restului lumii, în anumite domenii deosebit de importante ale progresului tehnico-științific, că ele nu numai că au realizări serioase în nu puține domenii ale cercetării, dar reușesc să revoluționeze și tehnica de producție, dînd dovadă încă de o anumită capacitate de adaptare la nou.

Se vorbește, și pe bună dreptate, de criza economică mondială, de criza generală, adîncă, multilaterală a sistemului capitalist. Semnele acestei crize sînt cît se poate de evidente. Nici cei mai fideli apologeți ai societății burgheze nu mai pot nega aceste stări de lucruri. Orice observator și analist obiectiv va constata însă că această criză are cel puțin o caracteristică aparte față de crizele din trecut, sau, în orice caz, această caracteristică se manifestă astăzi în mod deosebit. Aceasta se referă la factorul tehnico-științific, la situația în domeniul dezvoltării noilor tehnologii. Cu toată criza profundă prin care trece capitalismul, aceasta nu atinge (în orice caz nu în măsura în care mai cred unii) sfera tehnico-științifică. Are loc nu numai o dezvoltare continuă a științei, a tehnologiilor, dar se înregistrează, de fapt, unele salturi cu caracter revoluționar în acest domeniu. Apariția microelectronicii, informaticii, a microprocesoarelor (a tehnicii de calcul și tehnicii informative pe baza microprocesoarelor), a roboților industriali, a inteligenței artificiale sînt tot atîtea dovezi în acest sens. Acest lucru tre-

¹⁾ Nicolae Ceaușescu : România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 20. Editura politică, București 1981. p. 137.

²⁾ Nicolae Ceaușescu : România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 18. Editura politică, București, 1979, p. 392.

buie neapărat avut în vedere pentru a putea aprecia cu luciditate realitățile, perspectivele societății umane, dar în mod implicit și viitorul apropiat sau mai îndepărtat al lumii capitaliste, maniera în care această lume va ceda locul socialismului.

Mai trebuie spus că sistemul capitalist promovează progresul tehnico-științific cit și introducerea noilor realizări spectaculoase ale tehnologiei în producție, în comunicații, în sectorul terțiar, în viața de toate zilele (dar nu trebuie să uităm că uriașe forțe ale cercetării științifice se irosesc fiind deturnate în scopuri militare), dându-și seama că aceasta poate aduce și aduce realmente o anumită atenuare a marii crize cu speranța ieșirii din criză pe calea capitalistă. În orice caz se manifestă anumite corelații și fenomene care se cer studiate cu toată seriozitatea.

Făcînd asemenea aprecieri nu trebuie uitat nici un moment faptul că socialismul n-a luat naștere în țările cele mai dezvoltate, cele mai bogate din lume, ceea ce nu a putut și nu poate să nu aibă repercusiuni asupra dezvoltării noii orînduirii și care se resimt și astăzi. Astfel, schimbările structurale, trecerea la noi tehnologii de vîrf este necesar să se efectueze **intr-un ritm cit mai rapid**, dar avînd o permanentă grijă ca aceasta să nu ducă la perturbații și consecințe nedorite asupra dezvoltării armonioase economice, tehnologice, social-umane, ecologice. Orientarea schimbărilor trebuie să se facă ținînd seama de diferite influențe, avîndu-se întotdeauna grijă ca schimbările și incidentele lor asupra condițiilor sociale să aibă loc cit mai echilibrat. O practică rigidă, legată de o imagine statică, dar și schimbări prea bruște pot fi la fel de dăunătoare.

Cunoașterea cit mai precisă și fidelă a legilor dezvoltării sociale reprezintă o condiție sine qua non a unei dezvoltări sănătoase. Trebuie remarcat că dacă legile capitalismului au fost stabilite de către gîndirea marxistă a **posteriori**, deci pe baza analizei unei anumite experiențe istorice, legile socialismului au trebuit să fie „elaborate”, cunoscute cu precădere a **priori**, deși aceasta nu a însemnat lipsa oricărei baze de pornire, deoarece e vorba de proiectarea, în viitor, a unor tendințe ce rezultă din studierea științifică a ansamblului perioadelor istorice anterioare ale dezvoltării istorice. În judecarea perspectivelor capitalismului și socialismului trebuie pornit de la recunoașterea anumitor realități, respectiv de la teza că deși producția socialistă este antiteza producției capitaliste, totuși aceasta nu înseamnă implicit și faptul că producția socialistă ar fi, totodată, și antiteza producției de mărfuri. Recunoașterea acestei noi realități, respectiv recurgerea la folosirea judicioasă, eficientă a raporturilor de mărfuri, de piață, reprezintă un element important în dezvoltarea mai rapidă a forțelor de producție în socialism, a socialismului.

Recunoscînd aceste realități, ar fi o gravă greșeală de a nu vedea, în același timp, tarele, contradicțiile, anomaliile lumii capitaliste. Acestea nu sînt nici puține și nici neînsemnate. Toate realizările din domeniul infrastructurii și din domeniul tehnico-științific sînt însoțite de contradicții de ordin economic, social și moral de asemenea natură încît nu pot fi rezolvate în cadrul orînduirii capitaliste. Evoluția lucrurilor n-a ajuns însă (deși într-un trecut nu prea îndepărtat s-a „constatat”, s-a „prevăzut” nu odată acest lucru) în stadiul despre care vorbea Marx — sistemul relațiilor sociale și de producție să se fi transformat într-o frînă evidentă, absolută, pentru procesul dezvoltării forțelor de producție, pentru dezvoltarea societății.

Există, de asemenea, un șomaj cronic deosebit de grav, pe care unii îl pun în exclusivitate pe seama noilor tehnologii de vîrf, dînd uitării tarele congenitale ale sistemului capitalist. În acest context e cazul să spunem doar că introducerea tehnicii de calcul electronic, a informaticii, în producție, în viața socială nu este cauza principală a șomajului de masă. Noile tehnici și tehnologii creează aproape, dacă nu chiar tot altele, locuri de muncă cite se desființează. Ele nu reduc numărul locurilor de muncă, ci **schimbă caracterul muncii**.

Firește, avem de-a face cu situații paradoxale. Dezvoltarea în continuare a științei și tehnicii, în cadrul unei societăți cuprinsă de o criză economică serioasă, se datorează fără îndoială și în mare parte acțiunii legilor **interne** ale progresului tehnico-științific. Deși condițiile sociale își exercită influența asu-

*) Problema rolului științelor sociale în contextul revoluției științifice și tehnice a fost abordată de noi încă din 1961, în cadrul cursului de „Socialism științific” reproducîndu-se aceeași apreciere în cursurile litografiate sau tipărite în 1970, 1971, 1972, 1975 și 1979 (ultimile trei ediții tipărite în Editura politică) și anume: „În legătură cu transformarea științei în forță nemijlocită de producție, este necesară precizarea că această teză dobîndeste, în prezent, un sens tot mai concret, deși într-un mod și într-un grad diferit, și pentru anumite științe sociale a căror importanță pentru dezvoltarea societății contemporane nu poate fi considerată mai mică decît aceea a științelor naturii”.

pra acestui progres, realitățile contemporane indică cu tărie crescîndă rolul acestor legități **interne** în dezvoltarea științei și tehnicii, legități de care nu se poate face abstracție. Aceasta explică și faptul că țările socialiste care reprezintă orînduiri sociale superioare, totuși mai sînt în urmă în unele domenii ale științei și tehnologiei față de țările capitaliste dezvoltate, cu toate realizările incontestabile ale lumii socialiste. Să ne aducem aminte de legea descoperită și enunțată de Engels cu privire la dezvoltarea științei, care crește cu pătratul cunoștințelor acumulate. Nu trebuie uitat nici rolul factorului subiectiv în dezvoltarea istorică.

Pentru a avea o imagine veridică a lumii capitaliste, nu putem trece cu vederea nici fenomenul militarizării crescînde a domeniului tehnico-științific, ceea ce duce fără îndoială la deformarea ciclului normal al evoluției acestuia, cu consecințe negative asupra întregii evoluții economico-sociale.

În contextul aspectelor pe care le implică cea de-a doua revoluție industrială nu se poate omite abordarea problematicii teoretice a științelor sociale, problema dezvoltării creatoare a gîndirii marxiste.

Să reamintim, în primul rînd, că elaborarea concepției materialist-istorice despre lume și societate de către Marx a avut loc în condițiile desfășurării și înfăptuirii primei revoluții industriale, că în elaborarea teoriei socialismului științific Marx a ținut seama de nivelul la care găsea, în a doua jumătate a secolului trecut, dezvoltarea forțelor de producție. În elaborarea concepției strategice și a politicii mișcării revoluționare, muncitorești, în analiza procesului revoluționării mondial, Marx se baza pe cunoașterea realităților de atunci.

Astăzi se impune în mod imperativ dezvoltarea creatoare a teoriei marxiste, elaborarea marxismului contemporan. Ridicarea teoriei marxiste pe noi trepte ale maturității sale se poate realiza numai cunoscînd și ținînd seama de noile realități, de existența și implicațiile multiple și nu arareori contradictorii ale celei de-a doua revoluții industriale. Anumite rămîineri în urmă în dezvoltarea teoriei marxiste în epoca contemporană, dogmatizarea unor teze, evident depășite de mersul implacabil al istoriei, se datorează în mare măsură poate tocmai faptului că în noile elaborări, nu s-au avut în vedere, în măsură suficientă și din timp, noile procese revoluționare în domeniul științei, tehnicii, în domeniul forțelor de producție, procese care își exercită impactul puternic asupra evoluției economice, sociale, culturale. Înnoirile tehnico-științifice necesită în mod inexorabil înnoiri ideologice. După acumularea experiențelor rezultate din perioada **economiei agrare și a economiei industriale**, acum se cer studiate tot mai atent niște caracteristici pe care le aduce cu sine **economia informațională**.

Dacă prima revoluție industrială a dat naștere clasei muncitoare, care depunea în mod preponderent muncă fizică, manuală, a doua revoluție industrială duce nu la dispariția, ci la transformarea clasei muncitoare, în sensul predominanței muncii intelectuale, determinată de dispariția treptată a deosebirilor esențiale dintre munca fizică și munca intelectuală, datorită profundelor schimbări structurale ale forțelor de producție.

Schimbări profunde s-au produs și se vor produce și în ce privește locul și rolul intelectualității, în special ale celei tehnice, în producție, în societate. Transformarea științei în forță nemijlocită de producție a deschis era integrării directe a intelectualității în procesele de producție. O parte tot mai însemnată a acesteia în țările capitaliste și în întregul ei în țările socialiste își schimbă caracterul, devenind oameni ai muncii. Distanța dintre clasa muncitoare și intelectualitate se reduce treptat. Dacă în trecut (și în anumite privințe și în unele țări și astăzi încă) pozițiile muncitorimii și intelectualității erau opuse, ele devin în prezent și vor deveni tot mai mult în viitor, într-un fel, complementare, convergente.

Înțelegerea mai profundă a tuturor acestor probleme necesită o analiză tot mai serioasă din partea științelor sociale.

Între societate și științele sociale există o anume corelație, care a suferit, în ultimul timp, o schimbare radicală. Această schimbare este, fără îndoială, un corolar al procesului revoluționar în știință și tehnică. Transformarea științei, respectiv a științelor naturii, în condițiile revoluției științifice și tehnice și celei de a doua revoluții industriale în forță nemijlocită de producție n-a putut să nu aibă influență și asupra rolului social al științelor sociale. Cuceririle științelor sociale sînt folosite tot mai direct și tot mai organizat în cele mai diferite domenii ale vieții. Știința, inclusiv științele sociale (în grade și intensități diferite), devine tot mai mult condiția unei practici sociale conștiente și eficiente*). Iată de ce există, la ora actuală, exigențe

prof. Valter ROMAȘ

(Continuare în pag. 25)

ȘCOLI • CURENTE • ECONOMIȘTI

ANALIZA fenomenelor dezarticulării și dominației externe îl conduce pe François Perroux la punerea în cauză a însăși viabilității tezei cu privire la posibilitatea propășirii unei economii subdezvoltate ca rezultat al liberei funcționări a mecanismelor de piață, prin care oferta și cererea de bunuri, servicii, factori de producție se echilibrează grație evoluției pieței. Logica funcționării mecanismelor de piață este aceea a cererii solvabile, adică a luării în considerare, pentru orientarea producției, numai a nevoilor solvabile, care dispun — pentru a fi satisfăcute — de un venit, de o putere de cumpărare. Or, dezarticularea existentă în prezent în economiile subdezvoltate între, pe de o parte, minoritatea care deține mijloacele de producție și care acaparează veniturile și, pe de altă parte, masa populației lipsită de resurse și privată de participarea la „fructele” creșterii economice — atunci când acestea există —, blochează însăși funcționarea pieței interne. Mecanismele interne ale creșterii de tip capitalist sînt blocate, în timp ce factorii externi de dominație acționează din plin. Rezultatul este acela că mitul echilibrului prin mecanismele pieței libere este substituit de către realitatea dezvoltării sărăciei și inegalității în interiorul națiunilor și între națiuni. Acesta este motivul pentru care nici una dintre teoriile occidentale ale creșterii „de piață” nu se poate aplica în spațiile economice subdezvoltate, susține François Perroux, polemizînd cu susținătorii tezei potrivit căreia „modelul” occidental de creștere și dezvoltare economică ar fi singurul mod de a se ajunge la nivele înalte de dezvoltare, „copierea” acestui model reprezentînd „cheia” depășirii stadiului de subdezvoltare⁹⁾. Este adevărat, evoluțiile de necontestat înregistrate

Problematika unei „alte dezvoltări” în gîndirea economică a lui François Perroux (II)

între timp în economia mondială au determinat însă ca un număr tot mai mare de economiști nemarxiști dintre cei mai conservatori să recunoască, în ultima vreme, faptul că modelul occidental este inoperant atunci cînd se are în vedere creșterea și dezvoltarea economică a țărilor în curs de dezvoltare¹⁰⁾.

Pornind de la o astfel de abordare teoretică radicală a fenomenului subdezvoltării, este firesc ca, în planul politicii economice, François Perroux să ajungă să opună scopului maximizării profiturilor prin mecanismele pieței libere un alt scop, fundamental diferit, respectiv cel al „acoperirii costurilor omului”. Prin conceptul „acoperirea costurilor omului”, economistul francez are în vedere luarea în considerare, pe lângă cererea solvabilă, a nevoilor reale ale populației, prin care înțelege nevoile economice certe (alimentare, de habitat, îmbrăcăminte), cit și nevoile culturale și sociale (educație, informație, sănătate). De

aceea, în concepția lui Perroux obiectivul economistului trebuie să îl reprezinte găsirea instrumentului de analiză care să permită calcularea cit mai exact posibil a măsurilor ce se impun și fi luate pentru „dezvoltarea umană” a economiilor subdezvoltate.

Care ar fi însă implicațiile pragmatice ale substituirii logicii pieței libere cu logica costurilor omului, așa cum o concepe gînditorul francez? În primul rînd, ar fi vorba despre „recenzarea” a ceea ce reprezintă în fiecare țară „costurile fundamentale ale statusului uman al vieții”. Acestea se referă, în mod firesc, la ceea ce partizanii actuali ai unei alte dezvoltări numesc satisfacerea nevoilor în vederea eliminării sărăciei¹¹⁾. Este vorba, mai concret, de acțiuni în plan economic, social, politic vizînd asigurarea treptată a acoperirii acestor costuri fundamentale, care vor constitui obiectivul proiectelor, programelor sau planurilor de dezvoltare ce vor fi inițiate de statele în curs de dezvoltare. Aceasta este o necesitate cu atît mai imperioasă cu cît se constată că, prin reducerea problematicii dezvoltării și a creșterii numai la cea a producției — oricare ar fi natura și conținutul acestei producții —, țările în curs de dezvoltare considerate a avea unele succese au înregistrat pînă acum numai creșterea anumitor producții (în principal de export) și nu dezvoltarea unor acțiuni economice, sociale, politice, administrative vizînd satisfacerea nevoilor esențiale ale maselor populare, acestea continuînd (în special cele din mediul rural) să fie confruntate cu sărăcia.

În al doilea rînd, logica „costurilor omului” presupune mobilizarea locală a resurselor umane și materiale disponibile. Este ceea ce François

FIȘE

Institutul Central
de Cercetări Economice

PROGRESUL ECONOMIC al ROMÂNIEI SOCIALISTE în concepția președintelui NICOLAE CEAUȘESCU

EDITURA POLITICĂ
București, 1983

● Publicată în aceste zile de EDITURA POLITICĂ, lucrarea „Progresul economic al României socialiste în concepția președintelui Nicolae Ceaușescu” se înscrie în acțiunile prin care între-

gul nostru popor a adus un lierbinte omagiu secretarului general al partidului cu ocazia împlinirii a cinci decenii de activitate revoluționară și a sărbătorii zilei sale de naștere. Realizat de colectivul de cercetători din cadrul Institutului Central de Cercetări Economice volumul cuprinde, în cele peste 300 de pagini ale sale, o analiză competentă și cu o puternică forță de argumentație a vastei opere teoretice elaborată de tovarășul Nicolae Ceaușescu în procesul făuririi societății socialiste pe pămîntul patriei noastre. Evidențiînd remarcabila unitate în timp, caracterul multilateral și armonios al viziunii secretarului general al partidului asupra edificării socialismului în România volumul debutează cu o prezentare a evoluției și a succeselor înregistrate de economia națională în deceniul 71-80. Alte numeroase capitole de carte, elaborate de cercetători din cadrul institutelor specializate precum și din cadrul centrelor de cercetări teritoriale, adîncesc o serie de direcții magistrale ale gîndirii

președintelui țării. Transformarea României în țară mediu dezvoltată din punct de vedere economic, creșterea eficienței economice, dezvoltarea prioritărilor a bazei de materii prime și energie, restructurări calitative ale economiei, noua revoluție agrară, dezvoltarea armonioasă în profil teritorial, rolul științei și tehnicii în dezvoltare, pregătirea forței de muncă, perfecționarea organizării și conducerii economiei, dezvoltarea și întărirea autoconducerii muncitorești, perfecționarea sistemului financiar și de credit, îmbunătățirea sistemului de prețuri, perfecționarea formelor de creștere a veniturilor populației, sporirea nivelului de trai și a calității vieții, participarea eficientă a produselor românești la circuitul economic mondial — iată expuse în volum probleme de mare însemnătate pentru progresul social-economic al țării la a căror elaborare și transpunere în practică secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu are rolul determinant.

Sistemul de prețuri

● Trecerea spre stadiul intensiv al dezvoltării economiei socialiste — mutație care surprinde cu deosebire imperativul creșterii eficienței — s-ar exprima în termeni macro-economici prin deplasarea accentului de pe dezvoltarea în funcție de producție la dezvoltarea în funcție de cerințele pieței. În a¹ această ipoteză, principala pirghie de intervenție ar fi — potrivit opiniei exprimate de Bela Csikós-Nagy în articolul „Az értéktereny szerepe a szocialista gazdaságban” (Rolul legii valorii în economia socialistă) publicat în numărul 1/1983 al revistei maghiare „KÖZGAZDASÁGI SZEMLE”, sistemul de prețuri, acesta urmînd a cunoaște el însuși o modificare de fond. Întrucît numai un sistem de prețuri fundamentat economic poate asigura temeiul unor decizii economice raționale, o însemnătate primordială dobîndește elucidarea teoretică a modului de funcționare a legii valorii. Subliniînd amploarea dezbaterii în timp, a a-

Perroux numește „dezvoltarea globală endogenă și integrată”. Într-o optică a dezvoltării plecând de la om și întorcându-se la om, el afirmă că „fiecare individ este considerat în domeniul economic drept un purtător al unei energii umane apte a modifica local — adică într-o zonă specifică — mediul său, alternativele de opțiune, precum și anturajul celorlalți agenți”.¹²⁾ Este această energie — mult timp insuficient cunoscută — cea care trebuie mobilizată. Economistul francez consideră că dezvoltarea globală endogenă și integrată¹³⁾ este un concept care poate susține o eventuală politică economică concretă și care trebuie să dobindească, în consecință, un conținut precis și determinat, pornind de la realitatea faptului că, deși țările în curs de dezvoltare sînt încă supuse unei structurări economice generate din și pentru exterior, ele sînt însă simultan angajate în lupta economică și politică pentru restructurarea spațiilor lor economice și, prin aceasta, în declanșarea unor procese economice a căror finalitate să urmărească avantajul propriilor lor popoare. Această restructurare nu este nicidecum un demers facil. Ea implică, mai întâi, protejarea spațiului economic și politic al acestor țări de concurența acerbă care vizează absorbirea lor, respectiv lupta contra „influenței structurilor externe”.

Restructurarea spațiului economic în curs de dezvoltare implică, de asemenea, realizarea unei industrializări concepută ca un ansamblu de mijloace de valorizare a energiei umane, facilitind legăturile dintre agenții economici, dintre localități, sectoare de activitate, care să-și difuzeze efectele pe ansamblul societății.¹⁴⁾

În fine, se are în vedere opelarea la noile sisteme de tehnologii de fabricație, de organizare a întreprinderilor de

transport, de pregătire a cadrelor, de protejare a sănătății oamenilor. Pe baza acestor considerente, concluzia este aceea că transferul de tehnologie în general trebuie realizat în funcție de mediul cultural specific țării respective. Prin aceasta, Fr. Perroux marchează o netă diferențiere de acele concepții ale unor teoreticieni occidentali care susțin principiul industrializării țărilor în curs de dezvoltare pe baza „tehnicilor depășite”, sau a „tehnologiei intermediare”,¹⁵⁾ principiu ce ar fi justificat de insuficiența capitalului și a forței de muncă calificate din aceste țări. În concepția lui Fr. Perroux, folosirea tehnicilor trebuie organizată astfel încît acestea să fie intercorelate între ele, într-o manieră care să facă ca „efectele joncțiunilor între tehnici să amplifice și să complementeze efectele

legăturilor dintre oameni în activitatea lor economică, socială și politică chiar.”¹⁶⁾

Acestea sînt fundamentele teoretice și practice ale „dezvoltării bazate pe om”, susținută de François Perroux și nu este greu de observat că ele traversează principalele fenomene și legități care constituie la ora actuală problematica complexă a subdezvoltării, regrupindu-le într-un corpus teoretic original și valoros. Sînt, toate cele discutate pînă acum, dovada faptului că, pe planul teoriei economice contemporane privind starea de subdezvoltare, tezele și conceptele progresiste promovate de economiștii români își găsesc interlocutori viabili ai unui posibil și dezirabil dialog.

Costea MUNTEANU

Institutul de economie mondială

¹²⁾ Cum susține, de exemplu, E. Spaley, „The Future of Underdeveloped Countries, Political Implications of Economic Development”, ediția a 2-a, New York, 1962.

¹³⁾ Vezi, spre exemplificare, R. Lloyd, „Les trois mondes de l'économie”, Gallimard, Paris, 1975.

¹⁴⁾ Vezi și raportul fundației Dag Hammarskjöld, Uppsalla, Suedia, 1975.

¹⁵⁾ Quito, op., cit., p. 20.

¹⁶⁾ Acest concept relativ recent elaborat de Fr. Perroux (1979) nu este „izolat” în peisajul teoriilor contemporane ale gândirii progresiste marxiste și nemarxiste. În acest sens, este de remarcă faptul că Samir Amin (vezi S. Amin, în „L'Accumulation à l'échelle mondiale, Critique de la théorie du sous-développement”, I.F.A.N., Dakar, Editions Anthropos, Paris, 1970) consideră că depășirea stării de subdezvoltare este posibilă numai „dacă s-ar întrevădea o ruptură cu piața mondială”, adică adoptarea unui alt model de alocare a resurselor și a unui alt model de acumulare decît cele practicate în capitalism. Dezideratul dezvoltării independente a țărilor „periferice” concretizîndu-se la S. Amin în conceptul „dezvoltării autoconcentrate și auto-dinamice”.

¹⁴⁾ Acest domeniu al gândirii lui François Perroux privind procesul industrializării ocupă un loc distinct în dezbaterile teoretice asupra acestei problematice. Concepind procesul de industrializare ca un ansamblu de mijloace distincte menite să valorizeze forța de muncă și energia umană, economistul francez consideră că „polul dezvoltării” nu îl poate reprezenta decît punerea în funcțiune a acestui ansamblu. Este de reținut, deci, diferența sensibilă între acest mod de a gândi procesul industrializării și cel „tradițional” implementat în nu puține țări în curs de dezvoltare, respectiv al implantării — fără a ține cont de amplasamentul socio-cultural, de modalitatea de amplasare și operare — a unor unități productive ale așa-ziselor industrii industrializante (industria grea, industria ușoară). Practica economică a dovedit că acest ultim model de industrializare a avut ca rezultat, de-a lungul timpului, agravarea deficitelor alimentare și a dezechilibrelor balanțelor comerciale și de plăți ale țărilor în curs de dezvoltare.

¹⁵⁾ M. Meszarovic și E. Pestel, „Omenirea la răspântie”, Editura Politică, București, 1974.

¹⁶⁾ Quito, op. cit., p. 79.

cestei probleme în literatura economică din țările socialiste, B.K.M. apreciază că în prezent se situează în prim plan cîteva funcții importante ale prețurilor: prețul introduce dimensiunea temporală în procesele economice, transmite judecări de valoare deduse din sfera cererii și asigură informații asupra rarității unor produse. Numai prin afirmarea acestor funcții, apreciază autorul, chiar dacă pentru aceasta este necesară o acțiune de refundamentare se poate ridica nivelul de eficiență al economiei.

● Sub coordonarea lui Vintilă Rotaru și a lui Nicolae I. Niculescu, la EDITURA CERES a fost tipărit recent un amplu volum colectiv consacrat problemelor de organizare și conducere a producției alimentare. Conceput în manieră enciclopedică, volumul reunește un mare număr de studii și analize elaborate de cercetători ai domeniului — cadre de conducere din întreprinderi, centrale industriale și direcții economice din Departamentul In-

dustriei Alimentare, din institute de cercetări și proiectări și cadre didactice din învățămîntul superior —, în care problematica subțamurii industriei alimentare este tratată unitar, cu accent deosebit pe optica organizațională. Elaborarea din această perspectivă se justifică, după cum subliniază autorii, prin rolul tot mai mare ce revine conducerii moderne în creșterea eficienței sis-

temelor de producere a alimentelor. Pentru a pune la îndemîna specialiștilor un îndreptar cu valențe practice, autorii volumului au optat pentru o prezentare modernă a problemelor potrivit căreia conducerea industriei alimentare a fost analizată în manieră funcțional-structurală, urmărindu-se succesiunea tipurilor de sisteme ce intervin în producția alimentară: produse alimentare, sistemele de fabricație, sistemele de distribuție. Pentru a susține cât mai bine problematica economiei noastre, în carte este vădit efortul autorilor de a propune soluții originale, constructive privind valorificarea resurselor existente pentru creșterea eficienței în acest domeniu.

Mediul și înarmarea

● Studiul pe care reputatul om de știință norvegian, Johan Galtung, l-a tipărit recent sub titlul „Environment, development and military activity” se dorește o alternativă constructivă, fundamentată științific și elaborată

FIȘE

de pe principii umaniste, la actuala cursă a înarmărilor. Ipoteza de lucru a autorului este cea a așa-numitului cerc vicios ce ar caracteriza relația înarmare-mediul inconjurător; relație care într-o prezentare concisă poate fi exprimată astfel: potențialul și diversitatea surșelor de distrugere pot deteriora iremediabil calitatea mediului ambiant, acest proces alimentînd la rîndul său starea conflictuală între națiuni deoarece asigurarea unui climat favorabil vieții omului va intra în rîndul resurselor rare. Soluția de depășire a acestui cerc vicios îi apare lui Johan Galtung a fi cea a substituiri, într-o primă etapă, a armamentelor ofensive cu armamente defensive, acestea urmînd a fi concepute în așa fel încît să nu intre în contradicție cu principiile conservării mediului.

1933 — glorioasă pagină

(Urmare din pag. 19)

niei, Partidul Comunist Român a acționat pentru dezvoltarea unei conștiințe de masă privind primejdia fascismului, a militat cu perseverență pentru ralierea pe o platformă comună a tuturor partidelor și organizațiilor, claselor și categoriilor sociale, ale căror interese coincideau cu cele ale țării, ale democrației, într-un larg front național de luptă pentru apărarea independenței și integrității României, pentru a bara calea fascismului.

Succesele obținute de Partidul Comunist Român pe linia lărgirii legăturilor sale cu masele, precum și stabilirea și activizarea legăturilor între Partidul Comunist și Frontul Plugarilor, realizarea de contacte cu forțele progresiste din Partidul Național-Tărănesc și din alte partide au avut loc un rol important în victoria forțelor democratice, antifasciste în alegerile parțiale din 1936. Ele demonstrau capacitatea Partidului Comunist Român de a uni masele, forțele antifasciste în lupta pentru bararea drumului fascismului, pentru apărarea intereselor maselor populare și a libertăților democratice, pentru asigurarea păcii.

Consecvent politică sale profund patriotice, P.C.R. a urmărit îndeaproape planurile revizioniste ale statelor fasciste și a luat atitudine publică împotriva lor, pentru apărarea independenței și integrității teritoriale. Cu multă căldură apela P.C.R. la membrii și simpatizanții săi, care se aflaseră în primele rânduri ale luptei pentru apărarea hotarelor României întregite. „Ne cheamă la luptă singele lui Doja, Horia și T. Vladimirescu — glăsuia un apel al C.C. al P.C.R. din ianuarie 1933. Ne cheamă la luptă dragostea de țară, pe care nu vrem s-o vedem sfîșiată și cotoșită, dragostea de acest popor, pe care nu-l vrem îngenunchat și robit“.

O vibrantă mărturie a sporirii influenței și capacității politice a Partidului Comunist Român de a organiza și de a conduce lupta maselor populare, de a mobiliza clasa muncitoare în cadrul Frontului Unic dintre comuniști și socialiști a reprezentat-o marea demonstrație patriotică, antifascistă, antirăzboinică și antirevizionistă de la 1 Mai 1939 din București, desfășurată pe bază de Front Unic între comuniști, socialiști și social-democrați. În organizarea și conducerea acestei ample demonstrații muncitorești, tînărul militant comunist Nicolae Ceaușescu a acționat dinamic, mobilizator, în direcția unirii eforturilor pe plan național pentru salvagardarea independenței naționale. În aceasta se ilustrează elocvent înalta sa viziune și discernere politică, adîncă înțelegere a imperativelor istoriei, devotamentul fierbinte pentru cauza patriei primejduite.

Caracterul patriotic al luptei clasei muncitoare, imprimat de Partidul Comunist, a contribuit la crearea climatului politic și spiritual propice unirii eforturilor maselor muncitoare, ale tuturor forțelor sociale avansate pentru promovarea intereselor sociale și naționale, la creșterea prestigiului partidului în rîndurile maselor largi ale poporului.

Eroica luptă dusă în acei ani de clasa muncitoare, de largi forțe progresiste, sub steagul democrației și independenței țării, amplasarea mișcării democratice, cît și atitudinea realistă a unor personalități și grupări politice burgheze au stăvilit, pentru un timp, ascensiunea spre putere a organizațiilor fasciste și aservirea țării Germaniei naziste. Treptat, însă, politica de cedare în fața pretențiilor agresive ale hitleriștilor dusă de marile puteri a influențat negativ asupra evoluției evenimentelor din țara noastră, ca și din alte țări europene. În condițiile internaționale create în pragul celui de-al doilea război mondial, rămas singur în fața agresiunii nazismului, fără nici un sprijin din afară, poporul român a devenit victima Dictatului imperialist de la Viena. În aceste condiții a fost instaurat regimul dictaturii militare-fasciste, în țară au pătruns trupele hitleriste, România fiind trînită în războiul antisovietic. Doga hitleristă a însemnat încălcarea gravă a suveranității și independenței țării, jefuirea resurselor naționale, lichidarea libertăților democratice.

Exponent fidel al intereselor naționale ale întregului popor, Partidul Comunist Român s-a împotrivit, de la început, războiului hitlerist, a organizat — în variate forme și cu participarea celor mai largi pături și categorii sociale — rezistența antifascistă. Partidul a canalizat într-un singur șuvoi lupta clasei noastre muncitoare — forța hotărîtoare a mișcării antifasciste — opoziția dîrză a țărănimii, protestul energetic al intelectualității, puternica stare de spirit antihitlerist din rîndul soldaților și ofițerilor, împotrivirea întregului popor față de dominația hitleristă. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în expunerea cu prilejul aniversării a 60 de ani de la făurirea partidului „este marele merit al Partidului Comunist Român că s-a aflat în aceste grele împrejurări în fruntea luptei pentru apărarea intereselor vitale ale poporului, a integrității naționale, împotriva războiului... Poziția fermă a Partidului Comunist Român, organizarea luptei active împotriva războiului, a activității

de sabotare a mașinii militare fasciste, hitleriste, organizarea luptei de partizani au făcut ca Partidul Comunist Român să cîștige poziții importante în viața politică, să fie respectat și să poată realiza, împreună cu cele mai diverse forțe politice, patriotice, naționale, un puternic front împotriva războiului, a hitlerismului“.

Realizarea unui front larg, a unui sistem de alianțe politice, al cărui nucleu l-a constituit clasa muncitoare unită în Frontul Unic Muncitoresc, a fost condiția sine qua non a răsturnării dictaturii antonesciene și a eliberării țării de sub dominația Germaniei hitleriste. Folosind cu pricepere și cutezanță revoluționară împrejurările internaționale favorabile create de marile victorii ale armatei sovietice, care a dus pe umerii săi greul războiului împotriva Germaniei hitleriste și de succesele celorlalte forțe ale marii coaliții antifasciste, Partidul Comunist Român a organizat și a condus la victorie insurecția națională armată, antifascistă și antiimperialistă, din August 1944, care a marcat începutul revoluției de eliberare socială și națională, asigurînd condițiile necesare transformării revoluționare, socialiste a României.

Din analiza împrejurărilor care au dus la instaurarea fascismului într-un mare număr de state din Europa, a faptului că popoarele n-au acționat cu fermitate, unite pentru a împiedica dezlănțuirea celui de-al doilea război mondial, a uriașelor sacrificii și jertfe cu care a fost obținută victoria asupra fascismului se desprind importante învățăminte pentru zilele noastre. În prezent, cînd se intensifică neîncetat cursa înarmărilor, ceea ce a dus la agravarea relațiilor internaționale, la creșterea pericolului unor noi conflicte militare, unor războaie, are o însemnată vitală ca partidele comuniste, socialiste, social-democrate, toate partidele și organizațiile muncitorești, democratice și antiimperialiste să tragă toate concluziile din greșelile trecutului și să întărească colaborarea și unitatea, intensificînd lupta pentru apărarea libertăților democratice ale popoarelor, a păcii mondiale. O asemenea concluzie ne-a fost întărită o dată mai mult de recenta cuvîntare a tovarășului Nicolae Ceaușescu rostită la adunarea solemnă din Capitală cu prilejul împlinirii a 50 de ani de activitate revoluționară și al aniversării zilei de naștere cînd spunea: „Am intrat în mișcarea revoluționară în anii ascensiunii fascismului, în anii pregătirilor de război; deci, de la început am participat activ la lupta împotriva războiului și a fascismului. Din această experiență, din ceea ce au însemnat fascismul și cel de-al doilea război mondial, trebuie să tragem toate învățămintele! Să facem totul pentru a nu se mai repeta, în nici o țară, dictatura fascistă, pentru a asigura libertățile democratice ale popoarelor, dreptul lor la dezvoltarea liberă, independentă, așa cum o doresc, fără nici un amestec din afară! Să facem totul și să unim puternic mișcarea de pace de pretutindeni într-o uriașă forță care să oprească cursa înarmărilor, să asigure pacea!“ Este spiritul care animă întreaga activitate internațională a Partidului Comunist Român, a Republicii Socialiste România, nenumăratele noastre acțiuni și inițiative de politică externă. Această politică principală, constructivă, reflectînd interesele și năzuințele poporului român, interesele tuturor popoarelor iubitoare de pace, încrederea și dragostea cu care poporul nostru înconjoară partidul, pe secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, contribuie la sporirea prestigiului de care se bucură în lume țara noastră.

Acum, la împlinirea unei jumătăți de secol de la desfășurarea marilor bătălii revoluționare și patriotice purtate, de muncitorii petrolisti și ceferiști, idealurile ce le-au animat acțiunea au devenit realități în România socialistă. Partidul Comunist Român a condus și conduce cu succes poporul pentru îndeplinirea misiunii istorice de a lichida vechea orînduire socială, bazată pe exploatare, de a făuri societatea socialistă, care asigură deplina egalitate socială a oamenilor muncii, continuă dezvoltare economică a țării și ridicarea nivelului de trai al poporului, dezvoltarea învățămîntului, științei și culturii, întărirea independenței și suveranității României socialiste. Țara noastră a cunoscut profunde transformări revoluționare, parcurgînd mai multe etape istorice în cadrul urcușului continuu pe treptele noi ale progresului social, prezentîndu-se astăzi ca o țară industrial-agrară cu o industrie puternică, modernă, și o agricultură dezvoltată, în plin progres.

Cinstind tradițiile înaintate ale trecutului istoric, poporul nostru, sub conducerea încercată a partidului, privește viitorul încrezător în forțele sale, știind că stă în puterea lui, în munca și eforturile sale, să depășească orice dificultăți și să-și ivească, să ridice țara pe noi trepte ale progresului. Hotărîrea cu care clasa muncitoare, întregul nostru popor acționează pentru îndeplinirea Programului partidului, a hotărîrilor Congresului al XII-lea și ale Conferinței Naționale a partidului, a programelor privind dezvoltarea bazei energetice și de materii prime, constituie o puternică garanție că poporul nostru, stăpîn pe destinele sale, va înregistra noi succese în opera de făurire a socialismului multilateral dezvoltat pe pămîntul patriei noastre.

Un concept nou despre sistemele mari

LUCRAREA pe care o recenzăm*) este ceea ce, de regulă, se numește un eveniment editorial. În primul rând, pentru că problematica abordată — corect identificată și echilibrat dezvoltată — este de extremă actualitate și importanță pentru practica și teoria conducerii. Cercetătorii întâmpină încă dificultăți greu de surmontat în exploatarea sistemelor de dimensiuni mari, complexe (sisteme ecologice, hidrologice, energetice, sisteme de producție etc.), a căror modelare matematică, în vederea optimizării, nu se poate face satisfăcător doar cu ajutorul metodelor generale ale teoriei sistemelor. Și aceasta cel puțin din câteva cauze: modelul se elaborează pe baza unor informații care se modifică în timp; simplificarea forțată a ecuațiilor sau inecuațiilor care descriu relațiile dintre variabilele sistemului poate amplifica imprecizia modelului, devenind, astfel, nerealist și, în consecință, inutilizabil; numărul mare al variabilelor și al relațiilor dintre acestea face ca modelul să devină prohibitiv chiar și pentru capacitatea calculatorului electronic.

În al doilea rând, pentru că lucrarea se înscrie într-un domeniu de cercetare nou, aflat la convergența dintre teoria generală a sistemelor, cibernetica, cercetare operațională și informatică, fiind evidentă contribuția originală a autorului la definirea unor concepte și proprietăți rele-

vante ale teoriei sistemelor mari (T.S.M.): principiile de optimalitate și incertitudine, tratate în capitolele 1 și 2. Traiectoria optimă și dinamica sistemelor mari apar, în concepția autorului, ca fiind afectate de o anumită incertitudine și de consecințele structurii ierarhizate, de

unde necesitatea incorporării în T.S.M. a rezultatelor obținute în domeniul înrudite: teoria sistemelor vagi și teoria sistemelor ierarhizate multi-nivel. În al treilea rând, pentru că autorul contribuie decisiv la formularea unor principii metodologice generale ale sistemelor mari: elaborarea metodei integralei de convoluție, analiza surselor de incertitudine.

Ar mai fi de semnalat, în sfârșit, caracterul monografic al lucrării, asociat cu viziunea evolutivă asupra problematicei, care pornește de la adevărul axiomatic că doar exigențele realităților validează reușita preocupărilor pentru asigurarea unității dintre teorie și practică. Ca urmare, în partea a doua a volumului, autorul prezintă aplicații existente sau potențiale ale T.S.M., indicând, ca domeniu predilect, conducerea tehnică și economică a marilor întreprinderi industriale prin introducerea de sisteme informatice. De asemenea, include analiza unui sistem electro-energetic complex, supus conducerii optimale și modelat prin metoda descompunerii în subsisteme coordonate.

Cum, după opinia noastră, o recenzie trebuie să incite la lectură, nu să încerce să i se substituie, nu ne propunem să evidențiem în extenso conținutul lucrării. Subliniem doar că ne aflăm în prezența unui instrument consistent de lucru pentru cercetătorii și specialiștii chemați să dea soluții moderne și fiabile problemelor circumscrise perimetrului atît de vast și de complex al conducerii științifice a activității economico-sociale.

dr. ing. Ion POPESCU

*) Dr. ing. Florin Stănculescu, *Dinamica sistemelor mari*. Ed. Academiei R.S.R., 1982

Noua revoluție industrială

(Urmare din pag. 21)

sporite față de cercetările din domeniul științelor sociale.

Firește, stabilirea locului și valorii exacte a științelor sociale este deosebit de importantă, deoarece orice supraapreciere sau subapreciere a acestora poate duce la concluzii eronate. Supraaprecierea rolului practic al științelor sociale poate conduce la subiectivism și voluntarism, iar subaprecierea poate da naștere unui anumit pragmatism, inclusiv de tip ultradogmatic.

Trebuie avut în vedere faptul că, deși științele sociale se dezvoltă datorită unor legăături istorice proprii, totuși nu se poate ignora în nici un fel influența exigențelor și necesităților sociale. Nu se poate pierde din vedere că în ultimul timp s-au dezvoltat în mod cu totul deosebit acele ramuri ale științelor sociale care au legături mai strînse cu practica socială. Cerințele față de științele sociale sînt astăzi, într-un fel, identice cu cele formulate față de științele naturii și anume ca rezultatele cercetărilor să fie transpuse cît mai complet și cît mai repede de pe planul teoriilor generale și al abstracțiilor pe planul aplicațiilor, al practicii sociale. Aceasta înseamnă că punînd în evidență corelațiile majore ale dezvoltării sociale, modelîndu-le chiar, să se acorde o atenție mărită pentru analiza proceselor sociale **concrete**. Aceasta presupune atît definirea obiectivelor cercetărilor (în domeniul științelor sociale), cît și difuzarea și aplicarea rezultatelor acestor cercetări, ceea ce explică creșterea greutății specifice a științelor sociale în ultimul timp.

Firește, ceea ce interesează în acest context este în ce măsură au corespuns științele sociale noilor exigențe, dacă ele au reușit să elaboreze concluzii utile și coerente în direcția transformării practicii sociale. Ar fi greu de negat că activitatea științifică s-a apropiat în ultimul timp de practica socială. În-suși faptul că ea a contribuit, într-o măsură crescîndă, la fundamentarea deciziilor politice, indică acest lucru. Această acti-

vitate a contribuit, de asemenea, la o mai strînsă armonizare a științei cu politica. Totuși, trebuie spus că deși politica (revoluționară, marxistă) și știința au obiective strategice (pe termen lung) comune, aceasta nu exclude apariția unor contradicții între ele cînd e vorba de obiective pe termen scurt. Nerecunoașterea acestor realități poate genera conflicte în cadrul politicii din domeniul științei. Mal trebuie ținut cont neapărat de faptul că diferitele ramuri ale științelor sociale se conectează în feluri diferite la practica socială, iar rezultatele obținute în aceste domenii sînt folosite în mod diferențiat. Totodată științele sociale, ca purtătoare de conținut valoric, au o corelație precisă cu ideologia. Deși s-a manifestat și se mai manifestă o anumită tendință de superideologizare sau o anumită rezervă față de ideologie, considerînd că aceasta din urmă ar duce la „ruinarea” exactității științei, trebuie spus că știința lipsită de valori, fără ideologie nu este cu puțință. Fundamentarea obiectivelor sociale mai îndepărtate este de nedespărțit de punerea în evidență a raporturilor sociale reale. Iar această fundamentare s-a bazat întotdeauna pe rezultatele științelor sociale. Fundamentarea deciziilor politice, punerea în evidență a corelațiilor care influențează înfăptuirea unor decizii reprezintă contribuția științelor sociale la transformarea realității, a lumii.

Aprecierea valorii cognitive și practice a științelor sociale este cu neputință fără a observa corelările, interdependențele dintre științele naturii și tehnice și științele sociale. Este o temă deosebit de vastă și importantă a cărei tratare necesită studii speciale. Rămînerea în urmă a unora față de celelalte, fie a științelor naturii și tehnice față de științele sociale (ceea ce nu este cazul în momentul de față) sau a științelor sociale față de științele naturii și tehnice este de natură să dăuneze, în ultimă instanță, întregului front al științei, progresului social în general. Numai dezvoltarea concomitentă, într-o strînsă legătură organică și într-o conexiune reciprocă a tuturor ramurilor științei poate asigura progresul cunoașterii, progresul social contemporan

Sesiunea Comitetului interimar al F. M. I.

Lipsa de fonduri alarmează finanța internațională

ÎN ACESTE ZILE se întrunește la Washington Comitetul interimar, organ de lucru al Fondului Monetar Internațional. Pe ordinea de zi figurează una din problemele cele mai arzătoare și mai complexe ale vieții financiare internaționale: procurarea mijloacelor suplimentare de lucru de care are nevoie Fondul pentru a face față cerințelor mereu crescânde de finanțare ale țărilor membre.

Comitetul interimar (denumirea integrală este: Comitetul interimar al Consiliului guvernatorilor F.M.I. pentru problemele sistemului monetar internațional) a fost înființat în octombrie 1974, în urma eșecului „istoric” al Comitetului celor 20 de a pune bazele unei reforme viabile a sistemului monetar internațional. Rolul — consultativ — al Comitetului interimar este acela de a pune la dispoziția Consiliului guvernatorilor Fondului, organul suprem al F.M.I., acele elemente de apreciere care îi sînt necesare pentru supravegherea conducerii și adaptării sistemului monetar internațional, inclusiv a echilibrării balanței plăților curente a țărilor membre, precum și pentru soluționarea unor dezechilibre bruște care ar putea amenința sistemul. Comitetul s-a întrunit pînă acum de două ori pe an și este compus din 22 de membri care reprezintă toate țările participante la F.M.I. România este reprezentată prin delegatul Olandei.

Convocarea Comitetului interimar cu două luni înainte de termenul uzual, aprilie, denotă preocuparea față de o problemă cu care este confruntat de cîva timp F.M.I. și anume insuficiența mijloacelor lui financiare. F.M.I. lucrează în cea mai mare parte cu mijloacele proprii, formate prin vărsămintele cotelor de participare ale țărilor membre. Mărimea totală a acestor cote este revizuită periodic (în general la intervale de cinci ani), de obicei în sensul majorării lor. Evoluția acestui total din 1965 încoace a fost următoarea (în miliarde D.S.T.): a 4-a revizuire (1965) 21,0; a 5-a revizuire (1969) 28,9; a 6-a revizuire (1976) 39,0; a 7-a revizuire (1978) 58,6.

A 8-a revizuire a cotelor era prevăzută pentru 1982, însă ea nu s-a produs din cauza neînțelegerilor dintre membri cu privire la dimensiunea majorării cotelor: unii (în general țările bogate) doreau o majorare cît mai redusă, în timp ce alții propuneau triplarea cotelor, pentru a se ajunge la un total de circa 142-172 miliarde D.S.T. (în prezent, 1 D.S.T. este egal cu 1,09 dolari S.U.A.). Așa se face că F.M.I. a rămas cu același volum de mijloace de lucru ca în 1978.

Între timp, dificultățile financiare ale țărilor membre ale F.M.I. au crescut vertiginos. Pentru a da numai cîteva exemple — este adevărat, cele mai semnificative la ora actuală — trebuie arătat că Brazilia și Mexicul au ajuns fiecare la o datorie externă de 85 miliarde dolari, iar Argentina la 35 miliarde dolari. La acumularea în asemenea proporții a datoriilor, în deosebi a celor contractate de țările în curs de dezvoltare, a contribuit criza mondială cu fenomenele care îi sînt caracteristice: ratele ridicate ale inflației, flotarea cursurilor valutare, raportul de schimb dezavantajos pentru țările mai sărace, ascensiunea dobînzilor bancare, politica protecționistă, precum și crizele petroliere din 1973-1974 și 1979-1980, care au făcut ca țările în curs de dezvoltare să fie confruntate cu probleme mai grave decît majoritatea țărilor industriale.

Situația dificilă, uneori inextricabilă, a țărilor în curs de dezvoltare provocată de criza economică s-a reflectat pe plan financiar în marile dificultăți ale balanței plăților curente. Aceste deficite nu au contribuit numai la înrăutățirea finanțelor acestor țări, ci au devenit probleme acute ale ansamblului relațiilor economice și financiare internaționale, ele afectînd decalajele dintre țările bogate și sărace, activitatea sistemului financiar-bancar internațional, comerțul mondial, conjunctura economică internațională.

Existența marilor datorii externe și incapacitatea de plată — în condițiile crizei — a țărilor cu asemenea datorii au pus alternativa: ori prelungirea sau reeșalonarea datoriilor, ori obținerea de mijloace financiare suplimentare pentru echilibrarea balanței plăților curente. În unele cazuri au fost necesare ambele căi; în altele, obținerea de mijloace financiare suplimentare a constituit singura cale de soluționare temporară a dificultăților. Întrucît sub presiunea fenomenelor de criză băncile au devenit mai circumspecte în acordarea de noi credite, a crescut mult rolul F.M.I. ca organism anume creat pentru asistență financiară necesară scurtării duratei și reducerii gradului de dezechilibru al balanțelor de plăți.

Iată însă că în timp ce nevoile de sprijin financiar au crescut enorm, F.M.I. a rămas cu aceeași capacitate de finanțare ca acum cinci ani. Spectrul deflației care, după opinia majorității cercetătorilor occidentali, a stat la baza mării crize economice

mondiale din 1929-1933, alarmează cercurile de specialitate care conjură pe guvernanți să nu repete greșelile de atunci.

După precedenta întrunire a Comitetului interimar al F.M.I. din octombrie 1982, comunicatul publicat a făcut cunoscut că există un larg consens printre țările membre cu privire la nevoia urgentă de majorare substanțială a totalului cotelor în cadrul celei de-a 8-a revizuirii generale a acestora. Cît de mare să fie însă majorarea?

S-a răspuns că majorarea totală trebuie să fie suficientă pentru a permite Fondului să-și îndeplinească efectiv funcțiile în cursul deceniului 80. Această „majorare suficientă” nu a mers chiar atît de departe ca înainte de sesiunea din octombrie 1982, dar nu a existat nici de data aceasta un consens asupra ordinului de mărime, deși punctele de vedere exprimate s-au apropiat. În preajma actualei sesiuni se pare că s-ar fi ajuns la un consens al directorilor Fondului asupra unei majorări pînă la aproximativ 100 miliarde D.S.T.

Aprecierile mai temperate cu privire la mărimea optimă a cotelor la F.M.I. au fost probabil determinate de o dublă teamă: de inflație și, totodată, de deflație. Mai există însă și o altă explicație: o serie de membri, în primul rînd S.U.A., au o reținere pentru fonduri și organisme internaționale „mamut”. Ei preferă relațiile directe între creditori și debitori cooperării în cadrul unor mari organisme internaționale de finanțare.

Actuala sesiune a Comitetului interimar va trebui să înainteze Consiliului guvernatorilor F.M.I. propuneri convenite cu privire la dimensiunea majorării cotelor în cadrul celei de a 8-a revizuirii generale a cotelor.

O altă problemă pusă în discuția sesiunii Comitetului interimar este aceea a distribuirii între țările membre a sumei care reprezintă totalul majorării cotelor. Există două posibilități: fie distribuția uniformă, potrivit proporției pe care cota prezintă a fiecărei țări o reprezintă în totalul cotelor calculate ale F.M.I., fie distribuție selectivă, deci diferențierea între țări. Distribuția diferențiată ar fi justificată de faptul că în cursul anilor, poziția relativă a țărilor membre în cadrul economiei mondiale s-a modificat, îndepărtîndu-se de poziția pe care aceste țări o dețin la Fond ca urmare a cotelor majorate uniform. Mai există și o altă posibilitate și anume ca o parte din suma reprezentînd majorarea globală a cotelor să fie distribuită membrilor în mod uniform, iar o altă parte să fie distribuită selectiv. În prezent nu există o înțelegere nici cu privire la ponderea sumei care va fi distribuită echi-proporțional și nici, după cum s-a văzut, la principiul în sine al distribuirii.

În sfîrșit, Comitetul interimar va pune în discuție modalitatea de plată a sumei care reprezintă majorarea de cotă pentru fiecare țară membră. În statutul F.M.I. se stipulează vărsămintul în D.S.T. a 25% din sumă, restul urmînd să fie vărsat în monedă națională. În prezent, această modalitate ar întîmpina greutăți în realizare, deoarece din totalul alocărilor de D.S.T. de pînă acum, circa 20% sînt deținute de F.M.I., iar circa 60% de țările industriale. Circa 90 de țări membre nu dispun de D.S.T. suficiente pentru a efectua vărsămintul. Ca soluție s-a preconizat fie vărsămintul integral în monedă națională, fie achitarea celor 25% în monedă altui membru, agreată de F.M.I. Ar mai fi o soluție: urgentarea unei noi alocări de D.S.T. pentru țările membre, dar o asemenea alocare nu este în vederile principalilor membri ai Fondului.

Resursele financiare ale F.M.I. provin nu numai din cotele de participare ale țărilor membre, dar și din împrumuturi. Încă în 1962, F.M.I. a încheiat aranjamente generale de împrumut (General Arrangements to Borrow) pe baza cărora, la nevoie, poate obține împrumuturi. Fondul a considerat că o lărgire importantă și o extindere a actualelor aranjamente ar fi utile pentru a permite F.M.I. accesul la resurse adiționale. S-a subliniat însă că o revizuire în acest sens a aranjamentelor nu trebuie să afecteze creșterea cotelor, independența organismului și caracterul nediscriminator al activității lui. În concepția F.M.I., cotele trebuie să rămînă principala sursă de finanțare a operațiilor, iar împrumuturile să fie legate de circumstanțe excepționale. Comitetul interimar va trebui să se pronunțe și asupra acestei probleme.

Convocarea precipitată a Comitetului interimar și punctele aflate pe ordinea de zi reflectă marile dezechilibre financiare pe care criza economică le-a provocat în lume, ca și preocuparea de a găsi soluții care să evite atît Scylla inflației, cît și Charibda deflației, apărînd omenirea de o criză și mai gravă decît cea actuală.

dr. Costin C. KIRIȚESCU

PROCESE ȘI FENOMENE ACTUALE DIN ECONOMIA MONDIALĂ (X)

Dezbateri inițiate de „Revista economică” cu sprijinul Secției de științe economice
a Academiei de științe sociale și politice, Academiei „Ștefan Gheorghiu” și Institutului
de economie mondială

Aurelian Dochia — Vorbind despre inflație, vorbim de o anumită evoluție a prețurilor; iar dacă vorbim despre prețuri aducem în discuție, fie că vrem sau nu, valoarea. Ne putem întreba: ce se întâmplă cu valoarea într-o situație inflaționistă? Cred, că, într-o perspectivă marxistă, nu putem accepta ideea creșterii valorii mărfurilor corespunzător creșterii inflaționiste a prețurilor.

Această observație privitoare la evoluția divergentă a valorii și prețurilor în situații inflaționiste oferă, după părerea mea, o cale de investigare interesantă. Dacă ne amintim faptul că valoarea mărfurilor este o relație socială, reflectând modul de alocare a resurselor societății conform unui anumit sistem de valori (în sensul larg, filozofic) care stabilesc ce este bine și rău, dezirabil sau indezirabil, de primă necesitate sau mai puțin important, ca și faptul că pentru societatea capitalistă „clasică” banul constituia reprezentantul, simbolul și măsura universală a valorii, putem interpreta inflația — definită invers, ca depreciere a etalonului monetar — ca o reflectare a procesului mai larg de erodare a valorilor fundamentale ale societății capitaliste și de alunecare treptată spre un nou sistem de valori sociale. Un argument în favoarea unei astfel de interpretări l-ar putea constitui observația că, istoric, perioadele cu rată mare a inflației sînt și perioade de intense frământări și căutări sociale; deși inflația este ea însăși generatoare de tensiuni sociale, relația ei cu „criza” de ansamblu nu trebuie redusă la o causalitate unilaterală și mai ales, nu în sensul inflație-criză.

Inflația ca factor de redistribuire a venitului național

Nedelea-Chira Părăluta — Într-adevăr, inflația constituie astăzi un fenomen deosebit de complex. Adesea, unii economiști sînt tentați să-l analizeze doar prin prisma unor anumite cauze, unele din ele datînd încă de la apariția modului de producție capitalist. Inflația contemporană este mai puțin explicată prin factorii noi care au amplificat-o în ultimul deceniu, prin simbioza cauzelor de natură endogenă și exogenă. Mai mult decît alit, întîlnim la unii autori înclinația de a prelua argumente pe care le regăsim în teoria costurilor și nimeni nu poate contesta că ei au dreptate. Este evident că asupra nivelului costurilor au influențat o serie de factori cum sînt: cheltuielile ridicate de păstrare, protejare, refacere a mediului înconjurător, care au devenit cost social, precum și creșterea prețului forței de muncă, al materiilor prime, energiei, al capitalului. Dar oare ne putem opri numai la aceste elemente? Atunci cum mai explicăm generalizarea creșterii prețurilor, în unele perioade la cote foarte ridicate, cînd evoluția costurilor nu urmează aceeași tendință, sau durata îndelungată a menținerii prețurilor la un nivel ce pune în evidență tocmai caracterul inflaționist al prețului? De asemenea, cum am putea explica efectele deosebit de ample asupra proporțiilor valorice ale reproducției sociale, impactul asupra sistemului valutar-financiar numai prin creșterea costurilor de producție?

Pun aceste întrebări deoarece studiile de conjunctură a pieței materiilor prime evidențiază pentru ultimii doi ani o scădere a prețurilor la produsele de bază și, cu toate acestea, prețurile la produsele industriale prelucrate au manifestat în continuare o tendință de creștere. Înseamnă că sînt și alți factori care generează inflația în etapa actuală. Am în vedere prețul la care se valorifică rezultatele cercetării științifice, care este în majoritatea cazurilor impus de marile monopoli și care constituie pentru diferitele întreprinderi, fie ele capitaliste, sau necapitaliste, costuri pentru vitloarele produse. Monopolizarea cercetării, a producției de utilaje de înaltă tehnicitate, a tehnologiilor, creează posibilitatea practicării unor prețuri de monopol ridicate și care, devenind costuri, nu fac decît să ridice și mai mult prețurile, pentru că productivitatea muncii nu întotdeauna crește și nici nu poate să crească într-un asemenea ritm încît

să reducă cheltuielile la un nivel care să permită o staționare a prețurilor sau chiar o scădere. Este de la sine înțeles că prețurile de monopol ale rezultatelor științei, ale utilajelor și tehnologiilor nu urmează o evoluție în raport cu costurile reale, ci în raport cu necesitățile de valorificare a capitalului care să asigure o rată înaltă a profitului. În ultima perioadă asistăm la o permanentizare a caracterului inflaționist al prețurilor de monopol. Rezultă, prin urmare, că pentru înțelegerea fenomenului inflaționist contemporan trebuie să avem în vedere influența prețului de monopol asupra mișcării prețurilor, dincolo de limitele obiective determinate de costurile reale, aceasta pentru a nu fi tentați la o analiză de suprafață să concluzionăm că această creștere generalizată a prețurilor ar fi determinată exclusiv de sporirea prețurilor la materiile prime, combustibil, cercetare, forță de muncă.

În etapa actuală, mobilitatea prețurilor este mult mai mare decît în trecut și aceasta se explică prin modificările rapide ce au loc în tehnică, în tehnologii, în restructurările de ramură determinate de noua etapă a revoluției științifice și tehnice, dar și de criza de materii prime și energie. Dar aceste costuri suplimentare, generate de factorii mai sus enunțați, devin componente ale prețului de producție și ale prețului de monopol. Totodată, trebuie precizat că în prețul de monopol la costurile suplimentare se adaugă și o rată mai ridicată a profitului, ceea ce amplifică ritmul inflației și generează totodată, noi creșteri de prețuri, prin urmare asistăm la o rupere a prețurilor de desfacere de costurile de producție, de valoare.

Este cunoscut că nu țările cu o dezvoltare medie sau cele în curs de dezvoltare sînt cele care se impun pe segmentul de piață de brevete, licențe, tehnologii, utilaje, ci tocmai țările capitaliste dezvoltate, care prin intermediul prețului de monopol reușesc să redistribuie o parte din valoarea nou creată de propriul popor sau de țările în curs de dezvoltare în favoarea lor.

Aș dori să subliniez accentuarea caracterului de redistribuire al inflației, ceea ce determină o adîncire a inegalităților sociale pe plan național și a decalajelor la nivel mondial. Desigur că fenomenul de inflație este exprimat prin rate foarte diferite de la o țară la alta și, așa cum sublinia și tovarășul Isărescu, trebuie să avizăm mereu publicul de diferențierile ce există de la un stat la altul, ceea ce determină și conturarea unor obiective specifice ale politicii fiecărui stat, strategii proprii.

Pentru S.U.A., inflația a constituit înamicul nr. 1 și, de aici necesitatea de a lansa o asemenea politică economică care să pună stavilă ratei înalte a inflației. Ca prim argument în reducerea ratei inflației a fost adus faptul că o rată scăzută a dobînzii întîrește fenomenul și deci, pentru a-i diminua din dimensiuni este necesară practicarea unei rate ridicate a dobînzii. Efectele au fost multiple, dar raportate la problema în discuție trebuie să spunem că o asemenea politică a ratei ridicate a dobînzii a sporit și mai mult costurile pentru unele state, chiar și dezvoltate, dar cu deosebire pentru cele în curs de dezvoltare, slăbindu-le capacitatea competitivă. Totodată, prin rata înaltă a dobînzii s-a reușit să se găsească o nouă cale prin care să se redistribuie o parte a venitului național al acestor țări, ceea ce le-a frînat creșterea economică. Pentru partenerii S.U.A. efectul a fost slăbirea monedei naționale, de fapt, deprecierea, ceea ce a însemnat un export de inflație.

În prezent, inflația poate fi considerată ca un instrument destul de eficient, pentru țările capitaliste dezvoltate, prin intermediul căruia reușesc să redistribuie o parte a venitului național al țărilor în curs de dezvoltare, ocolind practicile unor politici prea brutale sau vizibile colonialiste. Promovarea prețului de monopol cu caracter inflaționist multiplică căile de sporire a profitului de monopol. Trebuie să mai adăugăm și rolul prețului de transfer practicat de către monopolurile multinaționale, care poate contribui la sporirea ratei inflației sau chiar genera condiții pentru manifestarea fenomenului inflaționist.

Astăzi, trebuie să analizăm inflația strâns legată de politicile economice ale statelor care joacă un rol tot mai important în dirijarea acestui fenomen. Statul capitalist influențează tot mai mult asupra masei monetare, asupra ratei dobânzii temperând sau în unele cazuri menținând o anumită stare inflaționistă a economiei. Deși asistăm la critici privind intervenția statului burghez, în sensul că acesta ar trebui să intervină în procesele economice numai în anumite situații limită, totuși rolul statului în economie nu s-a diminuat. Așadar, statul chiar în condițiile când este criticat nu privește cu indiferență inflația. Din contră, încearcă prin politica bugetară și monetară să tempereze amploarea fenomenului și chiar să-l transmită asupra economiilor altor state. Mai mult, pentru unele state, cheltuielile militare imense, care întretin un deficit bugetar considerabil, nu pot decât să agraveze sau să întretină fenomenul inflaționist.

În etapa actuală, când fazele de criză alternează cu cele de stagnare sau cu cele în care creșterile sînt destul de moderate întretinînd ca atare un șomaj în proporție de masă, mult vehiculată teorie burgheză a „spiralei inflației” devine de la sine cădută. Deși inflația a cunoscut ritmului de creștere considerabile în perioada de după 1974—1975, salariile nu numai că nu urmează o evoluție asemănătoare, dar creșterile acestora sînt mult mai lente, ceea ce a condus la o reducere efectivă a puterii de cumpărare. În același timp, gradul de ocupare al forței de muncă cunoaște o deteriorare considerabilă (peste 30 de milioane de șomeri numai în țările capitaliste dezvoltate).

Pentru cei aflați în rîndul șomerilor reducerea puterii de cumpărare este mult mai accentuată. În primul rînd, pentru că marea majoritate a șomerilor nu mai beneficiază de un venit stabil, deci în cazul acestora putem vorbi de o sărăcie absolută. În al doilea rînd, cei care beneficiază de indemnizație de șomaj nu primesc decât o parte din salariul anterior, deci are loc o reducere substanțială a veniturilor oamenilor muncii. La aceasta trebuie să mai adăugăm că indemnizația se primește doar pentru o perioadă scurtă. Deci puterea de cumpărare a acestui număr de șomeri este de două ori afectată: o dată prin reducerea veniturilor și a doua oară prin persistența inflației în economie. Este clar că în condițiile actuale se creează premise de accentuare a confruntărilor dintre oligarhia monopolist-statală și marea majoritate a oamenilor muncii. Inflația răspunde pe deplin intereselor claselor dominante și statului capitalist care urmăresc ca prin procesul repartiției să se asigure capitalul profiturilor sau menținerea unei rate a profitului acceptabilă capitalului monopolist, chiar și în perioada de criză.

Indiferent de ratele diferite atinse de inflație, un lucru este evident: în a doua jumătate a deceniului al optulea inflația s-a generalizat, devenind un fenomen cronic și care capătă noi funcții, generînd puternice conflicte sociale și noi contradicții la scara economiei mondiale.

Daniel Dăianu — Eu nu cred că este verosimilă ipoteza că stimularea inflației reprezintă o politică deliberată. Nu cred că există la ora actuală un guvern care să promoveze o politică de stimulare a inflației. În fond există chiar o competiție între guverne de a ține sub control inflația. În același timp nu pot admite că nu au loc redistribuirii ale valorii adăugate între salarii și profituri, aceasta e altă problemă. Dar că anumite guverne ar stimula inflația pentru a da mai mult profitului în dauna salariului nu cred că se poate. Pentru că orice guvern în primul rînd are ca obiectiv nivelul de competitivitate al economiei naționale. Iar în ultimă instanță pe piața mondială se întîlnesc ratele inflației.

Costin Murgescu — Aici s-a pus problema proceselor de intenție și a efectelor inevitabile ale anumitor politici. Israelul cînd ajunge la o rată a inflației de peste 100 la sută nu ajunge la acest rezultat fiindcă vrea să ajungă, ci pentru că ansamblul politicii sale duce inevitabil la această situație. În acest sens cred că s-a discutat.

Sorica Sava — Eu nu cred că se poate vorbi de inflație ca de un fenomen caracteristic proceselor economice interne din țările capitaliste dezvoltate numai de un deceniu încoace. După părerea mea fenomene inflaționiste au început să se manifeste imediat după încheierea refacerii postbelice. Putem să ne amintim de definițiile și noțiunile vehiculate pe atunci (inflație tritoare etc.). Este adevărat că acuitatea deosebită inflația a căpătat-o în ultimul deceniu.

Maria Popescu — Inflația fiind un fenomen obiectiv alimentat de o mare diversitate de factori este puțin probabil că ar putea fi provocat în mod intenționat de unele guverne. În același timp, mă întreb dacă nu cumva politicile antiinflaționiste nu sînt pe alocuri utilizate și ca instrumente ale politicii de putere și de dominare de către unele țări cu mare forță economică. Anumite instrumente, pîrghii, mecanisme economice sînt utilizate în înfruntările de forțe între Japonia și țările Pieței comune și Statele Unite. De aceea nu cred că trebuie subapreciat substratul luptei pentru putere și pentru dominare care influențează și politicile antiinflaționiste din țările

respective și care schimbă oarecum datele problemei în ceea ce privește factorii determinanți, perspectivele și efectele în plan național și internațional.

Costin Murgescu — Înainte de a veni aici am avut o discuție cu un economist belgian care este și membru în Biroul politic al Partidului comunist belgian și pe care eu îl întrebam cum își explică el acuitatea fenomenelor de criză din Belgia, începînd de la aspectele sociale pînă la cele ale creșterii, în raport cu celelalte state ale Comunității vest-europene. În afară de explicațiile de ordin istoric pe care le-am discutat mai mult, el s-a referit la acest impact al politicii puterilor mari asupra țărilor mai mici din C.E.E. în dezvoltarea economică.

Andrei Vela — În legătură cu tema discuției noastre, care a fost atît de competent și multilateral abordată aici, aș mai adăuga cîteva considerațiuni. Între viziunea noastră, a economiștilor socialiști, și viziunea occidentală asupra inflației sînt deosebiri importante și nu numai de terminologie sau de limbaj științific. Pe de o parte, există tendința de a privi inflația preponderent sub aspectul influențelor sale social-economice, pe de altă parte, sub aspectul tehnic-monetarist. Uneori, urmărind literatura economică burgheză, ai impresia că inflația este privită ca un fenomen autohton și cel mai important în cadrul crizei economice a țărilor capitaliste. Deși, într-adevăr o asemenea manifestare autonomă a unui din elementele structurii economice se observă în cadrul fiecărui sistem economic cuprins de criză, totuși nu ea este definitorie. Deci, nu admiterea autonomiei unui fenomen economic aflat în stare de criză este eronată, ci eronată este absolutizarea autonomiei fenomenelor de criză, ca cel inflaționist. Aceasta poate duce la o iluzie periculoasă, și anume că ele pot fi soluționate independent sau în afara sistemului de crize care a cuprins economia mondială. La fel de nepotrivită cu realitățile este și concepția că inflația ar putea fi înlăturată, diminuată sau stăpînită numai acționînd unilateral asupra pîrghiilor financiar-monetare și valutare, ca urmare a unor măsuri dirijiste la nivelul statului sau al instituțiilor sale, în slujba capitalismului monopolist de stat.

Abordarea fenomenului inflaționist nu se poate face în mod științific decât în contextul corelațiilor complexe dintre toate fenomenele de criză care bîntuie în prezent economia tuturor țărilor lumii.

În cadrul dezbaterilor noastre, a fost abordată adesea problema factorilor cauzali ai crizei economice din țările capitaliste. Acești factori cauzali, după cum se știe, contribuie la menținerea și adîncirea inflației, sub toate formele sale, în țările capitaliste sau în cele în curs de dezvoltare. Este vorba de profunde modificări la toate nivelele structurilor economice ale țărilor și ale economiei mondiale, de transformările ce au loc în natura și structura forțelor de producție, sub impulsul revoluției științifice și tehnice, de apariția și afirmarea unor noi forțe productive care cîștigă teren, de importante schimbări în productivitatea muncii, la scară națională și internațională. De transformările în rolul și ponderea factorilor de producție, de noile presiuni care se exercită asupra diviziunii internaționale a muncii, de noile corelații care se impun în cadrul sistemului economiei mondiale ca urmare a dinamicii raportului de forțe între producătorii de materii prime, de resurse energetice pe de o parte, și producătorii de tehnică, tehnologie. De cunoștințe științifice aplicabile în producție, pe de altă parte.

Într-un cuvînt, inflația nu poate fi soluționată în afara acestui complex de fenomene interdependente care vizează toate elementele unui sistem economic de complexitatea celui pe care-l avem constituit în epoca noastră.

Totuși, pe alocuri, în 1982 au fost obținute unele succese în lupta antiinflaționistă dusă de statele capitaliste cele mai puternice, ca, de pildă, în Statele Unite. Aceste succese, pe lîngă faptul că au un caracter temporar și labil (rata dobânzii este încă ridicată), nu asigură, decât parțial, găsirea și aplicarea acelor măsuri pe care marea finanță le ia în vedere a restrucurării profunde care se impune în economiile occidentale zbuciumate de criză. În fond, orice acțiune capitalist-monopolistă de stat, în vederea stăpînirii sau restrîngerii inflației, poate duce la ridicarea capacității economiei țărilor de a înfrunta provocarea sau sfidarea pe care a lansat-o apariția unor noi forțe de producție, cu condiția sine qua non de a ține seama de întregul complex de dezechilibre pe care le are de înfruntat structura economiei contemporane. Deci, toate măsurile pe care antevorbitorii le-au citat ca fiind luate în statele occidentale pentru reasezarea echilibrului în domeniul financiar-monetar sînt menite nu numai să combată inflația, dar și să asigure noilor ramuri industriale capitalurile uriașe necesare implementării lor și susținerii puternicelor lupte pentru afirmare și victorie în acerbă concurență a cărei miză este supraviețuirea și care sînt menite, în viziunea teoreticienilor din țările respective, să promoveze ieșirea din criză prin reasezarea economiei și a relațiilor economice pe baze noi.

U. R. S. S.

Pe calea dezvoltării intensive

DUPA CUM S-A STABILIT de către Congresul al XXVI-lea al P.C.U.S., principala condiție a avântului continuu al economiei naționale, a ridicării bunăstării poporului sovietic o constituie încheierea trecerii economiei pe calea intensivă de dezvoltare. Nivelul și proporțiile producției sociale, precum și condițiile în care se va dezvolta economia sovietică conferă o deosebită actualitate sarcinii de a utiliza cât mai deplin și mai eficient potențialul productiv creat în țară. Creșterea acestui potențial poate fi ilustrată prin următoarele cifre. În timp ce în 1970 întreaga avuție națională a U.R.S.S. însuma 1 400 miliarde ruble, la începutul anului 1982 avuția națională a țării, constituită în principal din fonduri fixe, a crescut la 2 900 miliarde ruble.

În anii '70 pe seama factorilor intensivi în Uniunea Sovietică s-a obținut aproximativ o treime din sporul întregului produs social și venit național; în cursul deceniului al nouălea ponderea factorilor intensivi în cadrul creșterii economice trebuie să sporească la circa două treimi. Ceea ce va însemna tocmai trecerea pe calea dezvoltării preponderent intensive, deși și în viitor se vor efectua ample investiții în construirea de noi obiective, îndeosebi în regiunile nordice și răsăritene ale țării, unde sînt valorificate noi zăcăminte minerale, precum și în republicile din Sud, unde are loc un spor rapid al populației.

Esența metodelor intensive de gospodărire constă — după cum se știe — în realizarea unui ritm mai viu de creștere a rezultatelor finale decît a cheltuielilor de muncă, mijloace tehnice, combustibili, materii prime și materiale, de investiții capitale. Este important de subliniat că, sub aspectul strategiei, calea preponderent intensivă de dezvoltare a economiei înseamnă o profundă transformare calitativă a producției, ridicarea sa la nivelul cerințelor actuale, avansarea tuturor ramurilor economiei naționale pe pozițiile înaintate ale științei și tehnicii.

Să examinăm principalii factori de creștere a producției și de ridicare a eficienței sale pe baza intensificării.

Resursele de muncă. Intensificarea producției se caracterizează înainte de toate prin obținerea sporului de producție pe seama ridicării productivității muncii. În cursul actualului cincinal urmează să se accelereze considerabil ritmul de creștere a productivității muncii în industrie, agricultură și alte ramuri. Iar pe ansamblul economiei naționale în perioada 1981—1985 s-a prevăzut ca productivitatea muncii sociale să se majoreze cu 18%, ceea ce echivalează cu economisirea muncii depuse de 17 milioane de oameni.

Intensificarea producției în socialism nu are nimic comun cu intensificarea muncii în condițiile capitalismului; în timp ce organizarea capitalistă a producției urmărește să stoarcă totul din muncitor, organizarea socialistă a producției își propune drept scop să obțină tot ce este posibil din mijloacele tehnice, să asigure creșterea productivității muncii pe seama perfecționării producției, în condițiile ușurării condițiilor de muncă ale lucrătorilor.

Fondurile fixe de producție. Unul dintre cei mai de seamă indicatori ai intensificării îl constituie creșterea producției obținute la o rublă de fonduri fixe de producție. Mărirea acesteia doar cu o copeică asigură, la scara întregii industrii, o producție suplimentară de articole industriale în valoare de aproape 6 miliarde ruble.

În deceniul trecut în toate ramurile economiei naționale au fost date în exploatare fonduri fixe însumînd peste o mie de miliarde ruble, cifră care depășește cu mult valoarea corespunzătoare din întreaga perioadă precedentă de existență a puterii sovietice. Cel mai mare volum de fonduri fixe de producție este concentrat în industrie; la începutul anului 1982 valoarea acestora se ridică la 592 miliarde ruble, sau 48% din totalul fondurilor pe țară. În agricultură volumul lor a ajuns să reprezinte 255 miliarde ruble, iar în sectorul transporturilor și telecomunicațiilor — 253 miliarde ruble.

În cadrul ramurilor economiei naționale, al uniunilor industriale, al întreprinderilor sporirea producției obținute pe o unitate de fonduri fixe reclamă identificarea, pe baza efectuării unor calcule minuțioase, a posibilităților de îmbunătățire a încărcării mașinilor și utilajelor existente, înlăturarea cauzelor care provoacă timpi morți, lichidarea locurilor înguste, accelerarea punerii în funcțiune și asimilarea noilor capacități, consolidarea caracterului ritmic al producției.

Resursele materiale. O condiție indispensabilă a intensificării o constituie reducerea consumurilor specifice de materii prime, materiale, combustibil și energie sau — altfel spus — obținerea unui volum sporit de produse de la fiecare unitate de materie primă consumată. Dacă în anul 1970 reducerea cu un procent a consumului de resurse materiale în economia Uniunii Sovietice asigură creșterea venitului național cu 3,6 miliarde ruble, în 1975 sporul respectiv era de 4,9 miliarde ruble iar în 1980 de circa 7 miliarde ruble.

Economisirea pe toate căile a resurselor reprezintă cea mai de seamă condiție nu numai pentru o mai bună echilibrare a necesităților și a dimensiunilor producției, ci și un factor de reducere apreciabilă a cheltuielilor de producție și de economisire a investițiilor capitale, înainte de toate în industria extractivă. O mare însemnătate prezintă, la nivelul economiei naționale, reciclarea de către fiecare colectiv de muncă a resurselor materiale și energetice secundare, precum și valorificarea produselor ce rezultă concomitent cu producția bază, fiind astfel redus, totodată, pericolul de poluare a mediului înconjurător.

Considerabile resurse suplimentare pot fi atrase în circuitul economic prin ridicarea gradului de extragere a substanțelor utile din zăcăminte, prin prelucrarea mai complexă și mai profundă a materiilor prime.

În colhozuri, sovhozuri și alte verigi ale complexului agro-industrial se impune adoptarea de măsuri ferme împotriva pierderilor de cereale, zarzavaturi, cartofi, carne, lapte și alte produse agroalimentare, pierderi care se produc deocamdată pe întreaga filieră de la producător la consumator. Ridicarea eficienței în producția agricolă reclamă o atenție sporită față de îmbunătățirea calificării cadrelor, față de recomandările oamenilor de știință, impune studierea și aplicarea experienței avansate pe plan intern și internațional, adîncirea specializării și cooperării, ameliorarea sistemului de aprovizionare tehnico-materială. Metodele și căile de soluționare a problemelor menționate au fost multilateral elaborate în cadrul Programului alimentară al U.R.S.S., adoptat anul trecut.

Calitatea producției. Un factor esențial de intensificare îl reprezintă îmbunătățirea calității produselor, a fiabilității și siguranței lor în exploatare deoarece pe această cale se realizează o satisfacere mai deplină a nevoilor sociale în condițiile utilizării aceluiași resurse. În plus, aici pot fi mobilizate importante rezerve de întărire a competitivității produselor sovietice pe piața mondială.

Congresul al XXVI-lea al P.C.U.S. a stabilit drept sarcină ridicarea substanțială a calității tuturor categoriilor de produse, lărgirea și înnoirea sortimentului acestora în concordanță cu cerințele actuale ale dezvoltării economiei naționale și ale progresului tehnic, precum și cu nevoile crescînde ale populației. În timp ce în anul 1975 producția industrială se încadra doar în proporție de 5,2% în categoria superioară de calitate, la începutul actualului cincinal ponderea respectivă era de 15,5%, iar pentru anul 1985 se prevede ca aceasta să crească la 51% în cadrul Ministerului industriei electrotehnice, la 43% pe Ministerul industriei de automobile ș.a.m.d.

Utilizarea eficientă a factorilor intensivi ai dezvoltării economice urmează a fi asigurată prin concentrarea eforturilor pe direcțiile fundamentale ale intensificării, cum sînt accelerarea introducerii progresului tehnic, îmbunătățirea calitativă a structurilor și proporțiilor în economia națională, reorientarea politicii investițiilor, perfecționarea conducerii economiei, desfășurarea largă a inițiativei colectivelor de muncă.

Planul de dezvoltare economică și socială a U.R.S.S. pe anul 1983 prevede accelerarea ritmului de creștere a volumului producției, a venitului național și a bunăstării poporului tocmai pe seama factorilor intensivi. Se urmărește asigurarea unei dinamici mai înalte a productivității muncii, folosirea economică a tuturor resurselor materiale, a investițiilor capitale, precum și extinderea considerabilă a ponderii producției din categoria superioară de calitate. În această direcție se și desfășoară în prezent întrecerea socialistă pe plan unional între colectivele de muncă, care se străduiesc să realizeze și să depășească obiectivele celui de-al XI-lea cincinal.

Alexei Feodorovici RUMIANȚEV
redactor-șef al revistei
„*Ekonomiceskaia gazeta*”

O.C.D.E.: prognoze revizuite

PROGNOZELE de început de an realizate de O.C.D.E. pentru țările membre conțin anticipații cu mult mai pesimiste pentru 1983, decît cele realizate cu șase luni în urmă pentru aceeași perioadă.

Este de menționat, în primul rînd, prognoza deosebit de reținută privind creșterea P.N.B., respectiv cu numai 1,5% față de o reducere cu 0,5% în 1982. În cazul Europei occidentale, înfrimarea prognozelor pentru semestrul II 1982 (o scădere cu 1% față de o creștere anuală de 2,25% previzionată) a fost de natură să imprimе o notă și mai pesimistă în ce privește încadrarea forței de muncă: O.C.D.E. anticipează un număr de 35 milioane șomeri pînă în 1984, față de 32 milioane cît prevedeau prognozele realizate la jumătatea anului trecut.

Protecțiile pînă la mijlocul anului 1984 lasă loc însă unor însemnate discrepante regionale: în Statele Unite se așteaptă un ritm de creștere de circa 3% pe an, iar în cazul Japoniei — 3 pînă la 4%, în principal în funcție de măsurile pe care noul guvern le va adopta în direcția stimulării cererii interne.

Pentru Europa occidentală, prognozele anticipează o creștere cu numai 1,5% a P.N.B. pînă la mijlocul anului 1984, față de jumătatea anului 1982, în schimb în această regiune se așteaptă ca șomajul să afecteze 19,5 milioane persoane pînă în 1984, respectiv o creștere cu două milioane persoane pe an.

Secretariatul O.C.D.E. apreciază că menținerea prelungită a acestei creșteri lente în Europa occidentală va genera în continuare pe termen lung, ritmuri scăzute în regiune, ceea ce înseamnă că va fi tot mai greu să se realizeze o revitalizare reală a industriei și o reducere semnificativă a șomajului în perspectivă.

Piața motoarelor: fără semne certe de revenire

SPECIALIȘTII britanici apreciază că Japonia a preluat conducerea pe piața internațională a motoarelor, după ce, pînă în 1980 locul I fusese deținut de Statele Unite. Același studiu semnalează că după 1980 s-a redus într-o oarecare măsură producția de motoare Diesel și cu combustie internă, dată fiind creșterea producției în Ja-

ponia, Mexic și țările socialiste. Reduceri semnificative s-au înregistrat în S.U.A. și Canada unde producția s-a diminuat cu 14,7% — și Europa occidentală — cu 9,5%. Japonia și-a îmbunătățit în ansamblu poziția pe piața motoarelor, cu toate că la motoarele Diesel ponderea sa s-a redus de la 20,5% în 1980 la 7,4% în 1981.

Potrivit raportului britanic, în 1981 producția de motoare Diesel a căpătat o pondere sporită față de 1980 în producția totală occidentală de motoare, în timp ce producția de motoare cu combustie internă a scăzut cu 4,8%, respectiv cu 63 700 unități în 1981. Declinul producției de motoare Diesel în Europa occidentală s-a datorat în special cererii mai reduse în construcții și agricultură, respectiv cu 19,4 și 16% mai puțin decît în anul anterior. Producția de camioane a fost de asemenea restrînsă, dar efectele pe piața motoarelor au fost într-o anumită măsură reduse datorită creșterii cererii la producția de automobile.

Cercetătorii britanici consideră că o înviore în industria de motoare în S.U.A. se va înregistra începînd cu 1983, într-un ritm totuși foarte lent, astfel încît nivelurile record din 1979, vor putea fi atinse doar în anul 1986

Programe de dezvoltare

Panama: investiții pentru diversificarea economiei

În cadrul programului de dezvoltare economică a Republicii Panama, accentul se pune în prezent pe dezvoltarea agriculturii, sector slab dezvoltat, în care activează peste 33% din populația țării, dar a cărui participare la formarea P.I.B. nu depășește 14%. În ultimii ani, valoarea importurilor de produse agroalimentare s-a ridicat la aproximativ 80 milioane dolari. În vederea sporirii gradului de autoaprovizionare cu produse agroalimentare, autoritățile panameze au inițiat un program de dezvoltare a sectorului agricol, valoarea investițiilor ridicîndu-se la 100 milioane dolari. În cadrul acestui program se prevede efectuarea de lucrări de ameliorare a solului și de irigații, crearea unor unități de prelucrare a produselor agricole, reimpdurirea unor însemnate suprafețe etc.

În vederea diversificării economiei țării, se acționează în ultimii ani în direcția dezvoltării industriei prelucrătoare. Proiecte semnificative sînt prevăzute în industria construcțiilor de mașini (instalarea unei fabrici de montaj de autovehicule în provincia Tocuman), în industria chimică (construirea unei fabrici de alcool și a unei fabrici de rășini sintetice), în industria alimentară (construirea unei fabrici de conserve de ananas) și a unei fabrici de lînă de peste etc.

O importanță deosebită în dezvoltarea industrială a țării o are zona liberă Colon care contribuie cu 4% la formarea P.I.B. În zonă funcționează o serie de întreprinderi industriale, în principal de montaj, autoritățile panameze promovînd o politică de stimulare a implantării în zonă a unor asemenea unități. În perioada 1970-1978 zona Colon a absorbit investiții, de stat și particulare, în valoare de 21 milioane dolari, iar în anul 1979 a fost lansat un program de dezvoltare a zonei care prevede un volum de investiții de 133 mil. dolari.

Canalul Panama reprezintă pentru economia țării una din principalele surse de venituri. În vederea îmbunătățirii traficului, urmează a fi realizat în anul 1983 un program constînd în efectuarea de lucrări de largire și de adîncire a albiei canalului, precum și de modernizare a echipamentului de manipulare și a celorlalte instalații din porturile Cristobal (de pe coasta Oceanului Atlantic) și Balboa (de pe coasta Oceanului Pacific).

În scopul descongestionării traficului prin Canal, autoritățile panameze studiază posibilitatea construirii unei alte căi navigabile, de astă dată la nivelul mării, capabilă să asigure traficul unor nave cu deplasament de pînă la 250 mii tdw, comparativ cu 85 mii tdw cît permite actualul canal.

Relațiile economice dintre România și Panama au înregistrat în ultimii ani o evoluție pozitivă, acordurile și înțelegerile încheiate de către cele două țări deschizînd ample perspective pentru lărgirea continuă a schimburilor comerciale. Printre produsele exportate de România în Panama, în ultimii ani menționăm: țesături bumbac și tip bumbac, îngrășăminte chimice, ciment.

Rodica RĂDULESCU

EVOLUȚII MONETARE

INTERVALUL 31 I — 4 II 1983 s-a caracterizat prin continuarea întăririi cursului dolarului S.U.A. față de restul valutei occidentale.

Dintre factorii importanți care au contribuit la consolidarea monedei americane, amintim: creșterea dobînzilor la depozitele în dolari (determinată în primul rînd de finanțarea a 14,5 miliarde dolari la cererea trezoreriei în această săptămînă, colectări realizate prin vînzări de titluri guvernamentale), reducerea — dincolo de așteptări — a ratei șomajului în S.U.A., de la 10,8% în decembrie 1982 la 10,4% în ianuarie a.c., precum și unele declarații privind procesul de înviore a economiei americane (conform cărora, rata de creștere în termeni reali va atinge 4% în semestrul II (1983). Operatorii de devize consideră că atîta timp cît va mai persista o anumită confuzie în legătură cu evoluția viitoare a dobînzilor, dolarul va putea să mai câștige teren, sau, în orice caz, să se mențină la nivele prezente, în perioada imediat următoare.

Francul elvețian a înregistrat pe ansamblul perioadei prezentate, deprecierea cea mai accentuată în relația cu dolarul, situndu-se la închiderea din 4 II, la 2,0325 franci/1 dolar, cu cca 1,8% sub cursul de referință din 28 I 1983. Nivelul redus al dobînzilor la fondurile în franci a constituit elementul principal în determinarea acestei mișcări.

În cadrul sistemului valutar vest-european, după o relativă acalmie, s-au înregistrat noi tensiuni, caracterizate în special prin presiuni „à la baisse” asupra francului francez. Astfel, spre exemplu, numai în fixîngul din 4 II, Banca Francei a fost nevoită să ofere aproape 200 milioane de mărci vest-germane și să cumpere franci, în intenția de a menține raportul

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 31 I — 4 II 1983; bază 28 I a.c.

dintre cele două valute în limitele prestabilite. În relația cu dolarul S.U.A., deprecierea principalelor valute din sistem a fost cuprinsă între 1,7% (marca vest-germană) și 1,1% (lira sterlină), fiind cotate după cum urmează (se dau nivelele de la închiderea din 4 II comparativ cu cele din 28 I 1983): marca vest-germană — 2,4775 și 2,4350 mărci/1 dolar, francul francez 7,03 și 6,91 franci/1 dolar, francul belgian — 43,50 și 47,74 franci/1 dolar, lira italiană — 1425 și 1403 lire/1 dolar și lira sterlină — 1,5175 și 1,5350 dolari/1 liră.

Deficitul de 2,65 miliarde dolari în primele 20 de zile ale lunii ianuarie a.c. a balanței comerciale nipone (față de numai 675 milioane dolari în perioada corespunzătoare a lunii decembrie 1982) a contribuit la deprecierea monedei nipone, care era tranzacționată la sfîrșitul intervalului prezentat la circa 240 yen/1 dolar, cu 1,3% sub cursul de referință.

Dobînzile la depozitele în principalele eurovalute, la termen de 6 luni, au evoluat pe o linie ascendentă (se dau nivelele din 4 II și respectiv cele din 28 I): 9,75 și 9,625% la eurodolar, 5,975 și 5,6975% la euro-marca vest-germană, 3,0875 și 3,5625% p.a. la euro-francul elvețian; la eurlira sterlină dobînzile au înregistrat o ușoară scădere, cotînd la circa 11,375% față de 11,5% respectiv.

Prețul metalului galben la Londra s-a situat în permanență peste cel al săptămînii precedente, al doilea fixing din 4 II, de 499,50 dolari/uncie, fiind cu 4,25 dolari/uncie peste cel corespunzător din 28 I 1983.

Gheorghe MUNTEAN
Alexandru OLTEANU

Repercusiuni diferențiate ale crizei

UN studiu elaborat de specialiștii O.C.D.E. referitor la strategiile de combatere a șomajului actual, deosebit de ridicat, relevă, între altele, amploarea repercusiunilor crizei economice asupra a patru ramuri industriale dintr-o serie de țări capitaliste dezvoltate. Astfel, de pildă, între anii 1973 și 1981 în Anglia, Statele Unite, Suedia, R.F.G. și Franța, siderurgia și-a restrâns atât volumul producției, cât și mai ales efectivul forței de muncă ocupate, în proporții variabile (cel mai puțin dintre țările examinate — în Japonia).

O evoluție similară prezintă sectorul construcțiilor și reparațiilor de nave. Exceptând Statele Unite, în celelalte țări menționate volumul activităților respective (ca și personalul) s-a redus începând din 1976, chiar de câteva ori (în cazul Franței). Într-un ritm mai lent s-au înscris cei doi indicatori (mai puțin producția și mai intens forța de muncă) pe o curbă descendentă în industria textilă. În sfârșit, o evoluție mai diferențiată a înregistrat industria de automobile: în timp ce în Japonia producția de autovehicule (și întrucâtva, forța de muncă angajată) au cunoscut o evoluție mereu ascendentă, în R.F.G. și Suedia progresul a fost oscilatoriu, iar în celelalte trei țări în a doua parte a intervalului examinat s-au produs căderi apreciabile la ambii indicatori, în special, în cazul Angliei și al S.U.A.

Organism de stimulare a producției

DE aproape trei ani în Bulgaria funcționează Asociația economică industrială bulgară, concepută ca o organizație economico-socială benevolă. Ea cuprinde un larg evantai de organizații și unități economice, începând cu cele profilate pe cercetare și proiectare, continuând cu cele industriale de subordonare republicană și locală, cu complexele agroindustriale și terminând cu instituțiile bancare ș.a.

Obiectivul nemijlocit al Asociației este de a contribui la perfecționarea și creșterea eficienței activității economice a membrilor săi. Asociația ajută organizațiile economice în vederea unei mai bune adaptări la cerințele pieței interne și externe, încurajând crearea de întreprinderi comune, activitatea de cercetare, proiectare și engineering, acțiunile de specializare și cooperare între parteneri socialiști etc.

De asemenea, Asociația se ocupă de construirea liniilor de producție și a întreprinderilor mici și mijlocii, care să producă bunuri de consum menite să satisfacă îndeosebi cererea de pe piața

internă. În acest mod se scurtează sensibil termenele de intrare în funcțiune de noilor capacități și se îmbogățește conținutul oferta de articole industriale de pildă, numai capacitățile de producție puse în funcțiune în cursul anului trecut urmau să furnizeze o producție-marfă în valoare de peste 141 milioane de leva).

R. P. Chineză: dezvoltarea relațiilor economice externe

DUPĂ cum releva recent „Ziarul poporului” din R.P. Chineză, se urmărește ca pînă la sfârșitul acestui secol volumul schimburilor externe ale țării să sporească de patru ori. Întărirea participării R.P. Chineze la diviziunea internațională a muncii are în vedere următoarele orientări:

- intensificarea activității de studiere, în toate sectoarele, a tendințelor pe piața mondială, a evoluției prețurilor, a fluctuației cursurilor valutare, a produselor fabricate în străinătate etc.;

- extinderea exportului unor produse, cum sînt: cărbunele, petrolul, diverse produse din metal și articole de artizanat, bunuri fabricate de industria ușoară, mașini și articole electrice ș.a.;

- crearea unei vaste rețele de desfășurare pe plan internațional;

- intensificarea transporturilor feroviare, navale și aeriene, sporirea eficienței acestora;

- stimularea inițiativei diferitelor departamente, întreprinderi și unități administrative, îndeosebi pe linia ridicării competitivității produselor chinezești;

- lărgirea activității de engineering și alte prestări de servicii pentru străinătate.

Acțiunile menționate vor determina, între altele, și sporirea personalului ocupat în activitatea de comerț exterior a R.P. Chineze, sector care cuprindea anul trecut 400 mii de persoane.

Un domeniu în expansiune: materialul rulant feroviar

PRESA occidentală de specialitate relevă intensificarea concurenței pe piața mondială a materialului rulant feroviar, ale cărei perspective sînt apreciate ca favorabile pentru următoarele două decenii. Într-adevăr, transporturile feroviare au redevenit competitive cu alte mijloace de transport sub efectul crizei energetice, iar ritmul rapid al urbanizării în lume contribuie la menținerea unei activități susținute în domeniul construcției de metroui.

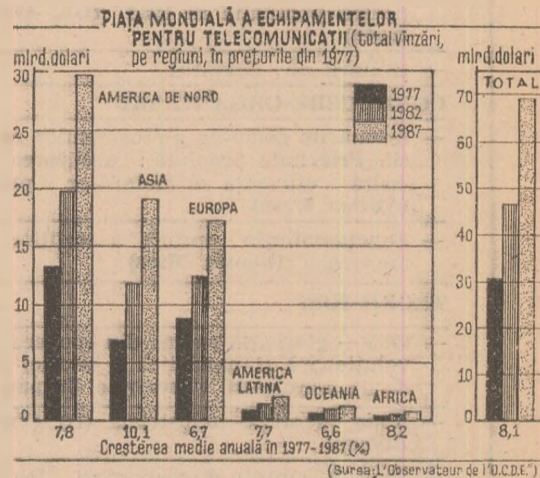
Se apreciază că anul trecut în țările

nesocialiste în infrastructura transporturilor feroviare s-au investit 30 miliarde de dolari; în ceea ce privește metroul, în timp ce în perioada 1960—1980 în lume s-au construit în total în 32 de orașe, se consideră că în cursul ultimelor două decenii ale secolului se va realiza un număr dublu de metroui.

În aceste condiții principalele țări capitaliste dezvoltate care și dispută comenzile de material feroviar pe piața internațională sînt Franța (exporturi în valoare de 504 mil. dolari, în 1981), Statele Unite (487 mil. dolari) și R.F.G. (414 mil. dolari), urmate de Anglia, Canada, Japonia ș.a. După cum menționa revista *l'Usine Nouvelle*, principalele „atuuri” în competiția pentru obținerea de contracte le constituie fiabilitatea superioară a materialului rulant și condițiile de creditare mai avantajoase.

O industrie dinamică — cea a echipamentelor pentru telecomunicații

CEREREA pe piața nesocialistă a echipamentelor pentru telecomunicații era evaluată în anul 1981 la circa 40 de miliarde dolari, cu o creștere — în prețuri constante — de circa 8% pe an. Ca dimensiune, aceasta reprezintă aproximativ 30% din întreaga producție a industriei electronice, sau 10—15% din vânzările mondiale de aparatură electrică. După cum se vede din graficul

alăturat, pentru următorii cinci ani se prognozează menținerea ritmului dinamic de dezvoltare a producției de echipamente pentru telecomunicații. În majoritatea țărilor producătoare, acest ritm este superior celui înregistrat pe ansamblul producției industriale.

De menționat că producția de echipamente pentru comunicații cunoaște o puternică concentrare; trei firme (două din S.U.A. și una din R.F.G.) dețineau în 1980 circa 60% din volumul global al vânzărilor respective. De asemenea, țările membre ale O.C.D.E. dețin aici o poziție net predominantă, 45% din exporturile lor de echipamente pentru telecomunicații fiind destinate țărilor în curs de dezvoltare.

Revista ECONOMICA

Editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 6 din 11 februarie 1983

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Exigențe ale înlăptuirii obiectivelor în domeniul dezvoltării bazei de materii prime și energetice (Barbu Gh. Petrescu) 2
- Acțiuni eficiente pentru punerea în valoare a noi resurse geologice (V. Ignat) 4
- Asigurarea și pregătirea forței de muncă din industria minieră (Vintilă Mihăilescu, Viorica Nicolau) 5
- Realizarea ritmică, exemplară a sarcinilor de plan. Producție diversificată, de înalt nivel calitativ (Nicolae Roman) 7
- Activitatea economică — preocupare de bază a consiliilor populare. Industria mică: valorificarea eficientă a resurselor locale (Valerian Găină) 8
- Autogestiunea în întreprinderi: răspunderi, acțiuni, rezultate. Programele speciale adoptate de Conferința Națională a P.C.R. în acțiune. Randament financiar maxim pentru fiecare leu cheltuit (Gh. Nicolescu) 10
- Campania agricolă de primăvară. Conservarea și îmbunătățirea potențialului productiv al terenurilor (Gh. N. Iosif, N. Giurgea) 12

- Autoconducerea și autoaprovizionarea în profil teritorial. Serviciile de consum pentru populație în 1983 (Gh. Teodorășcu) 14
- Cititorii au cuvântul 16

CONDUCERE-ORGANIZARE

- Adunările generale ale oamenilor muncii. Prioritate absolută: utilizarea cu înaltă eficiență a materiilor prime (Adrian Rusu) 17
- Funcționalitate optimă a secțiilor și atelierelor (Remus Micu) 18

TEORII-IDEI

- 1933 — glorioasă pagină din epopeea revoluționară și patriotică a istoriei moderne românești (Gheorghe Surpat) 19
- Noua revoluție industrială (II) (Valter Roman) 20
- Școli ● curente ● economiști. Problematika unei „alte dezvoltări“ în gândirea economică a lui Francois Perroux (II) (Costea Munteanu) 22
- Un concept nou despre sistemele mari (Ion Popescu) 25

ECONOMIE MONDIALĂ

- Sesiunea Comitetului interimar al F.M.I. Lipsa de fonduri alarmează finanța internațională (Costin C. Kirițescu) 26
- Procese și fenomene actuale din economia mondială (dezbateri) (X) 27
- U.R.S.S. Pe calea dezvoltării intensive (Alexei Feodorovici Rumianțev) 29
- Tendințe-conjuncturi 30
- Mondorama 31

IN SUPLEMENTUL NUMĂRULUI: Relații financiar-valutare și comerciale internaționale

IN THIS ISSUE

- Requirements to carry out the goals for the development of energy and raw materials reserves (Barbu Gh. Petrescu) 2
- The special programmes adopted by the National Conference of the RCP in action. The highest financial efficiency in terms of monetary units spent (Gh. Nicolescu) 10
- 1933: a glorious page in the patriotic and revolutionary epopee of the Romanian modern history (Gheorghe Surpat) 19
- The new industrial revolution (II) (Valter Roman) 20
- Schools ● trends ● economists. The problematique of an „alternative development“ in the economic thought of Francois Perroux (II) (Costea Munteanu) 22
- The session of the interim committee, of the I.M.F. (Costin C. Kirițescu) 26
- Current processes and phenomena in the world economy (X) Debate 27
- The U.S.S.R.: On the way of intensive development (Alexei Feodorovici Rumianțev) 29

DANS LE NUMÉRO

- Exigences de l'accomplissement des objectifs dans le domaine du développement de la base de matières premières et énergétique (Barbu Gh. Petrescu) 2
- Les programmes spéciaux adoptés par la Conférence Nationale du Parti en action. Rendement financier maximum pour chaque leu dépensé (Gh. Nicolescu) 10
- 1933—Une glorieuse page de l'épopée révolutionnaire et patriotique de l'histoire moderne roumaine (Gheorghe Surpat) 19
- La nouvelle révolution industrielle (II) (Valter Roman) 20
- Ecoles ● courants ● économistes. La problématique d'un „autre développement“ dans la pensée économique de Francois Perroux (II) (Costea Munteanu) 22
- La session du Comité interimaire du F.M.I. (Costin C. Kirițescu) 26
- Processus et phénomènes actuels dans l'économie mondiale (débat) (X) 27
- L'U.R.S.S. Sur la voie du développement intensif (Alexei Feodorovici Rumianțev) 29

ВЪВЕДЕНИЕ

- Требования выполнения заданий в области развития сырьевой и энергетической базы (Барбу Г. Петреску) 2
- Целевые программы, принятые Национальной Конференцией Р.К.П. Максимальная финансовая отдача с каждого затраченного лея (Г. Николеску) 10
- 1933 год. Славная страница из революционной и патриотической эпопеи румынской современной истории (Георге Сурпат) 19
- Новая промышленная революция (II) (Вальтер Роман) 20
- Школы ● течения ● экономисты. Проблематика „другого развития“ в экономическом мышлении Франсуа Перру (II) (Костя Мунтяну) 22
- Заседание Временного комитета М В Ф (Костин С. Киритеску) 26
- Актуальные процессы и феномены в мировой экономике (В порядке обсуждения) (X) 27
- СССР — По пути интенсивного развития (Алексей Федорович Румянцев) 29

În atenția candidaților la admiterea în învățămîntul economic superior

Începînd cu numărul 7 din 18 februarie a.c. „Revista economică va relua publicarea consultațiilor în sprijinul celor ce doresc să se prezinte la concursul de admitere în învățămîntul economic superior. Elaborate de cadre universitare de la Academia de Studii Economice din București și de la facultățile economice din alte centre universitare, consultațiile sînt în conformitate cu temele cuprinse în programa aprobată de Ministerul Educației și Învățămîntului, referindu-se la toate subpunctele fiecărei teme.

Pentru a vă asigura o pregătire completă, beneficiind de toate consultațiile ce se vor publica, abonați-vă la „Revista economică“. Costul unui abonament anual individual este de 260 lei, plus 13 lei taxe poștale pentru expedierea revistei la domiciliu. Abonamentele se primesc la toate oficiile și agențiile PTTR, factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

Redacția și administrația: 70159, București, Bd. Magheru nr. 28—30 etaj 1, sectorul 1. Telefon 59 20 60. Cont I.S.I.A.P. 645 150 228 B.N.R.S.R. — filiala sector 1.

ne-am informat pentru dv.

CELE MAI DIVERSE CUMPĂRĂTURI LE PUTEȚI FACE CHIAR ÎN CARTIERUL DV!

Astăzi vă oferim adresele citorva magazine specializate in desfacerea articolelor pentru copii și mame, a magazinelor generale de galanterie, confecții și încălțăminte.

- * MATERNA – Calea Griviței nr. 160 (cartier Titulescu)
- * MATERNA – Bulevardul 1 Mai nr. 35 A
- * Magazinul din Bulevardul N. Titulescu Bl. A (confecții, lenjerie)
- * Magazinul general din Calea Griviței nr. 39
- * Magazinul TINERETULUI, Calea Dorobanți, Bl. 10
- * Magazinul universal AURORA, Bulevardul Gh. Dimitrov nr. 99
- * Magazinul din șoseaua Ștefan cel Mare nr. 33 (încălțăminte pentru femei și bărbați)

Un sortiment variat de mărfuri de bună calitate vă stă la dispoziție în oricare din aceste unități.

MODA ÎN IARNA 1983

MATERIALE : vo
luminoase, lejer
moi, culoarea și efec
tele obținute prin fi
nisare constituin
factorii de innoire.

În ansamblu, tendințele modei pentru acest sezon rămân consecvente formulilor clasice și sport, asociind funcționalitatea cu eleganța.

DORIȚI SĂ VĂ COMPLETAȚI GARDEROBA DE IARNĂ CU ULTIMELE NOUȚĂȚI ?

Vizitați magazinele de confecții ale comerțului de staț!
Creați de ultimă oră, conform actualelor tendințe ale model veți găsi în toate marile magazine universale precum și în unitățile DE-MA, organizate în cadrul depozitelor cu ridicata.

PALETA DE CULORI : pe de o parte, se mențin tonurile închise purtate în vara '82 (ca uniuri, pentru piese mici, tricoturi, mățăsuri sau ca fonduri, pentru lenajuri), iar pe de altă parte, aceste tonuri evoluează spre culori neutre clasice (ușor albaștrii) și spre culori vii, recomandate pentru tineret.

LINIE : în principal este fluidă, oscilând între amplă și dreaptă. Umerii sînt naturali și continuă să fie ușor rotunjiți. Talia este marcată pentru a da impresia de suplețe, de lejeritate, dar rămîne și liberă (în special la siluetele drepte).